

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Mimosa Saahko

Florence Nightingale ja Oppilaskodin elämää -näyttelyt

Näyttelyiden suunnittelu ja rakentaminen Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museoon

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Terveystieteiden (AMK)

Hoitotyön koulutusohjelma

Opinnäytetyö

7.12.2020

Tekijä(t) Otsikko	Mimosa Saahko Florence Nightingale ja Oppilaskodin elämää -näyttely: Näyttelyiden suunnittelu ja rakentaminen Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museoon
Sivumäärä Aika	74 sivua + 7 liitettä 7.12.2020
Tutkinto	Terveydenhoitaja (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Terveydenhoitotyön tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Terveydenhoitotyö
Ohjaaja(t)	Lehtori, museovastaava, Marita Räsänen
<p>Tämä opinnäytetyö on osa Metropolia Ammattikorkeakoulun Terveyden edistämisen palveluiden hallinnoimaa Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon projektia. Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoitus oli suunnitella ja toteuttaa uuteen Metropolia Ammattikorkeakoulun Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museoon Florence Nightingalen elämään pohjautuva näyttely sekä tehdä samalla toinen näyttely Suomen oppilaskodin synnystä ja elämästä. Florence Nightingalella ja hänen aatteillaan sekä opeilla oli suuri vaikutus siihen, että Suomeen perustettiin sairaanhoidon oppilaille oma oppilaskoti. Opinnäytetyön tavoitteena on tuoda julki Florence Nightingalen merkitystä hoitotyön historiassa sekä, että näyttelyn avulla museon kävijöiden mielenkiinto Florence Nightingalea kohtaan kasvaisi ja, että kävijät oppisivat jotain uutta. Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon toiminta-ajatus on, että museo toimii oppimisympäristönä ja kansainvälisen imagon vahvistajana.</p> <p>Näyttelyt koottiin pääosin entisen Hoitotyön koulutuksen museon esineistöstä. Esineistöön kuuluu paljon kulttuuriperinnöllisesti arvokasta materiaalia kuten Florence Nightingalen itse lahjoittama omakuvataulu sekä hänen kirjoittama kirje suomalaiselle sairaanhoitajalle. Kyseinen kirje suomennettiin näyttelyä varten ja jokaisesta näyttelyn esineestä kirjoitettiin näyttelytekstit sekä Florence Nightingalesta tehtiin posterit. Hoitotyön koulutuksen museon entisiä vapaaehtoisia tavattiin ja heidän kanssaan keskusteltiin vapaamuotoisesti museon esineistä sekä museon visuaalisesta ilmeestä. Näyttelyn rakentamisen vaiheet kerrottiin opinnäytetyössä kronologisesti ja vaiheet dokumentoitiin menetelmäpäiväkirjan sekä valokuvauksen avulla.</p> <p>Florence Nightingale oli merkittävä englantilainen asiantuntija ja teoreetikko. Häntä pidetään nykyaikaisen sairaanhoidon sekä terveydenhoidon luoja. Florence Nightingale on ollut vahvasti vaikuttamassa siihen, että sairaanhoitajan ammattista tuli vähitellen arvostettu ja kunniallinen ammatti. Tutustumalla Florence Nightingalen elämään rakentamani näyttelyn avulla voi oppia paljon hoitotyön historiasta ja näin voi ymmärtää sekä kunnioittaa paremmin nykypäivää. Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museota voisi kehittää jatkossa muun muassa tekemällä museolle omat Internet-sivut ja näyttelyiden näyttelytekstit voisi laittaa sinne sähköisesti esille.</p>	
Avainsanat	Florence Nightingale, sairaanhoitaja, Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museo, hoitotyön historia, näyttely, oppilaskoti

Author(s) Title	Mimosa Saahko Florence Nightingale and Student dormitory life exhibitions: Design and construction of exhibitions for the Museum of Social and Health Education
Number of Pages Date	74 pages + 7 appendices 7 December 2020
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Nursing and Health Care
Specialisation option	Public Health Nursing
Instructor(s)	Marita Räsänen, Senior Lecturer, Director of the museum
<p>This thesis is part of the project of the Museum of Social and Health Education administered by the Health Promotion Services of Metropolia University of Applied Sciences. The purpose of this functional thesis was to plan and implement an exhibition based on the life of Florence Nightingale at the new Metropolia University of Applied Sciences Museum of Social and Health Education, and at the same time to make another exhibition on the birth of dormitory for nursing students in Finland. Florence Nightingale and her ideas and doctrines had a great influence on the establishment of their own dormitory for nursing students in Finland. The aim of the thesis is to reveal the significance of Florence Nightingale in the history of nursing, and that the exhibition would increase the interest of museum visitors in Florence Nightingale and that visitors would learn something new. The operating idea of the Museum of Social and Health Education is that the museum acts as a learning environment and strengthens the international image.</p> <p>The exhibitions were built from the objects of the former Museum of Nursing Education. The material contained a lot of cultural heritage material, such as a self-portrait donated by Florence Nightingale and a letter written by her to a Finnish nurse. This letter was translated into Finnish for the exhibition. A story is written on each item in the exhibition, and a poster for Florence Nightingale is also made for the museum. The museum's long-term volunteers met and discussed freely about the museum's objects and the museum's visual appearance. The stages of exhibition construction are described chronologically in the thesis and documented through a method diary and photography.</p> <p>Florence Nightingale was a prominent English expert and theorist. Florence Nightingale has been a strong contributor to the nursing profession gradually becoming a respected and honorable profession. By getting to know the life of Florence Nightingale, with the help of the exhibition I built, you can learn a lot about the history of nursing and thus better understand and respect the present. The Museum of Social and Health Education could be further developed by making the museum a website of its own, where exhibition texts and stories could be placed.</p>	
Keywords	Florence Nightingale, Nurse, Museum of Social and Health Education, History of nursing, Exhibition, Student dormitory

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet	2
3	Opinnäytetyön työtavat ja menetelmät	3
3.1	Toiminnallisen opinnäytetyön menetelmät	3
3.2	Aiheen valikoituminen ja aikataulu	4
3.3	Tiedonhaku	5
4	Florence Nightingale	6
4.1	Nightingalen elämän ja työn alkuvaiheet	6
4.2	Krimin sota Nightingalen elämän käännekohtana	11
4.3	Nightingalen saavutukset ja merkitys hoitotyölle	17
4.4	Nightingalen kirje ja viiden punnan lahjoitus oppilaskodille	22
4.5	Nightingale -hoitaja Sophie Mannerheim	23
4.6	Suomalaisen oppilaskodin synty	24
5	Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museo	28
5.1	Museo	28
5.2	Hoitotyön koulutuksen museon historiaa	29
5.3	Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museo	30
5.4	Museo oppimisympäristönä	31
6	Florence Nightingale ja Oppilaskodin elämää -näyttelyt	32
6.1	Prosessin kuvaus	32
6.2	Näyttelyiden rakentumisen vaiheet päiväkirjan ja valokuvien avulla	34
6.3	Näyttelyiden julkistaminen	51
7	Opinnäytetyön luotettavuus ja eettiset periaatteet	57
7.1	Luotettavuus	57
7.2	Eettisyys	60
8	Pohdinta	61
8.1	Näyttelyiden ja opinnäytetyöprosessin tarkastelu	61
8.2	Jatkokehittäminen	67
	Lähteet	70

Liitteet

Liite 1. Menetelmäpäiväkirja taulukko

Liite 2. Opinnäytetyön aikataulu

Liite 3. Hoitotyön koulutuksen museon dokumentit, Sairaanhoido-opisto

Liite 4. Suomenos Nightingalen alkuperäisestä kirjeestä Ellen Janssonille (o.s. Ekblom)

Liite 5. Florencen Nightingale -näyttelytekstit

Liite 6. Oppilaskodin elämää -näyttelytekstit

Liite 7. Florence Nightingale -posterit

1 Johdanto

Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä kerrotaan yksityiskohtaisesti, kuinka Florence Nightingalesta ja oppilaskodin synnystä sekä elämästä luodaan pysyvät näyttelyt Metropolia Ammattikorkeakoulun ylläpitämään Sosiaali- ja terveystieteiden museoon. Näyttelyiden rakentumisen vaiheet kuvataan kronologisesti ja ne dokumentoidaan menetelmäpäiväkirjan sekä valokuvauksen avulla.

Nightingalella oli suuri vaikutus sairaanhoidon oppilaille tarkoitetun oppilaskodin syntymiseen maailmalla ja myöhemmin täällä Suomessa. Nightingale tapasi Englannissa vuonna 1896 suomalaisen sairaanhoitaja Ellen Janssonin (o.s. Ekblom), jonka kanssa hän keskusteli oppilaskodin tärkeydestä. Nightingale kirjoitti Janssonille kirjeen tapaamisen jälkeen ja lahjoitti sen mukana suomalaiselle oppilaskodille viisi puntaa. Tätä Nightingalen lahjoittamaa viittä puntaa pidettiin suomalaisen oppilaskodin symbolina. Suomalainen oppilaskoti sai paljon vaikutteita Englannista Florence Nightingale Training School for Nurses -koulusta. Suomalainen vapaaherratar Sophie Mannerheim opiskeli myös kyseisessä koulussa ja valmistui sieltä sairaanhoitajaksi ensimmäisenä suomalaisena. Sophie toi Lontoosta mukanaan Nightingalen oppeja Suomeen. Nightingalen opit olivat vahvasti ohjaamassa oppilaskotien toimintaa Suomessa. (Tuulio 1937: 182–183; Tuulio 1966: 101; Forsius 1997: 1361.)

Nightingale oli vaikuttava ja merkittävä henkilö koko hoitotyön historiassa. Häntä voidaan pitää nykyaikaisen sairaanhoidon ja terveydenhoidon luoja ja sairaanhoitajan esikuvana (Tuulio 1937: 5; Sorvettula 1998: 41). Nightingalea pidetään kotimaassaan Englannissa kansallissankarina ja maailmassa koko hoitoalan suunnannäyttäjänä sekä uranuurtajana (Neuman-Rahn 1927: 121; Tuulio 1937: 157). Nightingale oli muun muassa mukana luomassa ensimmäisiä sairaanhoitajakouluja maailmaan (Neuman-Rahn 1927: 123). Hän huomasi, kuinka tärkeä merkitys aseptiikalla on sairauksien ehkäisyssä ja hän teki erilaisia tärkeitä tutkimustöitä yhteiskunnan hyväksi. Nightingale edisti elinaikanaan hoitotyötä paljon eteenpäin ja oli tekemässä hoitotyöstä arvostettua työtä. (Sorvettula 1998:47; Moberg 2012: 23.)

Nightingalen syntymästä tuli vuoden 2020 toukokuun 12. päivänä 200 vuotta täyteen, joten opinnäytetyön aihe on myös hyvin ajankohtainen Nightingalen 200-vuotisjuhlavuoden

den takia. Nightingalen kunniaksi vietetään myös hänen syntymäpäivänään sairaanhoitajien päivää, kansainvälisen sairaanhoitajaliiton (ICN) aloitteesta (Sairaanhoitajaliitto). Maailman terveysjärjestö World Health Organization julistikin vuoden 2020 kokonaan sairaanhoitajien ja kättilöiden kansainväliseksi vuodeksi (WHO 2020). Vuodesta 1921 lähtien Punaisen Ristin kansainvälinen komitea (ICRC) on myöntänyt arvostetun Florence Nightingale -mitalin sairaanhoitotyössä ansioituneille sairaanhoitajille, joka toinen vuosi. Se on myös korkein Punaisen ristin kansainvälisen komitean myöntämä kunnianosoitus sairaanhoitotyölle. (Punainen Risti 2013.)

Nightingalen esineistöä on ollut vanhassa Metropolia Ammattikorkeakoulun Hoitotyön koulutuksen museossa esillä, mutta ei koskaan omana näyttelynä (Räsänen 2020 a). Halusin olla myös omalta osaltani edistämässä sitä, että Nightingale saa enemmän näkyvyyttä ja arvostusta oman näyttelyn avulla.

2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Tämä opinnäytetyö on osa Metropolia Ammattikorkeakoulun Terveiden edistämisen palveluiden hallinnoimaa Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon projektia.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli suunnitella ja toteuttaa Nightingalen elämään sekä työhön pohjautuva näyttely sekä tehdä samalla myös näyttely sairaanhoidon oppilaiden oppilaskodista uuteen Metropolia ammattikorkeakoulun Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museoon Myllypuron kampukselle.

Opinnäytetyön tavoitteena on tuoda esille Nightingalen merkitystä hoitotyön historiassa sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille, ammattilaisille sekä kaikille muille aiheesta kiinnostuneille. Tavoitteena on myös, että rakentamieni näyttelyjen avulla museon kävijöiden mielenkiinto Nightingalea ja oppilaskotia kohtaan kasvaisivat ja, että kävijät oppisivat näyttelyiden avulla jotain uutta, tai jo olemassa oleva tieto syventyisi. Museon toiminta-ajatus on, että museo toimii oppimisympäristönä kaikille museossa kävijöille sekä toimii kansainvälisen imagon vahvistajana (Räsänen 2019: 28). Museotoiminnan tarkoituksena on myös kulttuuriperinnön ja elämysten tarjoaminen (Räsänen 2019: 4).

3 Opinnäytetyön työtavat ja menetelmät

Tässä luvussa kerrotaan tämän opinnäytetyön työtavasta, työmenetelmistä, aiheen valikoitumisesta, aikataulusta ja tiedonhaun prosessista.

3.1 Toiminnallisen opinnäytetyön menetelmät

Tämän opinnäytetyön toteutustapa oli toiminnallinen opinnäytetyö, jossa käytettiin monenlaisia menetelmiä. Toiminnallinen opinnäytetyö voi olla esimerkiksi ohjeistamista, opastamista, toiminnan tai jonkun tapahtuman järjestämistä. Toteutustapa voi olla esimerkiksi opas, tuote, näyttely tai tapahtuma (Vilkkä – Airaksinen 2003: 9.) Tämän opinnäytetyön toiminnallisena tuotoksena tuotettiin Florence Nightingale ja Oppilaskodin elämää -näyttelyt sekä näyttelytekstit ja Florence Nightingale -posterit Metropolia Ammattikorkeakoulun Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museolle.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyvät itse käytännön toteutus sekä raportointi ja niissä käytetään tutkimusviestinnän keinoja. Toiminnallisessa opinnäytetyössä toteutustapaan kuuluu myös tutkimuksellista selvitystä. (Vilkkä – Airaksinen 2003: 56.) Tutkimuskäytäntöjä käytetään toiminnallisessa opinnäytetyössä vähän väljemmin kuin tutkimuksellisissa opinnäytetyöissä, vaikka keinot tiedon keräämiseen ovat samat (Eskola – Suoranta 1996).

Tiedonhankinnassa tässä opinnäytetyössä käytettiin historiallis -dokumentoivaa otetta. Museoiden näyttelyt ovat yksi useista tavoista esittää historiaa (Kalela 2000). Opinnäytetyön prosessin aikana tavattiin entisiä pitkäaikaisia vapaaehtoisia työntekijöitä, jotka ovat olleet rakentamassa ja kehittämässä Metropolia Ammattikorkeakoulun Tukholmankadun entistä Hoitotyön koulutuksen museota. Hoitotyön koulutuksen museon entisten vapaaehtoisten työntekijöiden kanssa käytiin vapaamuotoinen keskustelutuokio, jossa heille näytettiin näyttelyyn valikoituneet esineet sekä kysyttiin lisätietoa esineiden tarinoista sekä museon visuaalisesta ilmeestä. Tietoa esineistä ja niiden tarinoista etsittiin myös muista luotettavista lähteistä.

Opinnäytetyön aineistona käytettiin pääosin Metropolia Ammattikorkeakoulun entisen Hoitotyön koulutuksen museon esineistöä, johon kuului esineitä, valokuvia, tauluja, kirjoja ja dokumenttiarkistoja. Museon esineistöä luotiin näyttelyt ja museon dokumenttiarkistojen materiaaleista etsittiin opinnäytetyön tietoperustaa sekä esineiden tarinoita.

Menetelmiin kuului myös käännöstyötä ja Nightingalen alkuperäisen kirjeen suomentaaminen oli tärkeässä roolissa prosessissa. Näyttelyiden suunnittelussa ja rakentamisessa hyödynnettiin Kotiseutuliiton paikallismuseohoitajankoulutuksen suunnittelija Jonina Vaahtolammen (2019) näyttelyn tuotannon vaiheita sekä Museoviraston (2005) opasta paikallismuseon hoitoon. Näyttelyiden toteuttaminen on luova ja monipuolinen prosessi, johon kuuluu itse näyttelytilat, museon kokoelmat, tutkimustieto, näyttelytekniikka sekä museon rakentajien omat kyvyt sekä mielikuvitus. Kävijöiden kannalta on hyvin tärkeää, että näyttelyiden tarinat etenevät loogisesti ja ovat selkeitä. Näyttelyistä haetaan oppia, kokemuksia sekä tekemistä. (Mattila – Kaukonen – Salmela 2015: 170.)

Museon rakentamisen vaiheet dokumentoitiin kronologisesti valokuvaamalla ja menetelmäpäiväkirjaa pitämällä. Koko prosessin kulku ja sen vaiheet valokuvattiin museon omalla kameralla ja opiskelijoiden omilla kännykkäkameroilla. Menetelmäpäiväkirjaa (liite 1) pidettiin koko prosessin ajan ja siihen kirjoitettiin vaihe vaiheelta käytetyt menetelmät ja prosessin kulku. Menetelmäpäiväkirja toimi ikään kuin tekijän muistina, koska opinnäyteprosessi oli niin pitkä ja laajalle ajanjaksolle kohdistuva opintokokonaisuus, ettei prosessin lopussa enää kykene muistamaan kaikkea tai miettimään mitä prosessin alussa tapahtui. Opinnäytetyön raportti toiminnallisesta tuotoksesta sekä sen valmistamisesta pohjautui menetelmäpäiväkirjan merkintöihin. Päiväkirjaan merkittiin kaikki ideointi, pohdinnat, kirjallisuus, artikkelit ja ohjauksen sekä toimeksiantajan keskusteluiden aikana ilmenneet keskeisimmät asiat. (Vilka – Airaksinen 2003: 19–22.)

3.2 Aiheen valikoituminen ja aikataulu

Opinnäytetyön aihe valikoitui pääosin oman mielenkiinnon, esineistön ja konkreettisen tarpeen mukaan. Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museossa oli tarvetta Florence Nightingale -näyttelyyn, koska hän on merkittävä henkilö hoitotyön historiassa ja museon esineistössä oli arvokasta Nightingalen esineistöä. Opinnäytetyön ensimmäisellä ryhmätapaamisella joulukuussa 2019 opinnäytetyön ohjaaja, lehtori ja museovastaava Marita Räsänen esitteli muutamia aiheita, joista voisi tehdä museolle opinnäytetyön. Nightingale oli mielestäni aiheista mielenkiintoisin ja ajankohtaisin. Halusin päästä tutustumaan ja perehtymään enemmän tähän nykyaikaiseen sairaanhoitajan esikuvaan, koska ajattelin, että häneen tutustumalla voi varmasti oppia paljon hoitotyön historiasta sekä saada sitä kautta oivalluksia, joista on hyötyä tulevaisuudessa terveydenhoitajan työssä.

Opinnäytetyön alussa luotiin konkreettinen taulukkomuotoinen aikataulu koko prosessille (liite 2). Aikataulu auttoi pysymään suunnitelmissa ja etenemään kronologisesti prosessin eri vaiheissa. Vallitseva koronavirus (COVID-19) muutti tosin joitain aikatauluja sekä alkuperäisiä suunnitelmia.

3.3 Tiedonhaku

Opinnäytetyön tiedonhakuprosessi lähti liikkeelle joulukuussa 2019 siitä, että sain lainaksi Tyyni Tuulion (1937) Florence Nightingalen elämänkerran lehtori ja museovastaava Räsäseltä. Etsin internetistä luotettavia kirjoja ja ostin itselleni Ablibris -verkkokaupasta Åsa Mobergin (2002) Ihminen myytin takana -kirjan. Etsin Metropolia Ammattikorkeakoulun MetCat Finna -kirjaston palveluista myös kirjallisuutta. Lainasin kirjastosta suomenkielistä ja englannin kielistä kirjallisuutta Nightingalesta sekä hänen elämäntyöstään. Hakusanoina käytin kirjastosta etsiessäni ”Florence Nightingale”, ”Nightingale” ja ”Florence Nightingale life”. Nightingalen kirjoituksia etsiessäni, käytin hakusanoina ”Florence Nightingalen kirjoitukset”, ”Florence Nightingale’s work”, ”Florence Nightingale Nursing” ja ”Florence Nightingale writings”. Lainasin kirjastosta myös menetelmäkirjallisuutta kuten Katri Ojasalon (2014) Kehittämistyön menetelmät, Hanna Vilkan ja Tiina Airaksisen (2003) Toiminnallinen opinnäytetyö, Kalle Kallion ja Pekka Elon Museo oppiympäristönä (2004). Lainasin kirjastosta myös Lavinia L. Dockin, Isabel M. Stewartin ja L. Seymerin (1945) Sairaanhoidajan historia -kirjan. Yhteensä lainasin tai hankin 27 kirjaa aiheisiin liittyen.

Hain Theseuksesta aiheeseen liittyviä opinnäytetöitä ja löysin neljä oleellista opinnäytetöitä. Metropolian sosiaali- ja terveysalan kaksi opiskelijaa olivat tehneet opinnäytetyönä Florence Nightingale -mitalista opintomatkan Lontooseen vuonna 2015, Hoitotyön koulutuksen museon historiasta oli tehty opinnäytetyö vuonna 2018, varhaisten oppilaskotien kehittymisestä oli tehty opinnäytetyö vuonna 2014 sekä Karelia Ammattikorkeakoulun opiskelija oli tehnyt Florence Nightingalen merkityksestä hoitotyön historiassa opinnäytetyön vuonna 2016. Käytin myös Cinnah- ja Google Scholar -hakuja eri tutkimuksia etsiessä ja käytin sieltä etsiessäni hakusanoina ”Florence AND nursing” ja ”Nightingale YM nursing”. Etsin myös Hoitotiede- ja Tutkiva hoitotiede -lehdistä tieteellisiä artikkeleita liittyen aiheeseen, mutta en löytänyt mitään sellaista artikkelia, jota olisin voinut hyödyntää opinnäytetyössäni.

4 Florence Nightingale

Tässä luvussa kerrotaan Florence Nightingalen elämän ja työn vaiheista, saavutuksista, hänen merkityksestään koko hoitotyölle, Sophie Mannerheimistä ja suomalaisen oppilaskodin synnystä.

4.1 Nightingalen elämän ja työn alkuvaiheet

Florence Nightingale syntyi Italian Firenzessä 12. toukokuuta vuonna 1820 ja sai nimensä syntymäpaikkansa mukaan. Nightingalella oli vuoden vanhempi sisko nimeltä Parthenope. (Tuulio 1937: 15; Woodham-Smith 1950: 1.) Molemmat tyttäret syntyivät vanhempien kolmevuotisen häämatkan aikana (Moberg 2012: 33). Nightingalen vanhemmat olivat varakkaita englantilaisia. Hänen isänsä oli maanomistaja William Edward Shore, joka peri äitinsä enolta sukutilan Lea Hurstin ja sukunimensä Nightingale. Nightingalen äiti Frances Smith, kutsumanimeltään Fanny, kuului myös varakkaaseen perheeseen. (Tuulio, 1937: 15–17.)

Tytärten kasvatusta oli hyvin tärkeää vanhemmille. Äiti Fanny huolehti, että tyttäret oppivat hyvää käytöstä ja käsitöitä. Nuorten säätyläisneitojen kasvatuksessa oli myös tärkeää piirtäminen ja musiikki. Isä William halusi, että lapset saavat hyvän tietopuolisen kasvatuksen ja heillä kävi myös kotiopettajatar. Kotiopettajatar kuoli Nightingalen ollessa 12-vuotias, joten isä päätti alkaa itse opettaa tyttäriään. Isä opetti muun muassa latinaa, kreikkaa, italiaa, historiaa ja matematiikkaa. (Tuulio 1937: 18–19.) Nightingale oli jo pienestä hyvin mietiskeleväinen ja ajatteli usein ääneen sekä hän kirjoitti ahkerasti päiväkirjoja (Moberg 2012: 35, 37).

Nightingalen perhe harrasti paljon hyväntekeväisyyttä. Äiti Fanny lähetti tyttäret viemään sairaille ja köyhille rahaa sekä järjesti itse hyväntekeväisyysjuhlat kerran vuodessa. Isä William halusi valistaa kansaa ja piti koulua. Nightingale olisi itse halunnut auttaa vieläkin enemmän köyhiä ja sairaita, kuin mitä perhe teki yhdessä. (Tuulio 1937: 25–26.) Nightingale ymmärsi, että oli tärkeää auttaa köyhiä ja sairaita, joten hän piti auttamista jo pienestä pitäen kiinnostavampana kuin erilaisia seurapiirejä ja huveja (Moberg 2002: 17). Nightingalella oli pienestä työstä lähtien ollut vahva hoivavietti ja hän hoiti mielellään esimerkiksi siskonsa nukkeja. Nukkeja ei saanut edes herättää silloin, kun ne nukkuivat (Neuman-Rahn 1927: 107; Tuulio 1937: 31.)

Nightingale tutustui serkkuperheessä olevaan kotiopettajattareen, joka osasi neuvoa sairaiden hoidossa. Kun Nightingale palasi yhden kerran serkuiltaan kotiin, hän alkoi noudattaa kotiopettajattaren neuvoja, ja kirjoitti 8-vuotiaana lääkemääräyksen eri-ikäisiä potilaita varten. Nightingale on maininnut muistiinpanoissaan, että hän oli jo kuusivuotiaana aavistanut kutsumuksensa sairaanhoidon saralla. Nightingale pääsi toteuttamaan vahvaa hoivaviettiään, kun hänen Mai-tätinsä tuli pienen poikavauvansa kanssa heille vieraaksi. Vauva oli heikossa kunnossa ja kaipasi hoivaa. Nightingale hoiti paljon vauvaa ja sai jopa hoitaa vauvaa Mai-tädin päiviä kestävän matkan ajan. (Tuulio 1937: 31–32.) Nightingale tunsikin koko elämänsä ajan suurta rakkautta tätinsä poikaa kohtaan ja oli paljon läsnä pojan elämässä sekä opetti poikaa vielä pojan ollessa yliopistossa (Moberg 2012: 33, 43).

Nightingale leikki nuorena paljon eläinten kanssa ja hoiti niitä. 16-vuotiaana hän oli nähnyt tiellä paimenkoiran, joka oli loukannut jalkansa pahasti. Koiran omistaja oli sanonut, että koira on paras tappaa. Nightingale oli kuitenkin pyytänyt koiran hoidettavakseen ja onnistui lopulta parantamaan koiran. (Tuulio 1937: 31–33.) Nightingale oli pienestä pitäen hyvin uskonnollinen ja hän koki 16-vuotiaana Jumalan kutsun (Moberg 2012: 39, 62).

Nightingalen perhe harrasti matkustamista ja vuonna 1937 Nightingalen ollessa 17-vuotias, koko perhe lähti pitkälle ulkomaanmatkalle (Moberg 2012: 45–46). Äiti halusi, että saisi Nightingalen pois köyhien ja sairaiden parista. Perhe tapasi Sveitsissä italialaisia maanpakolaisia, jotka olivat valmiita uhraamaan kotimaan puolesta mitä vain ja he elivät köyhydessä. Näiden italialaisten tulevaisuuden haaveissa oli jotain, joka löysi vastakäikua Nightingalen sydämessä. Nämä italialaiset, eivät ajatelleet vain valtiollista vapautta vaan esimerkiksi parempia terveydellisiä oloja ja yhteiskunnallisia uudistuksia. Genovassa Nightingale vieraili kuuromykkäkoulussa ja Firenzessä hän vieraili pienten lasten koulussa. (Tuulio 1937: 35–36.) Kun perhe palasi kotiin, isä William pyrki parlamenttiin, mutta ei päässyt sinne. Tyttäret esiteltiin jopa hovissa kuningatar Viktorialle, jolloin Nightingale näki ensimmäistä kertaa kuningattaren ja piti häntä ihmeellisenä. (Moberg 2012: 48–49.)

Nightingale oli matkan aikana koonnut erilaisia numerotietoja ylös kaupungeista, joissa olivat vierailleet. Nightingaleessa heräsi tilastotieteilijä ja hän jatkoi kotona poliittista sekä yhteiskunnallista harrastusta asiantiedon ja numerojen hankkimisella. (Tuulio 1937: 37.) Ulkomaanmatkan jälkeen Nightingale kävi seurapiireissä, piti kotonaan seura vieraille

ja sisusti kotia. Vuodet kuluivat eikä Nightingalella ollut omasta mielestään mitään oikeaa työtä tai aidosti mielekästä tekemistä. Hänelle ei myöskään riittänyt enää vain lähiseudun sairaiden hoito, koska hän tunsi kyvyttömyytensä ja sairaanhoidon koulutuksen puutteensa. (Tuulio 1937: 38.)

Nightingale kypsyteli rauhassa ja valmisteli omaa suunnitelmaansa vuosia ennen kuin uskalsi kertoa siitä perheelleen. Nightingale esitti äidilleen suunnitelmansa, että haluaisi päästä muutamaksi kuukaudeksi harjoittelemaan sairaanhoitoa Salisburyn sairaalaan. Mikään kirje tai päiväkirja, ei kerro mitä äiti vastasi Nightingalelle, mutta on epäilty, että keskustelu äidin kanssa tappoi jotain Nightingalella. (Tuulio 1937: 45.) Siihen aikaan ei osattu kuvitella, että nainen voisi päästä hoitoalalla korkeaan asemaan. Hoitajat olivat yhteiskunnassa halveksittuja ja heitä saatettiin käyttää jopa seksuaalisesti hyväksi. Naiset pääsivät lääkärin ammattiinkin vasta vuonna 1876. Kukaan ei olisi tässä vaiheessa vielä osannut aavistanutkaan, että Nightingale olisi vuoteen 1876 mennessä tehnyt hoitajan ammatista kunniallisen (Moberg 2012: 62–63.)

Äiti Fannykin tiesi vain sivistymättömät, siveettömät ja juopottelevat alhaissäätyiset hoitajat. Äiti ihmetteli, että miksi hänen hienosti kasvatettu tyttärensä haluaisi tuollaisten joukkoon. Nightingalen isän mielestä suunnitelma oli myös mahdoton ja hän ehdotti korvikkeeksi muun muassa politiikan keskustelujuha. Nightingale alistui lopulta vanhempiansa tahtoon, mutta seuraavat 6–7 vuotta eivät olleet hänelle valoisia. Nightingalesta oli helppo huomata, että hän oli kapinassa ja hänen sielunsa kärsi, vaikka hän täyttikin ulkoisesti, kaikki vaaditut tehtävät kotona. (Tuulio 1937: 46–47.)

Nightingalen päiväkirjoista käy selville hyvin hänen sielunsa maisema ja hän kirjoitti päiväkirjaansa,

Olen sellainen ryömivä mato, että jos minulla vain on jotakin tuollaista (sairaanhoitoa) tehtäväni, tulen toimeen ilman avioliittoa tai älyllisyyttä tai seuraelämää tai kaikkea tuota, mitä ihmiset ikävöivät. Mielikuvitukseni on niin tulvillaan maailman kurjuutta, että ainoa, mikä mielestäni maksaa vaivaa, on auttaminen ja osanottaminen - ainoa työ, millä on jotakin annettavaa. Kun ajelen kaupungissa, kuvastavat kaikki näkemäni kasvot mielestäni huolestumista tai masennusta tai sairautta, ja sieluni rientää jakamaan `tuskan` maljaa noiden ihmisten kanssa... (Tuulio 1937: 49.)

Tähän aikaan yhteiskunnan varakkaille perheille oli todella tärkeää, että tyttäret tekisivät hyvät naimakaupat ja sitä pidettiin ikään kuin tytärten velvollisuutena (Moberg 2012: 48). Nightingalella oli useita kosijoita ja yksi niistä oli Richard Monckton Milnes. Nightingale

jakoi Milnesin kanssa hyvin samankaltaisen maailmankatsomuksen ja vietti mielellään aikaa hänen seurassaan. Nightingale myönsikin, että Milnesin ystävyyden menettäminen olisi ikävää. Kun Nightingalen oli vihdoinkin tehtävä ratkaisu kutsumuksen ja avioliiton välillä, valitsi hän kutsumuksen. (Tuulio 1937: 53–54; Woodham-Smith 1950: 76.) Nightingalen vanhemmat olivat hyvin pettyneitä ja alkoivat viimein ymmärtää, ettei tytär sopeutunut siihen elämäntyyliin, johon he olivat hänet kasvattaneet eikä tytär tulisi koskaan menemään naimisiin (Tuulio 1937: 56).

Nightingale lähti vanhempien lähettämänä 27-vuotiaana ulkomaanmatkalle Roomaan talven viettoon, koska edellinen ulkomaanmatka oli tehnyt hyvää hänelle. Tällä kertaa vanhemmat eivät lähteneet mukaan, vaan hänet lähetettiin matkaan tuttavaperhe Bracebridgejen kanssa. Matka tuntui Nightingalesta vapauttavalta myös tälläkin kertaa. (Tuulio 1937: 58.) Matkan aikana Nightingalesta kehittyi ennakkoluuloton uskonnon asioiden suhteen. Roomassa Nightingalelle tarjoutui tilaisuus tutustua roomalaiskatollisen kirkon oppiin. Nightingale oli kaikessa järjestelmällinen ja perehtyi matkalla myös katolisen kirkon oppiin sekä vertasi niitä protestanttisen kirkon oppeihin. Nightingale tutustui matkan aikana moniin merkittävään ihmisiin ja niistä tärkein oli Sidney Herbert. (Tuulio, 1937: 61–62.)

Matka oli yksi Nightingalen elämän onnellisimpia ja palattuaan kotiin Lontooseen, hän jatkoi ystävyyttään Sidney Herbertin sekä hänen vaimonsa kanssa. Nightingale sai jopa opettaa Herbertien köyhäinkoulussa, mutta pidemmän päälle työ ei kuitenkaan tyydyttänyt Nightingalea, koska hän tahtoi vieläkin enemmän. Nightingale lähti vielä Kreikkaan ja Egyptiin talven viettoon, mutta nekään eivät auttaneet ja matkat vain syvensivät hänen käsitystään Jumalan luonteesta sekä maailmasta. (Tuulio, 1937: 63–64.) Paluumatkalla vuonna 1850 Nightingale jätti Bracebridget Saksan Kölniin ja meni itse äidin luvalla kamarineitinsä seurassa Diakonissalaitoksen Kaiserswerthin sairaalaan. Diakonissalaitoksen isä Theodor Fliedner oli perustanut Kaiserswerthin sairaalan vuonna 1836 ja se oli ensimmäisen laitoksen missä opetettiin sairaanhoitoa, joka perustui lääketieteeseen. Fliednerin keskeisimpänä tavoitteena oli saada naisia mukaan kristilliseen rakkaudentyöhön. (Woodham-Smith 1950: 81–82; Forsius 2012.) Nightingale oli sairaalassa tutustumassa kahden viikon ajan ja oli mielissään, koska tämä oli juuri sitä mitä hän oli toivonut. Hän kirjoitti äidilleen kirjeen ja kertoi siinä,

Kaikki täällä kiinnittää mieltäni syvästi ja voin hyvin niin sielun kuin ruumiin puolesta. Tämä on Elämää. Nyt tiedän, mitä merkitsee elää ja rakastaa elämää, ja

olisin todella onneton, jos minun täytyisi jättää elämä. Tiedän, että olet iloinen kuullessasi tämän, Äiti kulta. Jumala on totisesti antanut elämään runsaasti mielenkiintoa ja siunausta, enkä toivo muuta elämää, muuta maailmaa kuin tätä. (Tuulio 1937: 66.)

Onni kuitenkin ei kestänyt kauaa, koska seuraavana talvena Nightingale kirjoitti kotonaan päiväkirjaansa,

En toivo muuta kuin kuolemaa. Ei kulu yötäkään, jolloin en makaa vuoteessani toivoen, ettei minun tarvitsisi nousta. En muuta ikävöi kuin päästä tietämisestä pois. Pysyn vuoteessa mahdollisimman kauan, sillä mitä varten heräisin?... Voi näitä päiviä - voi iltoja, joille ei loppua tule - kuinka monta vuotta olenkaan katsellut salin kelloa ja luullut, ettei se koskaan pääsisi kymmeneen; ja tällaista tulee jatkuamaan vielä kaksi tai kolmekymmentä vuotta!... Mitä minusta tulee? Kaikkea on koitettu, ulkomaanmatkoja, hyvien ystävien seuraa, kaikkea... (Tuulio 1937: 66–67.)

Tällaiset ajatukset olivat selvästi niiltä hetkiltä, kun hän kamppaili syvissä vesissä. Nightingale tajusi, että hänen oli pakko luopua alistumisestaan sekä alkaa rakentaa suhdetta vanhempiinsa ja siskoonsa. Hän kirjoitti päiväkirjaansa,

Olen niin kauan taistellut tullakseni ymmärretyksi, ollut onneton, masentunut, siemättömän kiusaantunut ja niin olen nytkin, kun palautan mieleeni nuo keskustelut, etten saa edes koittaa tulla ymmärretyksi, Tiedän, että he eivät voi ymmärtää, Tiedän, että yrittäminen ja epäonnistuminen kiusaavat minua (Tuulio 1937: 67.)

Diakonissalaitoksen Kaiserswerthin sairaala oli ainut paikka missä annettiin perustason sairaanhoidon koulutusta kolmen kuukauden ajan. Nightingale oli tutustunut sekä vierailut viimeisen vuoden aikana kyseisessä sairaalassa ja useissa muissakin eri hoitolaitoksissa sekä oli hoitanut jatkuvasti sukulaisia kotonaan. Nightingalella oli valtavan kova halu päästä opiskelemaan unelmiensa ammattia. (Moberg 2012: 75–77.) Nightingale ajatteli, että hänen täytyi viimein ottaa itse oikeutensa omiin käsiin, koska hyvällä tavalla niitä ei hänelle annettaisi. Uuden asenteen ansiosta Nightingale lähti harjoittelemaan heinäkuussa vuonna 1951 sairaanhoitoa Diakonissalaitoksen Kaiserswerthin sairaalaan ja -oppilaitokseen. Hän oli siellä harjoittelussa kolmen kuukauden ajan. Äiti ja sisko olivat sen ajan kylpylässä Karlsbadissa. Nightingalen harjoittelu salattiin huolellisesti seurapiireiltä. (Tuulio 1937: 68–69.)

Kun Nightingale palasi Kaiserswerthistä, hän sairastui tuhkarokkoon ja joutui olemaan eristyksissä perheestään. Nightingale jatkoi itsenäistä otettaan ja alkoi pikkuhiljaa saada enemmän tukea isältään Williamilta. Nightingale luki isälleen aloittelevaa ”Suggestions for Thought” -teostaan. Nightingale alkoi olla varma itsestään ja omaisten vastarinta alkoi

menettää merkitystään. Seuraavaksi Nightingale lähti Pariisiin ja tutki siellä muun muassa sairaaloita ja laupeudensisarten työtä. (Tuulio 1937: 71–72.) Hänen opettajinaan Pariisissa toimivat nunnat, mutta opiskelu Pariisissa jäi ensimmäisellä kerralla lyhyeksi, koska hänen rakas isoäitinsä oli kuolemansairas. Nightingale palasi kotiin ja hoiti isoäitiään kuolemaan asti. (Moberg 2012: 82–83.) Nightingale palasi toisen kerran Pariisiin vuonna 1953, mutta tämäkin opintomatka keskeytyi ennen aikojaan, koska hän sairastui toisen kerran tuhkarokkoon (Moberg 2012: 84).

Nightingale palasi kotiin Lontooseen heinäkuussa 1953 ja kuukauden myöhemmin hän asettautui johtajan töihin säätyläisnaisten The Institution for Ill Gentlewoman -sairaalaan (Moberg 2012: 84). Nightingale olisi tahtonut omistautua köyhille eikä ylemmälle yhteiskuntaluokalle, mutta hän koki, ettei hänellä ollut valinnanvaraa. Hän oppi sairaalassa johtamista, käymään käsiksi tehtäviin, olemaan läsnä leikkauksissa sekä ennen kaikkea luottamaan itseensä. Nightingalen johdossa sairaalasta tuli lopulta mallikelpoinen laitos. (Tuulio 1937: 74–75.) Nightingale hoiti säätyläisnaisia hieman alle vuoden ja vuoden 1954 syksyllä hän lähti väliaikaisesti pois sairaalasta hoitaakseen koleraan uhreja Lontoossa Middlesexin -sairaalassa. Kolera iski ensimmäisenä prostituoituihin ja Nightingale hoiti heitä sairaalassa. (Moberg 2012: 89, 95; Dock – Stewart – Seymer 1945: 109.)

4.2 Krimin sota Nightingalen elämän käännekohtana

Venäjän ja Turkin välille syttyi sota syksyllä 1853 ja se laajeni myöhemmin Ranskan sekä Englannin annettua sodan julistukset Venäjälle. Taustalla oli muun muassa se, että Venäjä halusi saada kulkuoikeiden Mustanmeren salmien kautta Välimerelle. Keisari Nikolai I halusi myös palauttaa menettämänsä vaikutusvallan Turkin asioihin sekä hän halusi laajentaa alueitaan. Nikolai I kuoli vuonna 1855 ja hänen poikansa Aleksanteri II nousi valtaan. (Suomenlinna.)

Kesällä 1854 Englannin laivasto lähetettiin Itämerelle (Tuulio 1937: 79). Taisteluita käytiin englantilaisten sekä ranskalaisten kanssa jopa pitkin Suomenlahden rannikkoa. Elokuussa 1855 hyökättiin Viaporiin eli nykyiseen Suomenlinnaan. Pommitus kesti kaksi vuorokautta ja Viaporissa oli lukuisia tulipaloja. Laivat lähtivät pois vasta kahden päivän jälkeen ja pelättiin, että he iskisivät Helsinkiin, mutta onneksi Helsinki säästyi pommituksilta. Viaporissa tuhoutui paljon rakennuksia sekä merilinnoituksen arvo aleni. (Suomenlinna.)

Krimin sota sai nimen Venäjään kuuluvan Mustanmeren pohjoispuolella olevan niemimaan mukaan ja Krimin sodan varsinainen sotatanner olikin Krimin niemimaa Turkissa. Liittoutuneet saivat ensimmäisen voittonsa Alman taistelussa syyskuussa vuonna 1954 Venäjää vastaan. Englannissa oli yleistä sota innostusta ja Kuningatarkin ihaili julkisesti sotilaita. Mutta pikkuhiljaa alkoi kuulua todellisia uutisia sota-alueelta. Lennättimen keksimisen ja sotapaikalta otettujen valokuvien ansiosta oli mahdollista toimia sota kirjeenvaihtajana. (Moberg 2012: 94, 115; Tuulio 1937: 79.)

Sotakirjeenvaihtajat kertoivat julkisuuteen, miten katastrofaalinen tilanne Krimissä oli. Krimistä puuttui lääkäreitä, lääkkeitä, tarvikkeita, eikä siellä ollut myöskään yhtään hoitajaa, joka voisi sitoa haavoittuneiden haavat. Krimiin oli lähetetty joukko eläköityneitä sotilaita, jotka eivät lopulta kestäneet sodan raadollisuutta. Isot määrät sotilaita kuoli hoidon puutteeseen ja haavoittuneiden täytyi hoitaa toisiaan. Hygieniaa ei ollut tietoaakaan ja haavoittuneiden siteissä saattoi näkyä jopa matoja. (Neuman-Rahn 1927: 111.) Sotilaiden ensisijaisena kuolinsyynä ei siis ollut vihollisen hyökkäykset vaan oman armeijan huono organisaatiokyky ja sotilaita kuolikin sen johdosta muun muassa kylmyyteen, huonoon hygieniaan ja hoidon puutteeseen (Moberg 2002: 8).

Nightingale oli lukenut The Times -lehdestä Krimin tilanteesta ja oli kauhuissaan lehden uutisista. Eräs Lady Maria Forrester tajusi tilanteen vakavuuden ja lähetti Nightingalelle 200 puntaa, jotta Nightingale toimittaisi kolme hoitajaa Turkin Skutariin. Nightingale oli hankkimassa pyydettyjä hoitajia ja päätti itsekin lähteä mukaan sekä päätti itse kustantaa vielä yhden hoitajan lisää matkalle. Nightingale kirjoitti ystävänsä Sidney Herbertin vaimolle ja kertoi ajatuksistaan, jossa uskoi olevansa hyödyksi sotilaille ja kertoi ruokkivansa itse itsensä sekä maksavansa kaikki kustannukset itse. (Tuulio 1937: 84.)

Sidney Herbertillä, joka silloin työskenteli virkamiehenä sotaministeriössä, oli myös oma suunnitelma Nightingalen varalle. Sidney suunnitelmana oli, että Nightingale lähtisi Krimiin johtamaan virallista ja sotaministeriön alaista sairaanhoitajaryhmää. Sidney tiesi, että Nightingalella oli johtamisesta kokemusta ja hänellä oli tarvittavaa hallintakykyä, oikea sääty ja hän olisi ainoa, joka kykenisi tähän vaikeaan tehtävään. (Tuulio 1937: 86; Woodham-Smith 1950: 136–137.) Kun Sidney kertoi ideastaan, ei Nightingale miettinyt hetkeäkään. Nightingale koki, että nyt oli viimein tullut hänen suuri tilaisuutensa. Sidney Herbert pyysi Nightingalea Krimiin Skutarin parakkisairaalan hoitamaan sotilaita ja mukaan hänen piti ottaa mukaansa 38 naista, joista osa oli hienoja naisia, katolisia sisaria, eri sisarkuntien jäseniä ja osa oli hoitajia eri sairaaloista. (Lavinia ym. 1945: 110.)

Nightingale lähti naisjoukon kanssa kohti Skutaria lokakuussa vuonna 1954. Nightingalen piti ottaa vanhempiansa ehdotuksesta mukaan Bracebridgen pariskunta, joiden kanssa hän oli ollut aiemmin pitkällä ulkomaanmatkalla. Mukaan lähti vielä Mai-tädin mies Sam Smith. (Moberg 2012: 103.) Paikan päällä sairaalassa vallitsi täysi epäjärjestys, siellä ei ollut tarvittavia tarvikkeita, ei viemärointiä, ei varastoja, ei pesutupaa eikä ruokaa potilaille. Syöpäläisten peitossa olleet sotilaat olivat todella heikossa tilassa. (Lavinia ym. 1945: 110.) Turkkilaiset toivat haavoittuneita sotilaita laivoilla ja kuljetus oli todella epäinhimillistä. Moni haavoittunut makasi ulkona paljaalla maalla verta vuotaen ja kuoleman kielissä. Sotilaiden keskuudessa oli myös paljon lavantautia, koleraa sekä kuolioita ja nekin täyttivät sairaaloita. (Neuman-Rahn 1927: 113.)

Nightingale ei ehtinyt kunnolla tekemään Skutarissa kokonaistilanteen arviota, kun Balaklavan taistelun uhreja alettiin kuljettaa sairaalaan (Tuulio 1937: 98). Osa lääkäreistä ei aluksi huomionnut Nightingalea tai olleet tietävinään hänestä sekä naisjoukostaan (Tuulio 1937 :102). Upseerit myös moittivat Nightingalea ja olivat ihmeissään, kun Nightingale lähetti sotilaita sairaanhoitoonsa. Lääkärit ja upseerit eivät olleet tottuneet naisvaltaan. Ei mennyt onneksi kauan, kun Nightingale sai näyttää kyntensä sekä hänelle annettiin se valta, mikä hänelle kuuluikin (Neuman-Rahn 1927: 112.) Joulukuussa Skutariin tuli Mary Stanleyyn johdolla uusi 47 hoitajan ryhmä. Stanley tuli olemaan vastuussa omasta ja ryhmänsä työstä suoraan lääkäreille eikä Nightingalelle. Käytännössä Skutarissa oli siis kaksi ylihoitajaa ja se aiheutti välillä hämmennystä. Nightingale ei aluksi tykännyt asiasta, mutta kaikki apu oli tarpeen, joten hän sopeutui tilanteeseen lopulta. (Tuulio 1937: 109–110.)

Nightingale maksoi sairaalasta puuttuvia tavaroita ja asioita omilla varoillaan sekä The Timesin keräämillä varoilla. Hän huolehti, että sotilaat saivat vihanneksia ja varsinkin sitrushedelmiä, joita hän kävi itse ostamassa torilta. Keripukin aiheuttajaa ei tiedetty, mutta kokemuksen perusteella tiedettiin, että hedelmät olivat hyväksi eri puutostilojen ehkäisyssä (Moberg 2002: 106.) Kukaan ei ollut ajatellut, että huono ruokavalio ja lika aiheuttivat jopa kuolemaa. Ensi töikseen Nightingale hankki 200 pesuharjaa ja lattialii-noja, joilla pesetti koko sairaalan perinpohjaisesti. Hän myös perusti pesutuvan ja otti sinne töihin sotilaiden vaimoja sekä tyttöystäviä. Nightingale jopa järjesti raskaana oleville naisille synnytyshuoneen. Hän perusti myös erikoisruokavalioiden keittiön sekä teki käytävälle keittolaitoksen, jossa pystyi lämmittämään juomia. Aiemmin ruokaa oli tuotu jopa seitsemän kilometrin matkan päästä ja nyt jokainen sai yksilöllisesti mitä tarvitsi.

(Neuman-Rahn 1927: 114–115.) Kolmen kuukauden päästä Skutariin tulostaan, Nightingale oli saanut järjestettyä likaisen ja haisevan sairaalan ihmisarvoiseksi paikaksi (Neuman-Rahn 1927: 116).

Nightingalen ansioista sairaalaan rakennettiin lisäosa, varastoja sekä miehille hankittiin vaatteita ja peitteitä (Tuulio 1937: 108). Nightingale paransi sodan aikana sairaanhoitoa, ja pani myös rakenteille vesijohtoja- ja viemäreitä. Hän myös hankki sidostarpeita, laboratoriovälineitä, ruokaa sekä hankki ylipäättänsä kaikkea mitä puuttui. Nightingalen aloitteesta Skutariin perustettiin myös lääkintäkoulu ja tehtiin hyvin varusteltu laboratorio sekä leikkaushuone uusien lääkärin koulutusta varten (Lavinia ym. 1945: 113; Neuman-Rahn 1927: 115.) Nightingale saattoi työskennellä yhtämittaa jopa 20 tuntia ja olla päivässä jopa kahdeksan tuntia polvillaan sitomassa haavoittuneita sotilaita. Nightingale rohkaisi potilaita ja antoi heille lohdutusta pelkällä läsnäolollaan vaikeissa hetkissä. (Neuman-Rahn 1927: 117–118.)

Bracebridgen pariskunta oli Skutarissa puoli vuotta ja kun he lähtivät kotiin, tuli Nightingalen rakastama Mai-täti Skutariin. Mai-täti oli loppuun asti Nightingalen tukena Skutarissa. Mai-täti auttoi myös kirjoittamaan kuolleiden sotilaiden vanhemmille Nightingalen allekirjoittamia surunvalitteluja yhteensä 100 kirjettä. (Moberg 2012: 104.) Oli merkityksellistä, että Nightingalelle itselleen oli tärkeää kirjoittaa kiireestä ja valtavasta työmäärästä huolimatta aina kuolleiden omaisille, sekä kertoa sensitiivisesti ja hienotunteisesti heille kuolemasta (Tuulio 1937: 106). Nightingale kamppaili myös sen eteen, että sotilaat saivat riittävää palkkaa. Siihen aikaan ei ollut vielä keksitty kunnolla lääkkeitäkään, eikä antibiootteja ja amputoinnitkin tehtiin vain saamalla, ilman mitään lääkkeellistä puudutusta. Alkoholilla oli tuohon aikaan maailmassa tärkein lääke ja siitä käytettiin lääkkeenä ja puudutusaineena, kunnes siitä alkoi tulla kansanterveydellinen ongelma. (Moberg 2012: 21,104.)

Nightingalella oli tapana kiertää öisin lampun kanssa koko sairaala läpi kävellen. Hän käveli joka yö noin 6–7 kilometriä sairaalan käytävillä lamppu mukanaan. Tähän aikaan ei ollut naisia yöhoitajina ja miespuolisilla yöhoitajilla oli tapana nukkua kokoa yö, joten Nightingale halusi varmistaa, että kaikki oli kunnossa ja hän käveli itse tarkistamassa asian. On kerrottu, että Nightingalen läsnäolo toi rauhaa ja onnellisuutta kärsimysten keskelle sekä miehet jopa suutelivat hänen varjoaan. Nightingalea onkin kutsuttu kautta

historian ”The Lady with the lamp” -nimellä. Nightingalella oli uskomaton kyky antaa apunsa ja turvansa potilaille juuri vaikeimpana hetkenä. Hän piti kuolevia viime hetket kädestä ja toimi ikään kuin potilaan omaisena lähdön hetkellä. (Tuulio 1937: 105–106.)

Nightingale oli huomannut, että sotilaat joivat paljon vapaa-ajallaan. Hän ehdotti, että sotilaille annettaisiin juomisen tilalle vapaa-ajan viettoon muuta tehtävää kuten erilaisia pelejä, kirjallisuutta luettavaksi, koulunkäyntiä sekä luentoja. Vuonna 1956 Skutarissa avattiin lukusali ja sen vieressä oli koulu, jossa sotilaat pääsivät opiskelemaan. Skutariin perustettiin myös kahvila, jossa sotilaat viettivät paljon aikaa. Sotilaat olivat hyvin motivoituneita raittiuteen ja osa antoi raittiudesta henkilökohtaisia lupauksia itse Nightingalelle. Sotilailta säästy raittiilla elämätavalla rahaa ja Nightingale lähetti säästyneitä rahoja sotilaiden perheille. Kahdessa kuukaudessa sotilailta lähetettiin yhteensä 71 000 puntaa heidän perheilleen. (Tuulio 1937: 119–120.) Nightingale laittoi alulle sotilaiden viihdytys- ja virkistystoiminnan, jonka tavoite oli ilahduttaa sekä tukea sotilaita. Englannin sotaministeriö otti Nightingalen aloittamia oppeja haltuunsa. Nightingalen ansiosta sotilaille oli postitoimisto, säästöpankki sekä virkistys- ja lepokoteja. Nightingale myös huolehti sotilaiden terveydentilasta yksityiskohtaisesti. (Lavinia ym. 1945: 113.)

Nightingalella oli täsmällinen luonne ja hän oli äärimmäisen älykäs. Hän tunsu täydellisesti käytännöllisiä asioita ja nämä kaikki piirteet yhdessä johtivat hänet hämmästyttäviin saavutuksiin, vaikka häntä kohtaan olikin paljon epäluuloa ja kateutta. (Lavinia ym. 1945: 112.) Nightingalella oli Krimissä lopulta noin 200 naista alaisenaan ja hän sai järjestettyä lopulta Krimin kaikki sairaalat. Nightingale lähti ennakkoluulottomasti uudistamaan armeijan huoltojärjestelmää. Hän teki siihen suoria arvosteluja ja parannusehdotuksia sekä raportoi niitä säännöllisesti ystävälleen Sidney Herbertille. Nightingale mullisti lopulta koko Englannin armeijan pyhän huoltojärjestelmän ja se olikin yksi hänen pääsaavutuksistaan Krimillä. (Lavinia ym. 1945: 112–113.) Nightingalen ansiosta haavoittuneiden sotilaiden kuolleisuusprosentti saatiin laskettua 42 prosentista 22 prosenttiin ja kulutauteihin kuolleiden määrä 60 prosentista 21 prosenttiin (Neuman-Rahn 1927: 115).

Sodan kannalta ratkaiseva tekijä oli liittoutuneiden Sevastopolin valtaus syyskuussa vuonna 1855 ja rauhanneuvotteluihin ryhdyttiin marraskuussa. Rauha saatiin solmittua maaliskuussa vuonna 1856 Pariisissa ja näin sota loppui. Rauha takasi Turkille alueellisen eheyden ja muun muassa Mustameri julistettiin vapaaksi kauppalaivoille, mutta sotalaivat ei saanut liikkua siellä kuin poikkeustapauksissa. (Tuulio 1937: 118.) Nightingale jäi vielä Skutariin ja valvoi itse, että kaikki hoitajat pääsevät turvallisesti laivaan. Hän

myös järjesti hoitajille työpaikkoja tai rahoitti joillekin eläkkeen. Nightingalella oli yhteensä 108 hoitajaa. Heistä oli jouduttu lähettämään 64 hoitajaa kotiin sairastumisen tai epäasiallisen käytöksen johdosta. (Moberg 2012: 94, 124.)

Kun sairaalat olivat lopulta tyhjiä ja viimeinen laiva lähti Skutarista, oli Nightingale itse vasta valmis lähtemään kotiin Lontooseen. Hän olisi päässyt kotiin sotalaivalla, mutta hän halusi palata kotiin yksin. (Neuman-Rahn 1927: 119.) Heinäkuussa vuonna 1856 Nightingale lähti Mai-tädin kanssa Konstantinopolista Pariisiin kautta kotiin. Nightingale oli työskennellyt Krimissä melkein kaksi vuotta. Hän ei kertonut edes perheelleen tarkkaa paluuajankohtaa, koska halusi välttää, ettei hänelle järjestettäisi mitään kotiinpaluujuhlaa. (Sorvettula 1998: 44; Moberg 2012: 125.) Nightingalen maine oli kasvanut Englannissa hyvin suureksi, jopa kansallisankarin mittoihin, varsinkin edellisen kesän sairastumisen takia (Tuulio 1937: 127). Nightingale oli Krimissä ollessaan sairastunut Krimin kuumeeseen (Moberg 2012: 121). Hän kävi tuolloin lähellä kuolemaa ja toipuminen oli ollut hidasta. Nightingale mainitsi myöhemmin, että hänen toipumisensa alkoi heti siitä, kun joku oli tuonut hänelle kimpun tuoreita kukkia (Tuulio 1937: 117).

Nightingale palasi kotiin hyvin uupuneena ja väsyneenä. Krimin työvuodet ja sairastuminen olivat vaatineet veronsa. (Tuulio 1937: 131.) Hänellä diagnosoitiin ainakin neljä eri sairautta hänen elämänsä aikana, Krimin kuume, reuma, iskias ja sydämen laajentuminen. Nightingale oli myös kamppailut mielenterveyden ongelmien kanssa nuoresta asti ja todennäköisesti kamppaili loppuikänsä. (Sorvettula 1998: 44.) Kotiinpaluun jälkeen Nightingalen äiti ja sisarkin arvostivat häntä viimein sekä alkoivat arvostaa sairaanhoitajan ammattia (Moberg 2012: 126). Kotiinpaluusta seuraavana päivänä Nightingalen kunniaksi luettiin kiitosrukous jumalanpalveluksessa ja maalaiskirkon kello soivat, mutta muuta tapahtumaa hän ei halunnut, koska piti kunnianosoituksia arvottomina. Nightingalen maine vain kasvoi entisestään ja kansa rakasti häntä. Nightingalen kunniaksi kerättiin noin 44 00 punnan kansallislahja. (Neuman-Rahn 1927: 119.)

Nightingale sai perheystävältään lääkäri James Clarkilta kutsun tilalleen, jossa myös kuningatar Viktoria vietti kesää. Nightingale valmistautui kuningattaren tapaamiseen huolella, tapaamalla muun muassa erilaisia asiantuntijoita, jotta saisi paljon tietoa eri asioista. Kuningatar Viktoria vaikutti tapaamisesta ja toivoi, että Nightingale tulisi töihin sotaministeriöön. Kuningattaren mies Prinssi Albert kirjoitti päiväkirjaansa,

Hän osoitti meille kaikille nykyisen sotilassairaalarjestelmämme puutteet ja selitti, mitä uudistuksia tarvitaan. Me olemme hyvin mieltyneet häneen; hän on äärimmäisen vaatimaton. (Moberg 2012: 126–127.)

Nightingale ei joutunut sotaministeriöön, eikä siihen aikaan ollut edes olemassa naisministereitä (Tuulio 1937: 141). Joten jos Nightingale olisi tarttunut virkaan, niin kyseinen kunniatehtävä ollut todella suuri, aikaansa edellä oleva mullitus Englannissa, ja se olisi varmaan levinnyt koko maailmaan ja naisia olisi ehkä ollut ministeriöissä aiemminkin.

Krimin sodan jälkeen Nightingale oli käytännössä sotainvalidi koko loppuelämän ja vietti loppuelämänsä lähes kokonaan vain kotonaan (Tuulio 1937: 133). Nightingale ei esiintynyt julkisesti, erakoitui sekä vietti aikaa paljon vuoteessaan (Sorvettula 1998: 44). Hän tapasi henkilökohtaisesti vain harvoja, mutta oli sitäkin aktiivisemmassa kirjeenvaihdossa varsinkin eri alojen johtajiin (Moberg 2012: 154). Nightingale kirjoitti koko ajan aktiivisesti ja hän kirjoitti elämänsä aikana yhteensä noin 200 kirjaa, tekstiä tai artikkelia sekä noin 12 000 kirjettä (Sorvettula 1998: 44).

Nightingale pääsi ensimmäisenä naisena vuonna 1907 kuninkaallisen ritarikunnan jäseneksi Kuningas Edwardin myöntämänä, mutta Nightingale ei enää tiennyt maailman menosta mitään huonon vointinsa takia, joten hän ei päässyt siitä enää nauttimaan. Nightingale eli sairauksista huolimatta pitkän elämän ja kuoli rauhallisesti kotonaan Lontoossa vuonna 1910. (Tuulio 1937: 209–210; Cook 1913: 418, 422.) Nightingale haudattiin Englantiin lähelle kotipaikkaansa Embley Parkia, East Wellowin maalaiskirkon hautausmaalle. Suvun yhteisessä muistomerkissä on Nightingalen kohdalla vain kirjaimet F.N. ja sen alla syntymä- sekä kuolinpäivä. (Cook 1913: 4, 22.) Nightingale koki ennen kuolemaansa sairaanhoidon kehityksen olleen vasta alussa ja sanoi,

Tulevaisuudessa, jota en tule näkemään, koska olen vanha, auetkoot parempi tie! Opittakoon ja käytettäköön menetelmiä, joiden avulla jokaisella lapsella, jokaisella ihmisolennolla on parhain mahdollisuus terveyteen – ja menetelmiä, joiden avulla jokaisella sairaalla on paras mahdollisuus paranemiseen. Sairaalat kuuluvat siviilityksen välivaiheeseen, eikä niitä ole koskaan tarkoitettu kaikissa tapauksissa ottamaan vastaan kaikkia sairaita.” (Sorvettula 1998: 57.)

4.3 Nightingalen saavutukset ja merkitys hoitotyölle

Nightingalea vaivasi kaikki näkemänsä ja kokemansa, kun hän palasi Krimiltä vuonna 1856, joten hän halusi nopeasti lähteä uudistamaan armeijan terveydenhoitoa (Moberg 2012: 126). Hän työsti huolellisesti armeijaan liittyviä uudistuksia sekä kirjoituksia ja jat-

koi yhteistyötä Sidney Herbertin kanssa. Herbertin sekä muiden vaikutusvaltaisten miesten avulla Nightingale sai armeijassa ja sairaanhoidossa useita hankkeita läpi. (Moberg 2012: 128.) Nightingalen ensimmäinen virallinen kirja oli laaja armeijan terveysoloja koskeva "Notes on Matters affecting the Health, Efficiency and Hospital Administration of the British Army" -teos, ja sitä painettiin noin 500 kappaletta (Tuulio 1937: 144).

Nightingale kirjoitti ensimmäiselle kirjalleen jatko-osan "Subsidiary Notes as to the Introduction of Female Nursing into Military Hospitals in War and Peace" -teoksen, jossa hän kertoi käsityksensä muun muassa sotilassairaaloitten organisaatiosta sekä toiminnasta (Sorvettula 1998: 44). Lopulta Nightingalen eri hankkeet laajenivat koskemaan koko Intian terveysjärjestelmää (Cook 1913: 24). Nightingalella meni vuosia, kunnes sai taivuteltua Intian hallituksen vaalimaan kansanterveyttä. Nightingale oli ensimmäinen Intian asiantuntija, joka ei ollut edes käynyt Intiassa, mutta teki silti merkityksellisiä kirjoituksia sekä uudistuksia, jotka paransivat koko Intian oloja. (Tuulio 1937: 144; Cook 1913: 18–19.)

Nightingale huomasi, kuinka tärkeä merkitys aseptiikalla on sairauksien ehkäisyssä. Hän teki elämänsä loppuun asti erilaisia tärkeitä tutkimustöitä yhteiskunnan hyväksi. (Sorvettula 1998: 47; Moberg 2012: 23.) Nightingalea kiinnosti myös eri asioiden syy-seuraussuhteet. Hän oli aloittanut Krimin sodassa tilastotieteen keräämällä Krimin sodassa kuolleiden sotilaiden määriä sekä kuolinsyitä. Kehittelemiensä diagrammien avulla Nightingale osoitti, että suurin osa sotilaista ei kuollut taistelusta johtuneisiin vammoihin, vaan esimerkiksi kulkutauteihin ja hygienian puutteeseen. Nightingale kertoi, että eri taudit voidaan parantaa niin, että sairaaloitten hoidon tasoa kohotetaan. Hän jatkoi tilastojen tekemistä sodan jälkeen ja osoitti, että sairastavuudella ja kuolleisuudella on yhteys ravintoon, hygienian ja asumisen tasoon, joten tällä tavalla hän osoitti syy-seuraussuhteet. Nightingalea pidetäänkin sairaanhoitoon, sairaaloitten oloihin liittyvien tilastotietojen keräämisen, analysoinnin ja tulosten hyödyntämisen aloittajana. Häntä myös pidetään näyttöön perustuvan hoitotyön aloittajana. (Lauri – Kyngäs 2005: 9–10.)

Nightingale oli kansanterveyden edistäjä sekä tilastotieteilijä, jonka harrastuksena oli terveydenhoito sekä sen säilyttäminen (Lavinia ym. 1945: 106). Nightingale korosti tiedon sekä kriittisen ajattelun tärkeyttä sairaanhoidossa (Lauri – Kyngäs 2005: 9–10). Tilastojen merkityksen korostaminen vaikuttaa hoitotyössä edelleen hoitotyön tutkimukseen. Monia Nightingalen graafisesti havainnollistamia tilastoja käytetään tilastotieteissä nyky-

äänkin. Nightingale tajusi tiedonkeruun merkityksen hoitotyössä. Hänen käyttämällä tutkimusmenetelmillä on ollut suuri vaikutus koko hoitotyön tutkimukseen, mutta monet hänen teorioistaan eivät olleet tarpeeksi monipuolisia, jotta niitä olisi pystytty testaamaan tutkimuksella. Nightingale onnistui panemaan alulle hoitotyön sekä sen kehittämisen ja hänen saavutuksensa loivat nykyaikaisen hoitotyön perustan. Vaikka Nightingalen monet teorit olivat alkeellisia, niin ne pohjustivat tietä uusien hoitotyön teorioiden kehittämiseksi. (Marriner-Tomey ym. 1994: 76–77.) Voidaan katsoa, että systemaattinen havainnointi ja tietoon perustuvan hoitotyön kehittäminen alkoi juuri Florencen toimesta (Lauri – Kyngäs 2005: 9).

Nightingale erotti terveydenhoidon ja sairaanhoidon toisistaan. Hänen mukaansa terveydenhoitoa oli se, että terveyttä ylläpidetään ehkäisemällä sairauksia vaikuttamalla terveyteen vaikuttavien ympäristötekijöiden avulla. Sairaanhoidolla hän tarkoitti sairastuneen potilaan hoitoa. Sairastunut potilas jäisi henkiin tai eläisi sairaanhoidon avulla parempaa elämää pitempään. (Marriner-Tomey ym. 1994: 74.)

Nightingalen ”Notes of Hospitals” -teos julkaistiin vuoden 1859 alussa. Teos käsitteli muun muassa sairaalahygieniaa sekä sairaalahuoneiden viihtyvyyttä. Nightingale halusi myös parantaa kansanterveyttä koulujen, tehtaiden sekä kotien kautta, joten hän kirjoitti ”Notes of Nursing” -teoksen, joka ilmestyi vuoden 1859 lopulla. Teoksen suomennoksen nimi on ”Sairaanhoidosta”. Tätä teosta on pidetty nykyaikaisen sairaanhoidon käsikirjana, vaikka Nightingale ei itse tarkoittanutkaan sitä käsikirjaksi. Teoksessa Nightingale esittää muun muassa, että kotien terveydessä tärkeimpiä ovat puhdas ilma, puhdas vesi, tehokkaat viemärit, puhtaus ja yleinen siisteys sekä valo. Nightingalen mielestä terveellinen ympäristö oli hyvän sairaanhoidon perusedellytys. Nightingale myös korosti, että puhtauden lisäksi sairaanhoitajan täytyy huolehtia potilaan ruokavaliosta, levosta ja lämmöstä. Sairaanhoitajien tuli myös pestä omat kädet usein ja pitää potilas puhtaana, koska se edisti paranemista. Kirjassa on myös kappale tytöille vauvojen hoidosta. Nämä Nightingalen periaatteet soveltuvat pääosin vielä nykypäivänä käytännön hoitotyöhön. (Tuulio 1937: 157, 161; Marriner-Tomey ym. 1994: 73–75.)

Nightingale laittoi omat voimavaransa yhteiskunnallisiin sekä ammatillisiin resursseihin, jotta saisi aikaan muutoksen (Marriner-Tomey ym. 1994: 72). Hän tajusi, että sairaanhoito tarvitsi erillistä koulutusta lääketieteen rinnalle (Lauri – Kyngäs 2005: 9). Nightingale vaati kunnollista koulutusta sairaanhoitajille ja saikin aloitettua sen (Marriner-Tomey

ym. 1994: 75). Ensimmäisen uskonnosta riippumattoman yleisen sairaanhoitajakoulutuksen oli perustanut Sveitsissä Valerie de Gasparin vuonna 1859 (Forsius 2012).

Florecen aloitteesta perustettiin myös Englantiin yleinen sairaanhoitajakoulutus, joka oli toinen uskonnosta riippumaton koulu maailmassa. Nightingale Training School for Nurse -koulu avattiin Lontoossa vuonna 1860 St. Thomasin sairaalan yhteyteen. Koulun perustana olivat Nightingalen saama 44 000 punnan kansallislahja. Hän oli tosin itse niin uupunut ja huonossa kunnossa, ettei voinut ryhtyä koulun johtajaksi, vaikka sitä toivottiin. Nightingale toimi kuitenkin koulun taustajoukoissa koko aktiivisesti. Hän halusi, että hoitajista tulisi ammattitaitoisia ja, että sairaanhoito nostettaisi lääketieteen vaatimusten kanssa samalla tasolle. Kouluun kelpasi vain sivistyneitä naisia, joiden piti olla rauhallisia, täsmällisiä sekä luotettavia. Oppilaat harjoittelivat sairaanhoitoa osastonhoitajattaren tai ylihoitajattaren johdolla sekä oppilaille pidettiin luentoja ja he asuivat oppilaskodissa. Uusien koulutettujen sairaanhoitajien kysyntä kasvoi ja ennen pitkää uusia sairaanhoitajakoulutuksia perustettiin. (Tuulio 1937: 166–169.)

Nightingale piti tiiviisti yhteyttä koulun opiskelijoihin sekä rohkaisi heitä opinnoissa muun muassa kirjein (Marriner-Tomey ym. 1994: 72). Nightingalen ansiosta aloitettiin myös koulutus köyhäintalojen sairaanhoitajille ja kätilöille (Forsius 1995: 2609). Nightingalen ansiosta hoitoalaan sisällytettiin myös terveyskasvatusta ja sairaanhoitoa (Marriner-Tomey ym. 1994: 72). Pari vuotta Nightingale Training School for Nurses -koulun perustamisesta sinne alkoi tulla pyyntöjä, että koulun käyneet Nightingale -hoitajat perustaisivat uusia kouluja maailman eri sairaaloihin. Hoitajat levittivät ennen pitkää maailmalle Nightingalen oppeja. Tämä teki Nightingalen tunnetuksi nykyaikaisen sairaanhoidon perustajana. (Marriner-Tomey ym. 1994: 72.)

Nightingale -koulu on vieläkin olemassa Lontoossa ja se kantaa nimeä ”Florence Nightingale Faculty of Nursing, Midwifery & Palliative Care”. Koulu kuuluu King` s collegeen. Nightingale -järjestelmä ei ole kuitenkaan sellaisenaan käytössä, kuin mitä se oli ennen, mutta sen vaikutus näkyy selvästi nykyisissäkin sairaanhoidon opetusohjelmissa muun muassa käytännön ja teorian opetuksen yhdistämisellä. (King` s college London; Marriner-Tomey ym. 1994: 75.)

Nightingale onnistui luomaan hoitotyön järjestelmän, joka oli ammattimainen, ja jota arvostamme nykyäänkin. Ammattioikeutetun sairaanhoidon henkilökunnan saaminen

mahdollistikin nykyaikaisen sairaanhoidon kehittymisen. Nightingalen sekä muiden uranuurtajien johdosta sairaanhoitajan ammatti kohosi lopulta alennustilasta, joka vallitsi useissa maissa ja sairaanhoitajan ammatista tuli vähitellen arvostettu ja kunniallinen ammatti. (Forsius 1995: 2609.)

Nightingale oli myös arvostettu asiantuntija kansainvälisesti. Häneltä pyydettiin neuvoja sekä hänen puoleensa käännyttiin monenlaisissa asioissa. Häntä käytettiin muun muassa virallisena sairaanhoidon asiantuntijana vuonna 1861–1864 Yhdysvaltojen sisällissodan aikana ja häntä käytettiin myös asiantuntijana vuonna 1870–1871 Ranskan - Saksan sodan aikana. Häneltä kysyttiin neuvoa myös Portugalin kuninkaan perustaman lastensairaalan suunnittelussa. Vuonna 1892 Florence suunnitteli Buckinghamshiren kreivikunnassa terveydenhoidollisen ristiretken, jossa asiantuntevia opastajia lähetettiin antamaan opastusta muun muassa puhtauden, viemäröinnin ja tuuletuksen saralla. (Forsius 1995: 2609.)

Nightingale oli ensimmäisiä, jotka huomasivat, kuinka tärkeää on hoitaa ihmistä kokonaisvaltaisesti niin psyykkisesti kuin fyysisesti. Nightingale oli myös edistämässä sukupuolten välistä tasa-arvoa omalta osaltaan. (Tuulio 1937: 106, 119; Moberg 2019: 60.) Nightingalelle oli myös tärkeää, että luodaan sosiaalinen tukijärjestelmä (Marriner-Tomey ym. 1994: 75). Nightingale vaati, että kaikesta työstä maksetaan palkkaa. Hänen mielestään tuli aina halvemmaksi maksaa työvoimalle täysi korvaus työstään, koska alipalkattu työvoima tuli aina lopulta kalliimmaksi. Nightingalelle oli hyvin tärkeää, että kaikilla yhteiskunnassa olisi samat ehdot elämiseen. (Moberg 2012: 14–15.)

Nightingalen merkittävää työtä sairaiden ja haavoittuneiden sotilaiden hyväksi haluttiin kunnioittaa ja Punainen Risti päätti vuonna 1912 perustaa hänen kunniaakseen kansainvälisen Florence Nightingale -mitalikomitean. Kansalliset yhdistykset voivat ehdottaa komitealle palkittavista sairaanhoitajista. Mitalien jaon päätökset tehdään, joka toinen vuosi Nightingalen syntymäpäivänä toukokuun 12. päivänä ja mitali on samalla kaikista korkea arvoisin mitali, joka voidaan sairaanhoitajalle myöntää. Mitalin keskiössä on hopeinen Nightingalen kuva ellipsin muotoisessa kehyksessä, joka on kullattu ja siinä on teksti ”Ad memoriam Florence Nightingale 1820–1910”. Tämän kääntöpuolelle on kirjoitettu ”Pro vera misericordia et cara humanitate perennis decor universalis”. (Sorvettula 1998: 189.) Mitaleja on kaksi isompi ja pieni. Pientä mitalia voi käyttää arjessa ja isompaa mitalia voi käyttää eri juhlatilaisuuksissa (Räsänen 2020 a). Kuningas ja Ojala (2015) tekivät opin-

näytetyönä Florence Nightingale -mitalista opintomatkan Florence Nightingalen museoon Englantiin. Kuninkaan ja Ojalan (2015) opinnäytetyöhön on myös koottu kaikki suomalaiset, jotka ovat saaneet Florence Nightingale -mitalin.

4.4 Nightingalen kirje ja viiden punnan lahjoitus oppilaskodille

Suomalainen sairaanhoitaja Ellen Jansson (o.s. Ekblom) oli harjoitteluissa Lontoon eri sairaaloissa 1890-luvulla. Nightingale oli kuullut serkultaan Bonham Carterilta suomalaisesta sairaanhoitajasta, joka oli silloin harjoittelussa St. Thomasin sairaalassa. Nightingale oli sanonut, että ei ole koskaan tavannut ketään pienestä Pohjolan maasta, joten hän halusi tavata tämän suomalaisen sairaanhoitajan. Nightingale ja Jansson (o.s. Ekblom) tapasivat vuonna 1896 Nightingalen kotona ja tapaaminen venähti puolentoista tunnin mittaiseksi. Jansson (o.s. Ekblom) kertoi tapaamisesta jälkikäteen seuraavasti,

”Hän oli silloin jo hyvin lihava, eikä päässyt liikkeelle, mutta silmät loistivat älyä ja tarmoa. Hän näytti tietävän Suomesta melko paljon ja kyseli tarkkaan sairaalao-
jamme, mutta myös valtiollista tilannetta ja venäläisten suhtautumista va-
pautemme. En voi koskaan uskoa kuin, että hän oli suuri, hieno ja hyvä ihminen.”
(Tuulio 1937: 182–183.)

Jansson (o.s. Ekblom) oli maininnut Nightingalelle, että hänen mielestään Suomessa on sairaalahygienia paremmalla tasolla kuin Englannissa. He olivat keskustelleet myös oppilaskodin tärkeydestä ja Nightingale oli maininnut, että yhteisten tavoitteiden vuoksi ponnistaessa ihmisten välille syntyy yhteinen voimakenttä. Nightingale oli kehottanut, että Suomeen perustettaisi oppilaskoti ja maininnut, että sen perustamisen jälkeen huomattaisi pian oppilaskodin korvaamaton hyödyllisyys. Nightingale oli halunnut hankkia Janssonia varten (o.s. Ekblom) ”pohjolan kukkia” ja tapaamisen päätteeksi hän antoi kielokimpun Janssonille. Nightingale antoi Janssonille (os. Ekblom) myös kasan kirjoja sekä nimikirjoituksella varustetun omakuvan, jotka tuli luovuttaa suomalaiselle oppilaskodille sinä päivänä, kun kaikki oppilaat asuvat siinä. Muotokuva kieloineen sai kunnia-paikan myöhemmin oppilaskodista sekä riippui myöhemmin sairaanhoito-opiston Sophie Mannerheim -salissa. Kyseinen valokuva on nyt Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon omaisuutta ja on esillä rakentamassani Florence Nightingale -näyttelyssä. (Sorvet-tula 1998: 67; Epione 1924: 29–133; Tuulio 1937: 182–183; Tuulio 1966: 137.)

Nightingale kirjoitti Janssonille (o.s. Ekblom) kirjeen pari päivää tapaamisen jälkeen. Kirjeessä käsiteltiin muun muassa sairaaloiden aseptiikkaa sekä oppilaskotien tärkeyttä.

Kirjeen mukana Nightingale lahjoitti viisi puntaa suomalaisen oppilaskodin perustamiseen ja lahjoitus piti ottaa käyttöön heti, kun Suomessa olisi mahdollista tarjota jokaiselle oppilaille paikka oppilaskodissa. Nightingalen mielestä oppilaskoti oli tärkeä tekijä oppilaskasvatuksessa. Jansson (o.s. Ekblom) kirjoitti vielä oppilaskodin avajaisista Nightingalelle, mutta ei koskaan saanut vastausta. (Sorvettula 1998: 67: Tuulio 1937.) Alkuperäinen kirje on lahjoitettu Hoitotyön koulutuksen museolle ja on nyt Sosiaali- ja terveystieteiden museon omistuksessa (Räsänen 2020 a). Suomensin kyseisen kirjeen ja suomennettu kirjetaulu (liite 4) on osa Florence Nightingale -näyttelyn esineistöä.

4.5 Nightingale -hoitaja Sophie Mannerheim

Nightingale hoitajat levittivät aikanaan melkein koko maailmaan nykyaikaista sairaanhoitoa. Suomessa Nightingalen periaatteita ja oppeja edusti vapaaherratar Sophie Mannerheim. (Tuulio 1937: 181–182.) Suomessa sairaanhoidon myöhemmän kehityksen kannalta oli hyvin tärkeää, että Mannerheim oli saanut valmennuksen juurikin Nightingalen koulussa nykyaikaisen sairaanhoidon juurilla (Tuulio 1966: 101).

Ellen Janssonilla (o.s. Ekblom) oli vaikutusta siihen, että Sophie Mannerheim pääsi opiskelemaan Lontooseen Nightingale Training School for Nurses -kouluun. Janssonilla (o.s. Ekblom) oli suhteita Lontooseen ja hän kirjoitti Nightingale Training School for Nurses -koulun ylihoitajalle Miss Gordonille suosituskirjeen juuri avioliitosta eronneesta Mannerheimistä. Miss Gordon vastasi, että ottaisivat Mannerheimin kouluun, mikäli pitäisivät salaisuutena sen, että Mannerheim oli eronnut, koska eronneita naisia ei saanut virallisesti ottaa kouluun. Näin toimittiin ja Mannerheim pääsi opiskelemaan kouluun. (Tuulio 1966: 86.) Mannerheim lähti vuonna 1899 Lontooseen ja kävi siellä ensimmäisenä suomalaisena kolme vuotisen Nightingale Training School for Nurses -koulun ja valmistui sieltä sairaanhoitajaksi vuonna 1902 (Forsius 1997: 1361). Mannerheim ei ollut Lontoossa henkilökohtaisessa kosketuksessa Nightingalen kanssa (Tuulio 1937: 182).

Mannerheim teki suurta työtä Suomessa sairaanhoitajakoulutuksen sekä sairaalalojen kehittämisen eteen (Tuulio 1937: 182). Mannerheim työskenteli muun muassa Kirurgisen sairaalan ylihoitajana sekä yliopiston sairaalan yhteydessä toimineessa sairaanhoitajakoulussa johtajana (Lavinia ym. 1945: 150). Mannerheimilla oli myös monia merkittäviä kansainvälisiä tehtäviä. Hän oli muun muassa puheenjohtajana kansainvälisellä sairaanhoitajaliitolla vuonna 1922–1925 sekä toimi siitä eteenpäin sen kunniapuheenjohtajana.

Mannerheim oli myös kansainvälisen Punaisen Ristin liigan sairaanhoitoasiain neuvottelukunnan puheenjohtaja ja Pohjoismaisen sairaanhoitajattarien yhteistoiminnan kuniapuheenjohtaja. (Forsius 1997: 1361.) Mannerheim oli myös ensimmäinen suomalainen sairaanhoitaja, joka sai arvostetun Nightingale -mitalin merkittävästä työstään vuonna 1925 (Sorvettula 1998: 447).

4.6 Suomalaisen oppilaskodin synty

Vuonna 1836 perustettu Saksan Kaiserswerthin luterilainen diakonissalaitos, oli esikuvana sairaanhoitoa opettaville sekä harjoittavilla laitoksille koko maailmassa. Laitos oli ensimmäinen laitos missä opetettiin ylipäättänsä sairaanhoitoa. Nightingale oli myös opiskellut samaisessa koulussa kolme kuukautta. Aurora Karamzinin ansiosta Helsinkiin perustettiin Diakonissalaitoksen sairaala vuonna 1867 ja se oli maamme ensimmäinen yksityinen sairaala, jossa koulutettiin sairaanhoitajia. (Hurskainen 2003: 78.)

Suomessa Helsingin sairaanhoito-opiston toiminta sai alkunsa helmikuussa vuonna 1889 Helsingin Yleisen sairaalan kirurgian klinikassa. Sairaanhoitajien opetuksen sisältö sekä kesto vaihtelivat hyvin paljon eri paikkakunnilla ja Suomessa oli alkuun lyhyempi koulutuksen kesto kuin muualla maailmassa. Sairaanhoitajien koulutusta järjesti Suomessa 1800-luvun lopulla myös Punainen Risti, jonka nimi oli silloin vielä ”Suomen yhdistys haavoittuneiden ja sairaiden sotureiden hoitamista varten”, Marian sairaala sekä lääninsairaalat Turussa, Mikkelissä, Viipurissa, Kuopiossa ja Oulussa sekä Helsingin Diakonissalaitos. (Hurskainen 2003: 78.)

Vuonna 1897 joukko sairaanhoitajia kokoontui Kirurgiseen sairaalaan keskustelemaan oman yhdistyksen perustamisesta ja aloitteentekijänä toimi Anna Falcken (Tuulio 1966:136). Suomeen perustettiin vuonna 1898 Suomen sairaanhoitajataryhdistys eli Sjuksköterskeföreningen i Finland (SFF). Yhdistyksen tavoitteena oli luoda sairaanhoitajien välille yhteenkuuluvuutta ja herätellä heidän kiinnostustaan yhteisiä asioita kohtaan. (Sorvettula 1998: 144.) Idea oppilaskodin perustamiseen Suomeen tuli itse Nightingalelta, kun hän pyysi vuonna 1896 suomalaista sairaanhoitaja Janssonia (o.s. Ekblom) luovuttamaan Nightingalen omakuvan, kielot ja kirjeen mukana tulleen viisi puntaa sinä päivänä luovutettavaksi, kun oppilaskoti voi majoittaa kaikki oppilaat. Tämä velvoite innosti Janssonia (o.s. Ekblom) ja hänen myötänsä myös muita sairaanhoitajia toimimaan oppilaskodin hyväksi. (Tuulio 1966: 137–138; Määttänen 1989: 43.)

Suomen Sairaanhoidajajärjestys avasi vuonna 1899 ensimmäisen oppilaskodin Suomeen, jota oli rahoittamassa muun muassa Punainen Risti ja sairaanhoitajien itse keräämät lahjoitukset (Sorvettula 1998: 67). Ensimmäisen oppilaskodin perustamisen symbolina pidettiin Nightingalen lahjoittamaa viittä puntaa (Erjanti – Willman 1989: 35). Nightingale -järjestelmä sekä Nightingalen koulun käytännöt alkoivat pikkuhiljaa näkyä Suomessa (Sorvettula 1998: 67). Oppilaskodissa ei ollut alussa kaikille tilaa ja ensimmäiseen oppilaskotiin mahtui vain 12 oppilasta. Oppilaskodin ensimmäisenä johtajana toimi Sairaanhoidajajärjestyksen puheenjohtaja Anna Falcken. (Määttänen 1898: 42.)

Nightingalen ajatusten perusteella tehtiin päätös, että kaikkien oppilaiden pitäisi saada asua oppilaskodissa ja olla kodin johtajattaren opeissa sekä hyvässä huolenpidossa (Sibenberg 1989: 220). Sophie Mannerheimin toiminta ja kirjelmä sairaalahallitukselle, jossa hän perusteli oppilaskodin tärkeyttä, olivat vaikuttamassa siihen päätökseen, että lopulta Suomen sairaanhoidajajärjestys avasi kaikille tarkoitetun pakollisen oppilaskodin vuonna 1906 ja tämän oppilaskodin yhteyteen tuli myös oppilaskoulu ja sitä kutsuttiin valmistavaksi kouluksi. (Tuulio 1966: 155–156; Sorvettula 1998: 67.) Nightingalen tavannut hoitaja Jansson (o.s. Ekblom) luovutti vihdoinkin kaikille oppilaille avatulle oppilaskodille Nightingalen omakuvan, kielot ja viisi puntaa. Nightingalen omakuva sai kunniapaikan oppilaskodista. Viisi puntaa sekä korot laitettiin korokoineen Nightingalen nimeä kantavaan oppilasstipendirahastoon maaliskuun 5. päivänä vuonna 1906. (Sorvettula 1998: 67-68; Tuulio 1966: 146–147, 155–156.) Sairaanhoidajajärjestyksen 40-vuotiskatsauksessa sanottiin näin Nightingalen lahjoittamasta omakuvasta kieloineen,

Tämä muutamien kuituneiden kielojen kehystämä kuva on kodin kallein koristus ja rakas muisto hänen meidänkin sairaanhoidajajärjestämme kohtaan tuntemasta lämpimästä mielenkiinnosta. (Tuulio 1966: 146.)

Valmistava koulu aloitti toimintansa oppilaskodin yhteydessä. Valmistavalle koululle ei saatu heti valtion tukea, joten Sairaanhoidajajärjestys vastasi sen taloudesta sekä kehittämisestä ja lähetti sairaanhoitaja Ellen Nylanderin Lontooseen kehittämään taitojaan sekä tutustumaan Nightingalen oppikouluun. Valmistava koulu oli Euroopassa kolmas ja se kesti aluksi kaksi kuukautta ja lopulta neljä kuukautta. Ensimmäisessä valmistavassa koulussa oli 12 oppilasta ja siellä opetettiin tärkeitä perustietoja- ja taitoja ennen siirtymistä varsinaisille kursseille. (Määttänen 1989: 47–48.)

Sairaanhoidon kehittyminen lähti liikkeelle pitkälti yksityishenkilöiden aloitteesta. Vapaa-herratar Sophie Mannerheim vaikutti paljon siihen, että suomen sairaanhoidajakoulutus

kehittyi ja hän toi Lontoon Nightingale -koulun koulutusjärjestelmästä oppeja sekä uutta tietoa Suomeen. (Erjanti – Willman 1989: 12–13.) Lontoon Nightingale Training School for Nurses -koulun koulutusjärjestelmään kuului muun muassa opettaa oppilaille, kuinka opetetaan potilasta elämään, tarkkailemaan potilaan oireita sekä terveellisen elimistön toimintaa. Koulussa myös korostettiin sairaanhoitajan ammatillisen kasvun tärkeyttä. Järjestelmään kuului myös, että oppilaat asuivat koulussa oppilaskodissa. Nightingale perusteli oppilaskodissa asumista kasvatuksellisilla seikoilla ja sillä, että asuntolassa tapahtuisi oppilaan henkinen kasvu. Samalla yhteisöllisyys parantuisi sekä oppilaat oppisivat tietynlaista kurinalaisuutta, mikä olisi vaatimus ammattitaitoiselle sairaanhoitajalle. Oppilaskodissa oli myös johtaja, joka piti huolta oppilaiden terveydestä, ohjasi heitä sosiaalisesti ja moraalisesti sekä auttoi heitä opinnoissa. (Helsingin sairaanhoito-opisto n.d: 3,7,8; Liite 3.)

Oppilaskotien tarkoitus oli tarjota viihtyisää ja kodinomaista asumista. Nightingale -mallin mukaan oppilaskodilla oli sosiaalinen ja kasvattava merkitys sairaanhoitaja koulutuksessa. Nightingale -malli ohjasi vahvasti Suomenkin oppilaskotia. (Määttänen 1989: 43.) Oppilaskodin johtaja opasti oppilaskodissa asuvia naisia muun muassa ruoanlaitossa ja opasti terveellisen ruoan perusteita. Johtaja myös vahti, että oppilaat noudattivat sääntöjä ja järjestystä oppilaskodissa. Oppilaiden tehtävänä oppilaskodissa oli myös siivota järjestelmällisesti ja se kuului oppilaan tehtäviin aina 1960-luvulle asti. (Sibenberg 1989: 220–222.)

Oppilaat asuivat kahden hengen huoneissa oppilaskodissa (Lindh – Mässeli – Ryyänen 2014: 23). Oppilaskodissa oli keittiö, ruokasali ja seurusteluhuone, jossa oppilaat saivat tavata ystäviään sekä sukulaisiaan. Seurusteluhuoneessa oli myös kirjasto, radio ja soitokone. Käytävällä oli myöhemmin puhelin, jota oppilaat saivat käyttää. Oppilaskodissa oli paljon mahdollisuuksia mukaviin harrastuksiin ja vapaa-ajan viettoon. (Sorvettula 1998: 207.) Oppilaskoti muutti alkuvuosinaan monta kertaa. Oppilaskoti sijaitsi pisimpään Kasarminkadulla, Meritullinkadulla sota-aikana sekä Naistenklinikan rakennuksessa. (Sibenberg 1989: 219–221.) Myöhemmin oppilaskoteja oli useita ympäri Helsinkiä ja oppilaat asuivat usein siellä missä olivat töissä, jotta olivat lähellä työpaikkaa (Lindh ym. 2014: 25).

Alkuvuosina oppilaskodilla oli myös taloudellisia ongelmia. Toiminnalle kerättiin aktiivisesti eri lahjoituksia ja oppilaat maksoivat myös itse asumisestaan sekä ylläpidostaan, jotta oppilaskotia saatiin pidettyä toiminnassa. Vähitellen oppilaskoti tuli tuen piiriin ja sen

toiminta vakiintui vuonna 1912 kun oppilaskoti sekä valmistava koulu saivat senaatilta 10 000 markkaa vuodessa sekä Sairaanhoidajatyhdistys antoi saman summan. Oppilaskodissa oli vuonna 1912 jo 52 oppilasta, joista 46 valmistui ammattiin. Oppilaskodin hallituksesta vastasi johtokunta. Johtokunnan tehtävinä oli seurata aktiivisesti oppilaskodin kehitystä ja hankkivat varoja sekä vastasivat sisustuksesta. (Sibenberg 1989: 219–222.)

Sairaanhoidajien oppilaskoulu oli kestänyt aluksi kolme kuukautta ja myöhemmin se oli pidentynyt puolitoista vuotiseksi sekä lopulta kolme vuotiseksi. Kun koulutukset pitenivät ja oppilasmäärät kasvoivat, niin sairaalan johdon hyväksymänä oppilaat saivat valmistavan koulun jälkeen asua sairaalan asuntoloissa sekä saivat pientä palkkaa. Tämä tapa johti siihen, että oppilaat muuttivat uuden koulujakson jälkeen usein uuteen asuntoon. Oppilaskodin johtajan oli tällöin vaikea pysyä perillä oppilaiden tilanteista ja asumiseen liittyvistä ongelmista. Vuonna 1920 oppilaat alkoivat saada ilmaiset ateriat sairaalasta. Suomen sairaanhoidajatyhdistyksen pitkät ponnistelut tuottivat viimein tulosta ja vuonna 1929 valtio otti huolen kolmivuotisen sairaanhoidajakoulutuksen järjestämisestä. (Määttänen 1989: 51, 48, 56, 59; Sibenberg 1989: 222.)

Kun sairaanhoidajakoulutus siirtyi valtiolle, niin oppilaskoti jatkoi toimintaansa normaalisti. Valmistavan koulun oppilaiden piti asua oppilaskodissa ja heidän piti maksaa etukäteen asunnosta, ruoasta sekä opetuksesta vuoden 1929 asetuksen mukaan ja lääkin­töhallitus päätti maksun määrän. Kun oli käynyt valmistavan koulun, niin sen jälkeen opetus sairaanhoidajatarkoulussa oli ilmaista. Oppilas sai myös vapaan asunnon, jos niitä oli vapaana sekä ruoan, työasun ja työasun pesun. (Sibenberg 1989: 222–223.)

1960-luvulla Helsingin sairaanhoito-opistolla oli oppilaskodissa 342 asuntoa, joista 280 asuntoa oli Helsingin sairaanhoito-opiston oppilaiden käytössä. Oppilaskoti toimi myös muilla paikkakunnilla asuvien Helsingissä opintokäynneillä olevien majapaikkana ja myös ulkomaiset vieraat saivat sieltä majoituksen vierailunsa ajaksi. Oppilaskotiin oli muodostunut kirjalliset asumisohjeet ja järjestyssäännöt. Opettajien tehtävä oli valvoa kurinalaisuutta ja järjestystä. Yksi oppilaista toimi vuorollaan kerrospäivystäjänä ja hän huolehti kerroksen siisteydestä sekä järjestyksestä ja antoi kirjallisen raportin missä kukin oppilas oli klo 22:30. Oppilaat saivat olla arkena ulkona klo 23 asti ja etukäteen sovitusti he saivat olla myös yön pois. Oppilaat saivat kutsua oppilaskotiin vieraita. Vieraat saivat olla etukäteen varatussa Sophie Mannerheim -salin yhteydessä olevassa

seurusteluhuoneessa klo 22 asti, mutta vieraat eivät saaneet aterioida opiston ruokalassa. Vieraita kävi paljon asuntolassa. (Sibenberg 1989: 224–226.)

Hoitotyön koulutuksen museon entinen vapaaehtoistyöntekijä Inkeri Havu kertoi, että oppilaskodissa oli vuosina 1957–1960 tarkat säännöt, joita piti noudattaa. Oppilaskodissa piti herätä aina klo 7:00 ja aamuisin oli 15 minuuttia kestävä aamujumppa. Jokaisella oppilaalla oli asiantuntijan piirtämät kuvat liikkeistä, jotka kohensivat ryhtiä. Aamujumppaa valvoi aina valvontavuorossa oleva opettaja. Oppilaskodin johtajatar huolehti myös siitä, että oppilaat pääsivät päivälliselle ja mikäli oppilasta ei kuulunut sairaalasta, niin johtajatar kävi itse hakemassa oppilaat sairaalasta syömään päivällistä. Oppilaskodissa oli myös valvontataulu, jolla seurattiin opiskelijoiden läsnä- sekä poissaoloja. (Havu 2020.)

Vuoden 1968 uuden lain ja asetuksen mukaan oppilaskodin aterioista ja asunnosta perittiin korvaus oppilailta ja myöhemmin niistä tuli kokonaan ilmaisia. Terveystenhoito oli opiskelijoille ilmaista siihen asti, kunnes tuli sairausvakuutuslaki vuonna 1969. Oppilaan terveydenhoito kuten rokotukset pysyivät ilmaisina, mutta sairaanhoidon kustannukset opiskelijat maksoivat itse ja niiden korvauksen sai sairausvakuutuksesta. (Sibenberg 1989: 226, 230.) Oppilaskodit muuttuivat 1970-luvulla oppilasasuntoloiksi. Helsingissä oli vielä 1980-luvulla Tukholmankadun oppilasasuntola, joka oli pääosin ulkomailta tulleiden oppilaiden sekä tutkijoiden asuntolana. (Havu 2020.)

5 Sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksen museo

Tässä luvussa käsitellään museota yleisesti, Metropolia Ammattikorkeakoulun Hoitotyön koulutuksen museon historiaa ja sen vaiheita kohti uutta Sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksen museota sekä museota oppimisympäristönä.

5.1 Museo

Museo sana pohjautuu sanasta museion, joka on antiikin kreikkaa. Museion sanalla tarkoitettiin pyhitettyä paikkaa, koulua tai tutkimuslaitosta, joka oli pyhitetty tieteiden ja taiteiden jumalattarille sekä muusille. (Museoliitto n.d.) Nykyaikaiset museot ovat syntyneet jo 1800-luvulla ja jo silloin museon tehtävä oli kasvatuksellinen. Kansalaisten täytyi ottaa osaa kansakunnan rakentamiseen ja pystyä näkemään itsensä osana sukupolvia sekä

tulla tietoisiksi muun muassa juuristaan. Museoiden toiminta perustuu pääsääntöisesti kokoelmiin, joita tutkitaan, kerätään, säilytetään ja esitetään yleisölle. Museot ovat ainoita laitoksia, jotka tallentavat aineellisia objekteja. Aineellisia objekteja ovat muun muassa esineet ja kuvataiteet. Museon kokoelmissa kiteytyy se, että tutkimuksen, tallennuksen ja säilyttämisen avulla on mahdollista jakaa yhteistä perintöä. (Suomen museoliitto 2004: 5–7.)

Kulttuurin tuottaminen ja tulkitseminen ovat museoiden keskeinen asema. Museoiden kautta on mahdollisuus kokea ja ymmärtää kulttuuri- sekä luonnonperimän monimuotoisuus. International Council of Museums (ICOM) eli kansainvälinen museoneuvosto määrittelee museot muun muassa pysyväksi, taloudellista hyötyä tavoittelemattomaksi, yhteiskuntaa palvelevaksi laitokseksi, joka on avoinna yleisölle ja joka opetusta tai tutkimusta edistääkseen sekä vikistystä tuottaakseen hankkii ja säilyttää, tutkii sekä pitää näytteillä aineellisia todisteita ihmisestä sekä ympäristöstä. (Suomen museoliitto 2004: 24–26.) Museolaki määrittelee, että museoiden toiminnan tavoitteena on ylläpitää ja lisätä kansalaisten tietoutta historiastaan, kulttuurista sekä ympäristöstään (Museoliitto 2004: 24). Suomessa on yli tuhat museota. Suurin osa museoista on paikallis- tai kotiseutumuseoita (Museoliitto 2004: 23).

Museon näyttelyllä tulee aina olla kohderyhmä, päämäärä ja teema. Päämääriä voivat olla esimerkiksi elämyksen tuotto, tiedon lisääminen, museon kokoelmien esittely tai unohdetun tunnetuksi tekeminen. Näyttelyitä ei kannata rakentaa vain rajatulle kohderyhmälle, koska museotoiminnalla yritetään tavoittaa mahdollisimman monia erilaisia kävijöitä. (Mattila ym. 2015: 170.)

5.2 Hoitotyön koulutuksen museon historiaa

Metropolia Ammattikorkeakoulun ylläpitämä Hoitotyön koulutuksen museo oli yksi vanhimmista ja laajimmista sosiaali- ja terveysalan historiaa esittelevistä museoista Suomessa (Metropolia 2017). Hoitotyön koulutuksen museo oli erikoistunut paikallismuseo (Räsänen 2019: 5). Hoitotyön koulutuksen museo sijaitsi Metropolia Ammattikorkeakoulun Tukholmankadun kampuksella entisen oppilaskodin sairaalasiivessä. Kooltaan se oli noin 400 neliometriä. Hoitotyön koulutuksen museo perustettiin vuonna 1979 vapaaehtoistyöntekijöiden avulla. Museon vapaaehtoistyöntekijöinä entisessä Hoitotyön koulutuksen museossa olivat muun muassa Inkeri Havu, Riitta Vuopio, Sirkka Paavilainen-Wiherheimo, Pirkko Kiiianheimo ja Tuula-Aulikki Oksanen. (Räsänen 2019: 13.)

Vuonna 1979 Suomen sairaanhoitajakoulutus juhli 90-vuotispäiviään ja juhlaa varten tehtiin ensimmäinen näyttely. Näyttelyä laajennettiin vuonna 1989 sairaanhoitajakoulutuksen 100-vuotisjuhliin. Museo avattiin virallisesti tammikuun 31. päivänä vuonna 1989. Lopulliseen muotoonsa museo pääsi vuosina 2004–2009, kun tiloja remontoitiin ja Kätilönopistolta siirrettiin esineistö Tukholmankadulle. Hoitotyön koulutuksen museossa oli muun muassa kokonaan sisustettuina oppilaan-, potilaan-, terveydenhoitajan-, opettajan-, rehtorin- ja siivoojan huoneet. Museon suunnittelu- ja kehittämistyöstä vastasivat oppilaitoksen opettajakunnasta valittu museotoimikunta 1890- ja 1990-luvuilla. Vuonna 1998 siirrettiin henkilöarkistot museosta Kansallisarkistoon. Vuonna 2013 Hoitotyön koulutuksen museossa kävi vieraita yli 1000 henkilöä. (Metropolia 2014.) Hoitotyön koulutuksen museon esikuvana pidettiin Lontoon St. Thomasin sairaalan lähellä olevaa Florence Nightingale -museota (Ahde – Rasku – Leppämäki 2018: 22).

Hoitotyön koulutuksen museo suljettiin inventaarion ja muuton vuoksi vuonna 2017. Vuosina 2017–2019 museossa tehtiin laajamittainen inventaario. Tukholmankadun kampus lopetti toimintansa ja kampus muutti Myllypuroon vuosina 2019–2020. Museon esineistö toimitettiin laatikoihin paketoituina väliaikaisen säilytystilan kautta Myllypuron kampukselle. Hoitotyön koulutuksen museon nimi jää historiaan ja uudelle Sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksen museolle annetaan tulevaisuudessa uusi nimi ja se avataan täysin uudistettuna yleisölle. (Räsänen 2020 a.)

5.3 Sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksen museo

Sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksen museo sijaitsee Metropolia Ammattikorkeakoulun uudella Myllypuron kampuksella B-talon 1. kerroksessa. Metropolia Ammattikorkeakoulu vastaa museon ylläpidosta, toiminnasta sekä taloudesta. Museon pinta-ala on noin 60-70 neliötä ja museolla on oma säilytystila. Museo on osa Metropolian Hyvinvointia Myllypurosta (HyMy-kylä) palvelukokonaisuutta ja se laajenee pikkuhiljaa koskemaan kaikkia sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksia. HyMy-kylän palveluita testataan osana oppimista ja palveluita tuoteistetaan. Siellä tullaan myös ratkomaan kehittyneiden oppimisympäristöjen ja tutkimuksen avulla organisaatioiden palveluiden kehittämiseen liittyviä haasteita. (Räsänen 2019: 5.)

Sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksen museon nimi tulee muuttumaan nimikilpailutuksen myötä tulevaisuudessa (Räsänen 2020 a). Sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksen museon

kohderyhmiä ovat muun muassa opiskelijat, Metropolian asiakkaat ja myllypurolaiset, mutta museo on avoinna kaikille siitä kiinnostuneille (Räsänen 2019: 30).

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museolla on kulttuurihistoriallisesti merkittävä tehtävä koko yhteiskunnassa. Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon tarkoitus on muun muassa mahdollistaa kehitys- ja tutkimustoimintaa, liiketoimintaa sekä kansainvälistä yhteistyötä. (Räsänen 2019: 27–28.) Lehtori Marita Räsänen on toiminut museovastaavana jo marraskuun 1. päivästä vuodesta 2017 lähtien. Myllypuron kampukselle siirtyi Tukholmankadulta noin 1000 museoesinettä. Museon esineistöön kuuluu muun muassa esineitä, kirjoja, arkistoesineitä, univormuja ja valokuvia. Valokuvia on noin 8000, jotka ovat valokuvakansioissa, kehystettynä tai irtokuvina. (Räsänen 2019: 16, 20.)

Uudessa Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museossa on opinnäytteinä koottuna näyttelyt sairaanhoitajakoulutuksen synnystä ja kehittymisestä, terveydenhoitajakoulutuksen synnystä ja kehittymisestä ja kättilökoulutuksen synnystä ja kehittymisestä sekä sairaanhoidon opiskelijoiden oppilaskodista. Museossa on myös henkilönäyttely Florence Nightingalesta. Museossa on myös Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijoiden innovaatioprojektissa kokoama nukkevitriini terveysalan ammattien univormuista, terveysalan virka- ja ansiomerkeistä koottu mitalivitriini, Sophie Mannerheimin univormuvitriini sekä kaikista sosiaali- ja terveysalojen koulutuksista koottu yhteinen esinevitriini.

Museoon tulee myöhemmin esille virtuaalinäyttely, jossa on kuvattuna kuusi entistä Hoitotyön koulutuksen museon huonetta AR/VR -sovelluksella. Nämä kuusi huonetta ovat potilaan huone, oppilaan huone, terveydenhoitajan huone, opettajan huone, rehtorin huone ja siivoojan huone. Näissä huoneissa on virtuaalinäyttelyssä esillä esittelytekstit sekä esineissä on erilliset tekstit. (Räsänen 2019: 28.) Muita museon esineitä ja materiaaleja on tarkoitus laittaa myöhemmin ympäri Metropolia Ammattikorkeakoulua eri käytävien vitriineille ja seinille (Räsänen 2020 a).

5.4 Museo oppimisympäristönä

Näyttely on viestinnän väline, näyttelyn sanoman ja yleisön välillä. Näyttelyllä voi välittää tietoa, kertoa tarinan tai antaa vaikka elämyksen. Näyttelyn viestintää tapahtuu luetun tai puhutun tekstin välityksellä tai kuvien ja esineiden kautta. Yksi museokäyntien tär-

keimpiä lähtökohtia on menneisyyden tai taiteen tekeminen eläväksi. Museon opetustoiminnan täytyy tarjota kaikille museossa vieraileville oppimismahdollisuus. Tärkeää on, että kävijä yhdistää museossa tehdyt havainnot ja aiemman tietonsa. Yleisölle museot ovat oppimisympäristöinä uusia sekä tiloina yllätyksellisiä. (Museoliitto 2004: 43, 59, 83, 86.) Sosiaali- ja terveystieteiden museon toiminnan tärkein tehtävä on toimia oppimisympäristönä alan opiskelijoille ja kaikille museossa kävijöille. Sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoille kuuluu osana opiskeluaan tutustua sosiaali- ja terveystieteiden alan historiaan. Museo auttaa rakentamaan historian tuntemisen avulla ammatin tulevaisuutta ja lisää opiskelijoiden ammattitunnetta. (Räsänen 2019: 27–28.)

Museo-opetuksen lähtökohtana ja vahvuutena ovat aidot esineet (Museoliitto 2014: 83). Valistus sekä opetus ovat aina olleet keskeinen osa museoiden toimintaa. Museoiden toimintaa suunniteltaessa tai rakentaessa on tärkeää tarkastella, millaista annettavaa on oppimista koskevan tutkimuksen teorioilla museolle. Jonkinlaiset oppimisen ja tiedon - käsitteet ovat aina läsnä jotenkin museo-opetuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Oppimisen käsitteellä on tärkeä rooli museon oppaiden, museolehtorien tai museossa vierailevien lehtorien oman työskentelyn valinnoissa. (Museoliitto 2014: 43.)

6 Florence Nightingale ja Oppilaskodin elämää -näyttelyt

Tässä luvussa kuvataan näyttelyiden toteutuksen prosessi sekä kerrotaan kronologisesti näyttelyiden rakentamisen vaiheet ja kuinka tuotokset syntyivät.

6.1 Prosessin kuvaus

Opinnäytetyöprosessissa oli kolme vaihetta, jotka olivat suunnittelu-, toteutus- ja raportointivaiheet. Aloitin opinnäytetyön suunnitelman tekemisen joulukuussa 2019 perehtymällä Florence Nightingalen elämään ja työhön kirjallisuuden avulla, jotta minulle muodostui kokonaiskuva hänestä. Käytin opinnäytetyössä jo olemassa olevaa tutkittua tietoa ja teoriaa. Päätimme lehtori ja museovastaava Räsänen kanssa, että teen myös oppilaskodin synnystä näyttelyn museoon, koska Florence Nightingale ja hänen periaatteensa olivat vahvasti ohjaamassa oppilaskodin syntyä Suomeen.

Näyttelyn rakentamisen toteutusvaihe alkoi tammikuun 2020 lopulla. Pääsin silloin näkemään näyttelyn esineistöä ja tutustumaan museon arkiston dokumentteihin, joista löysin erilaisia dokumentteja Nightingalesta sekä suomalaisen oppilaskodin synnystä, joita käytin opinnäytetyön teoriaosuuksissa. Opinnäytetyön toiminnallinen osuus tehtiin Metropolia Ammattikorkeakoulun Myllypuron kampuksen C-talon luokassa, B-rakennuksen 1. kerroksen museon tiloissa ja museon varsinaisessa säilytystilassa. Ohjaustapaamiset ohjaaja ja museovastaava Räsänen sekä muiden opiskelijoiden kanssa tapahtuivat myös koululla. Opinnäytetyön raporttia kirjoitettiin pääosin koulun koneella tai kotoa käsin. Museon opinnäytetyöryhmälle luotiin WhatsApp -sovelluksessa oma yhteinen ryhmä, jossa käytiin tärkeää viestintää ja informaation jakoa toteutus- ja raportointivaiheissa.

Sosiaali- ja terveystieteiden museon näyttelyiden esineistöt koostuivat pääosin entisen Hoitotyön museon materiaaleista ja esineistöstä, mutta muutama rekvisiitta esine hankittiin kirpputorilta tai kaupasta. Näyttelyiden rakentamisessa sovellettiin Jonina Vaahtolammen (2019) näyttelyn tuotannon vaiheita, johon kuului muun muassa suunnittelu, toteutus ja arviointi. Suunnitteluvaiheeseen kuului huolellinen suunnitelmien teko ja aikataulutus, resurssien ja aineiston kartoitus sekä esillepanon suunnittelu. Toteutusvaiheeseen kuului itse näyttelyn rakentaminen, näyttelytekstien kirjoittaminen ja tulostus, koulutuslataustekstien laitto vitriineihin sekä posterin teko. (Vaahtolampi 2019.) Toteutusvaiheeseen olisi kuulunut myös Metropolia Ammattikorkeakoulun Myllypuron kampuksen avajaisissa museo-oppaana toimiminen kutsuvieraille, mutta se ei toteutunutkaan, koska museon avajaiset jouduttiin perumaan koronaviruksen (COVID-2019) vuoksi.

Museoviraston (2005) opas paikallismuseon hoitoon ohjasi myös työskentelyä ja kyseinen opas antoi käytännöntyöhön ohjeita kuten, että miten museoesineitä kohdellaan ja miten niistä huolehditaan. Museotyöskentelyssä oli aina tärkeää käyttää oikeita suojakäsineitä ja oikeaa tekniikkaa esineiden puhdistuksessa. Museoesineiden säilytyksessä ja esillepanossa oli tärkeää, että esineitä säilytetään oikein, ympäristö on siisti, vitriineissä on oikea ilmasto ja sopiva valaistus. Näyttelyvitriinienvitriinien tulee aina olla lukossa, jotta suojataan näyttelyesineitä. Oppaan mukaan näyttelytekstien tekstikokoon sekä sijoittamiseen museossa täytyi kiinnittää huomiota. Kun näyttelytekstit ovat johdonmukaisesti tehty, niin ne helpottavat museossa kävijän tiedonsaantia näyttelyteeman sekä näyttelyesineiden ymmärtämisessä. (Mattila ym. 2015: 87, 113, 131, 144, 148, 170, 176, 177.)

Dokumentointi oli myös tärkeä osa koko prosessia ja tein sitä valokuvien sekä päiväkirjan avulla. Valokuvaamiseen käytin museon kameraa ja omaa kännykkääni. Pidin koko prosessin ajan menetelmäpäiväkirjaa. Menetelmäpäiväkirjaan tuli noin 200 sivua ja sen tärkeimmät vaiheet tiivistettiin taulukkomuotoon (liite 1). Menetelmäpäiväkirjan avulla kirjoitin näyttelyn rakentumisen vaiheet auki kronologisesti. Kirjoitimme museon opinnäytetyöryhmäläisten kanssa museon rakentumisen vaiheista myös yhteistä päiväkirjaa, joka laitetaan tulevaisuudessa museon tiloihin esille, jotta museon kävijät pääsevät lukemaan miten museo on rakennettu. Arviointia tapahtui koko prosessin ajan keskustelemalla, havainnoimalla ja dokumentoinnilla (Vaahtolampi 2019).

Opinnäytetyön raporttia aloin kirjottamaan helmikuussa 2020 ja se valmistui pääosin jo huhtikuussa 2020, mutta maailmalla vallitsevan koronaviruksen (COVID-19) johdosta opinnäytetyön tekeminen viivästyi ja pääsin viimeistelemään opinnäytetyön loppuun vasta syksyllä 2020. Osallistuin kuitenkin keväällä 2020 opinnäytetyön seminaariin, joka toteutettiin Zoom-palvelussa. Esittelin seminaarissa opinnäytetyöni ja sain opponoojilta sekä opettajalta palautetta työstäni. Osallistuin syksyllä 2020 opinnäytetyön kypsyyskokeeseen Myllypuron kampuksella.

6.2 Näyttelyiden rakentumisen vaiheet päiväkirjan ja valokuvien avulla

Opinnäytetyön tuotantovaihe alkoi sillä, että tapasimme koko museon opinnäytetyöryhmän sekä opinnäytetyön ohjaaja, lehtori sekä museovastaava Räsänen kanssa. Kävimme tutustumassa Metropolia Ammattikorkeakoulun Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon tilaan. Museo sijaitsee uudella Myllypuron kampuksella B-rakennuksen 1. kerroksessa. Museon lasivitriinit olivat valmiita, mutta pöytävitriineistä puuttui vielä lasit, jotka tulivat myöhemmin paikalleen. Suunnittelimme heti alkuvaiheessa mihin vitriiniin kukin tekisi omat näyttelyt. Sovimme, että museon päätyvitriinissä olisi oppilaskodin- ja Florence Nightingalen vitriinit, sitten kättilöiden vitriini ja sairaanhoitajien vitriini. Sovimme, että sairaanhoitajien vitriini jatkuisi vielä pitkän käytävän vitriineille ja sitten alkaisi terveydenhoitajien vitriini. Sovimme myös, että jätämme käytävän vitriineihin tilaa koulun innovaatioprojektilaisille, jotta he voivat myöhemmin tehdä sinne yhden yhteisen sosiaali- ja terveysalan vitriinin. Innovaatioprojektilaisille jäi myös pöytävitriinit sekä lasikaappi, joihin he laittoivat myöhemmin mitaleja ja nukkeja sekä Sophie Mannerheimin univormun kopion.

Kuvio 1. Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon päätyvitriinit ja pöytävitriinit. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Kuvio 2. Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon vitriinejä ja lasikaappi. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Kuvio 3. Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon käytävän vitriinit. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon koko esineistö oli väliaikaisessa säilytystilassa Myllypuron kampuksella C-talon kolmannen kerroksen luokassa. Museolla oli kampuksen alakerroksessa oma säilytystilatila, mutta siellä ei ollut vielä hyllyjä, joten museon tavaroita pidettiin väliaikaisesti luokassa.

Kuvio 4. Projektin lähtötilanne väliaikaisessa säilytystilassa. Kuva: Marita Räsänen 2020.

Kuvio 5. Entisen Hoitotyön koulutuksen museon taulu, jota opiskelijat kannattelivat. Kuva: Marita Räsänen 2020.

Kaikki museoesineet olivat pahvi- tai muovilaatikoissa ja olivat huolellisesti käärittyinä silkkipapereihin tai kuplamuoveihin. Pahvilaatikoiden sisälle oli laitettu laput siitä, mitä kaikkia museoesineitä laatikko sisältää. Joissakin pahvilaatikoissa oli ulkopuolella jo tunnistetiedot sekä esineluettelot. Museovastaava Räsänen kertoi meille alkuun museotyöskentelyn perusteita ja käytäntöjä, jotta osaisimme kunnioittaa sekä kohdella arvokkaita museoesineitä oikein. Meidän tuli käyttää valkoisia museotyöntekijän takkeja sekä valkoisia puuvillahansikkaita aina kun koskimme museoesineisiin ja työskentelimme museolla. Näyttelyvitriinien suunnittelu ja asettelu lähtivät liikkeelle siitä, että aloimme purkaa laatikoita yksitellen ja konkreettisesti etsimme omiin näyttelyihimme sopivia museoesineitä.

Kuvio 6. Laatikoiden purkamista. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Purimme laatikoita yksi kerralla ja etsimme omiin näyttelyihin sopivia museoesineitä muiden museoryhmäläisten kanssa. Autoimme toisiamme avuliaasti museoesineiden etsimisessä ja toimimme koko ajan hyvässä yhteistyössä. Museovastaava Marita Räsänen ohjasi laatikoitten purkamisessa ja museoesineiden etsimisessä sekä kertoi meille mitä esineitä on olemassa, jotta tiesimme suunnilleen, mitä kukin etsi.

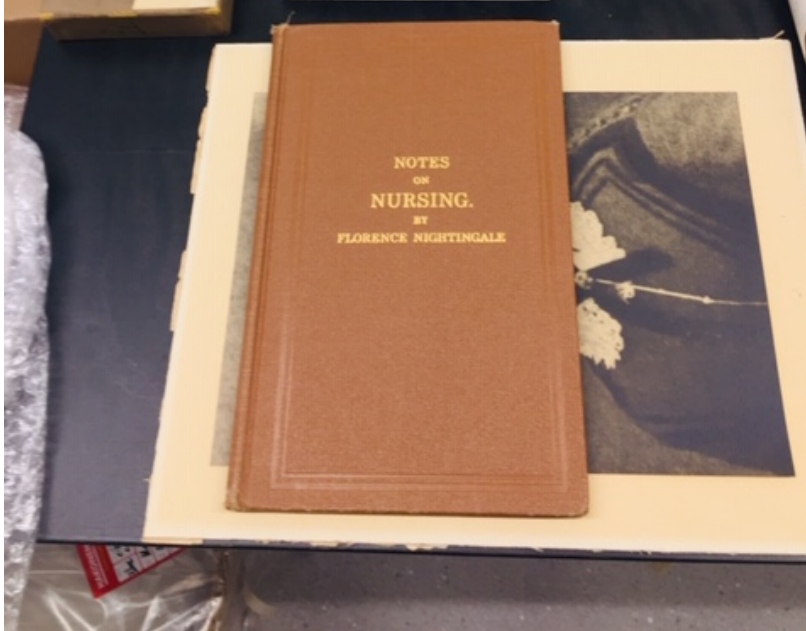

Kuvio 7. Huolellisesti pakattujen esineiden seasta alkoi pikkuhiljaa löytymään jokaisen näyttelyihin sopivia esineitä. Tässä valokuvassa näkyy Florence Nightingalen muotokuvataulu. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

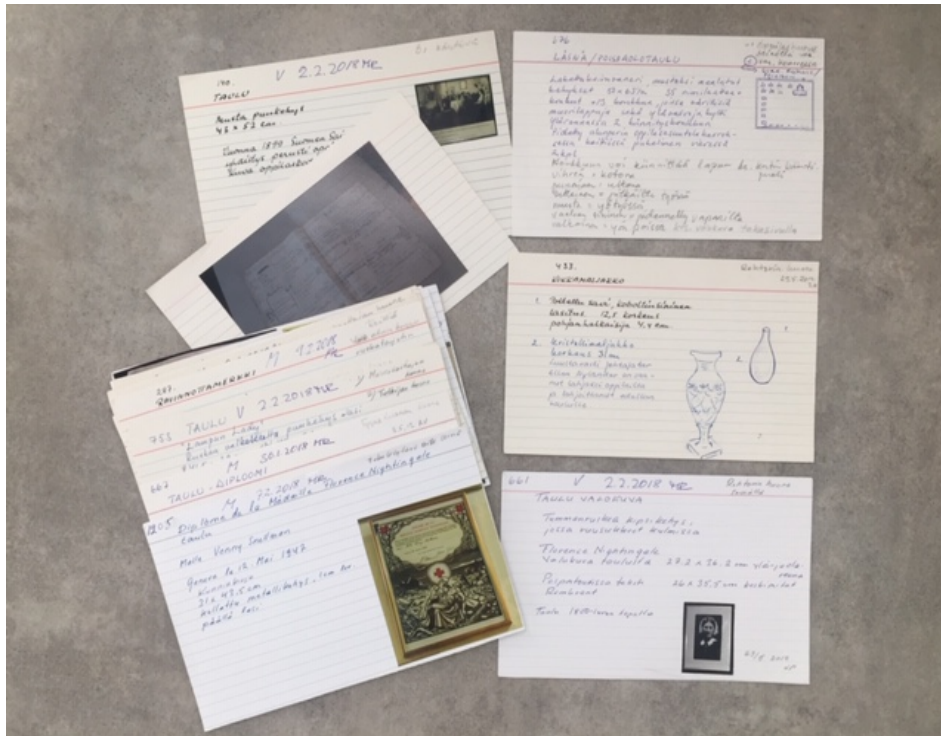
Kuvio 8. Museoesineissä oli paljon vanhoja valokuvia. Tämä valokuva oli otettu oppilaskodista vuodelta 1906. Valitsin tämän kuvan Oppilaskodin elämää -näyttelyyn. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Kävimme myös Sosiaali -ja terveystieteiden koulutuksen museon virallisessa alakerran säilytystilassa etsimässä kirjoja ja löysin sieltä Nightingalen ”Notes on Nursing” -kirjan, jonka halusin laittaa näyttelyyn esille. Etsin myös museon materiaaleista dokumentteja sekä kirjallisuutta koskien Nightingalea ja oppilaskotia.

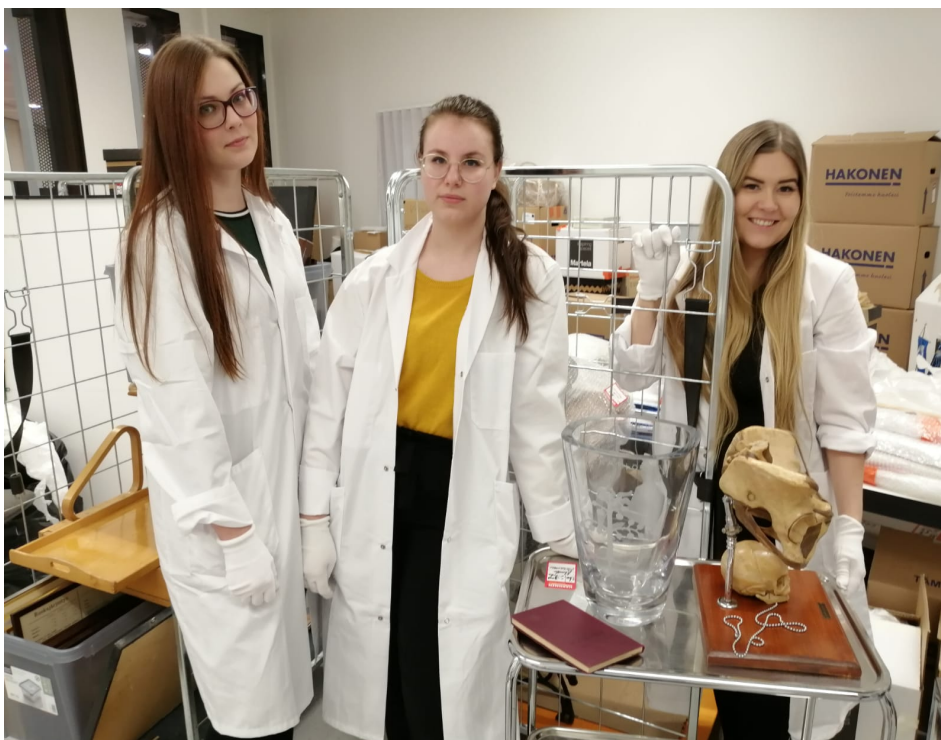

Kuvio 9. Virallisesta säilytystilasta löytyi Florence Nightingalen kirjoittama ”Notes on Nursing”-kirja. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Kun jokaisella oli omiin näyttelyihin liittyvät museoesineet kasassa, niin alkoi esineiden kartoitus sekä näyttelyesineiden valitseminen. Saimme itse rakentaa näyttelyn, joten saimme myös itse päättää näyttelyihin valikoidut museoesineet. Kaikkia löytyneitä esineitä ei voitu mitenkään laittaa näyttelyihin, koska näyttelytilat olivat rajalliset. Kun sopivat museoesineet olivat kasassa, katsoimme Hoitotyön koulutuksen museon entisten vapaaehtoisten työntekijöiden tekemistä paperisista ja käsikirjoitetuista korteista taustatietoa museoesineistä, jotta osaisimme myöhemmin kirjoittaa näyttelytekstit. Käytimme myös museovastaava Räsänen työtietokoneelta sähköistä luettelointitaulukkoa, jossa museoesineet menivät diarionumeroiden mukaan ja numeroiden kohdalla oli aina tarkempaa tietoa tietyistä museoesineistä. Luettelointitaulukon kautta löysimme joillekin museoesineille taustatietoa. Kaikki museoesineet eivät kuitenkaan olleet käsintehdyissä korteissa tai diariokirjoissa, vaan niille piti etsiä tietoa muista lähdekirjallisuudesta tai selvittää taustoja Hoitotyön koulutuksen museon entisten museon vapaaehtoisten työntekijöiden avustuksella.

Kuvio 10. Museon vapaaehtoisten tekemiä käsinkirjoitettuja museoesinekortteja. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Kuvio 11. Kuvassa museon opinnäytetyöryhmästä Milla Trumf, Sara Leppimäki ja Mimosa Saahko. Kuva: Marita Räsänen 2020.

Kuvio 12. Museotyöryhmäläiset työntouhussa. Kuvassa Milla Trumf, Sara Leppimäki, Mimosa Saahko ja Juuso Huttunen. Kuva: Marita Räsänen 2020.

Kuvio 13. Museoesineiden lajittelua. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Seuraavaksi oli vuorossa museoesineiden puhdistus. Museovastaava Räsänen ohjasi meitä tarkkaan esineiden puhdistuksessa. Kaikki näyttelyihin valikoidut museoesineet puhdistettiin yksitellen ja huolellisesti materiaalin mukaan. Osa esineistä puhdistettiin etikan ja veden laimennoksella, osa pyyhittiin liinoilla ja osa vain harjattiin erilaisilla harjoilla. Käytimme puhdistuksen ajan suojakäsineitä ja tarpeen mukaan suu-nenäsuojainta.

Kuvio 14. Museoesineiden puhdistamista. Kuvassa Mimosa Saahko. Kuva: Milla Trumf 2020.

Kun museoesineet oli puhdistettu, niin kävimme museotilassa puhdistamassa lasivitriinit. Puhdistimme vitriinien lasit puhdistusaineella ja liinoilla sekä pyyhimme lopuksi kaikista vitriinien hyllyistä pölyt pois. Puhdistuksen ajaksi laitoimme myös suojakäsineet.

Kuvio 15. Lasivitriinien puhdistamista yhteistyöllä. Kuvassa vasemmalta Krista Nylund, Milla Trumf, Sara Leppimäki ja Mimosa Saahko. Kuva: Marita Räsänen 2020.

Kun museotila oli puhdistettu, palasimme takaisin väliaikaisena säilytystilana olleeseen luokkaan. Laitoimme näyttelyihin valikoidut museoesineet huolellisesti metallisiin apu-pöytiin tai rullakkoihin ja kuljetimme museoesineet varovasti museotilaan. Museoesineet olivat viimein museotilassa, joten pääsimme aloittamaan näyttelyvitriinien rakentamisen. Irrotimme alkuun vitriineistä lasilevyjä ja hyllyjä, jotta museoesineet saatiin aseteltua ja laitettua esteettisesti esille. Loput lasilevyt veimme loppuksi museon säilytystilaan.

Kuvio 16. Näyttelyesineet kuljetettiin huolellisesti museotilaan. Kuvassa Sara Leppimäki, Mimosa Saahko ja Milla Trumf. Kuva: Marita Räsänen 2020.

Museovastaava Räsänen oli tehnyt etukäteen museon rakentamiseen liittyviä tarpeellisia hankintoja, kuten tilannut näyttelytelineitä ja akryylikuutioita, jotta esineet saataisi hyvin esille sekä numeroitua. Kokosin läpinäkyviä näyttelytelineitä ja laitoin akryylikuutioihin tarralappuja. Tarralappuja oli kahdenlaisia, numeroita ja kirjaimia. Laitoin puuvillakäsineillä museoesineitä yksitellen huolellisesti esille vitriinien hyllyille näyttelytelineisiin. Olin jo etukäteen hahmotellut menetelmäpäiväkirjaan museoesineiden esillepanoa ja etukäteen hahmottelusta oli hyötyä käytännön toteutuksessa. Esineistä alkoi pikkuhiljaa muodostua kokonaisuuksia. Kun näyttelyiden visuaalinen ilme miellytti, laitoin jokaisen esineen eteen numeroidun- tai aakkostetun akryylikuution. Päätin käyttää numeroituja akryylikuutioita Florence Nightingale -näyttelyssä ja aakkostettuja akryylikuutioita Oppilaskodin elämää -näyttelyssä.

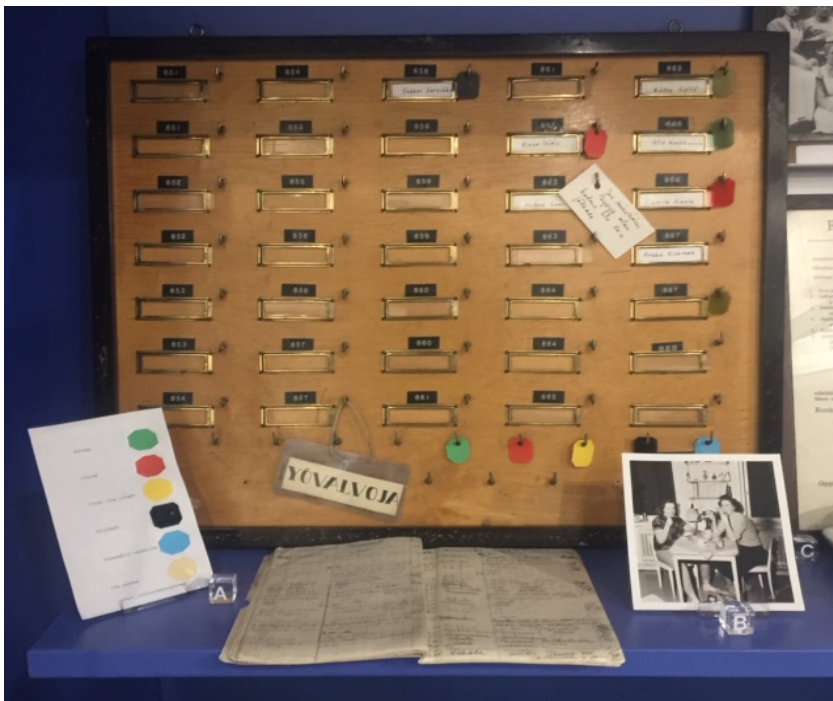
Kuvio 17. Näyttelytelineet koottuina ja akryylikuutiot numeroituina. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Kuvio 18. Museoesineiden sommittelua museotilassa. Kuvassa Mimosa Saahko. Kuva: Marita Räsänen 2020.

Kuvio 19. Museoesineiden laittoa vitriineihin. Kuvassa on Florence Nightingalen itse lahjoittama omakuvataulu ja hänen antamat kuivatut kielot suomalaiselle sairaanhoitaja Ellen Janssonille (o.s Ekblom). Kuva: Milla Trumf 2020.

Kuvio 20. Oppilaskodin valvontataulun sommittelua. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Työskentelyn ja päivän päätteeksi peitimme aina kaikki vitriinit silkkipapereilla, jotta kukaan ei näkisi niitä, kun vasta virallisissa avajaisissa. Rakentamieni näyttelyiden ollessa melkein valmiita, aloin myös tehdä kirjallisia töitä kuten opinnäytetyön raportin ja näyttelytekstien kirjoittamista. Tein Florence Nightingale -näyttelyn museoesineiden numeroinnista listan ja Oppilaskodin elämää -näyttelyn aakkosista listan sekä viimeistelin kotona tietokoneella näyttelytekstejä. Suomensin myös alkuperäisen Nightingalen vuonna 1896 kirjoittaman kirjeen suomalaiselle sairaanhoitaja Ellen Janssonille (o.s Ekblom).

Kuvio 21. Kuvassa näkyy Nightingalen kirjoittama alkuperäinen kirje Ellen Janssonille (o.s Ekblom) ja vanha kynttiläläteline, joka oli tarkoitus ottaa museon avajaisiin kuvastamaan Nightingalen lempinimeä, "Lady with the Lamp". Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Nightingalen aikaan suosittiin kaunokirjoitusta ja kaunokirjoituksen muuttuessa vuosien myötä, kirjettä oli paikoitellen hyvin vaikea tulkita sekä siten haastavaa suomentaa. Otin yhteyttä Metropolia Ammattikorkeakoulun lehtori Mirja Järvisen, koska halusin saada toisen näkemyksen suomennokseeni. Tapasin lehtori Järvisen sovituksi ja näytin hänelle Nightingalen kirjoittaman kirjeen kopion ja tekemäni suomennoksen (liite 4). Kirjeessä oli kolme sanaa, joiden ulkoasusta ei voinut kunnolla päätellä mitä ne tarkoittivat, joten pohdimme pitkään lehtori Järvisen kanssa kyseisiä sanoja ja koko tekstin merkitystä yhdessä. Pääsimme lopulta lehtori Järvisen kanssa yhteisymmärrykseen sanojen merkityksissä. Lehtori Järvinen tarkisti vielä lopuksi koko suomennokseni ja antoi sille hyväksyntänsä. Tapaamisen jälkeen tulostin alkuperäisen kirjeen suomennoksen sekä kehystin sen ja vein sen Florence Nightingale -näyttelyyn esille.

Näyttelyihin piti tehdä vielä muutamia rekvisiitta hankintoja. Ostin kirpputorilta kaksi kehystä valokuvia varten ja vanhan ruokakellon. Laitoin ruokakellon Oppilaskodin elämää -näyttelyyn vanhan ruokajärjestystaulun viereen rekvisiitaksi, koska alkuperäistä ruokakelloa ei löytynyt. Sain myöhemmin tiedon, että alkuperäinen ruokakello on olemassa ja sovimme museovastaava Räsäsen kanssa, että kun se löytyy, niin lisäämme sen näyttelyyn ja poistamme sitten rekvisiittana olleen ruokakellon. Kävin ostamassa vielä myymälästä kehyksen, jotta sain laitettua Nightingalen kirjoittaman kirjeen kopion esille näyttelyyn, koska alkuperäistä ei voinut laittaa esille turvallisuussyistä. Toin näyttelyyn kuivattuja ruusuja, koska kukat olivat aina olleet Nightingalelle tärkeitä ja merkityksellisiä hänen elämässään. Kuivatut ruusut laitoin rekvisiitaksi kristallimaljakkoon Florence Nightingale -näyttelyyn.

Entisen hoitotyön koulutuksen museon vapaaehtoiset työntekijät tulivat käymään helmi-kuun 4. päivänä ja sain keskustella heidän kanssaan vapaamuotoisesti. Entisistä vapaaehtoisista paikalla oli Inkeri Havu, Tuula-Aulikki Oksanen, Sirkka Paavilainen-Wiherheimo ja Pirkko Kiianheimo.

Kuvio 22. Hoitotyön koulutuksen museon entisiä vapaaehtoisia työntekijöitä vasemmalta oikealle Tuula-Aulikki Oksanen, Pirkko Kiianheimo, Inkeri Havu ja Sirkka Paavilainen-Wiherheimo. Kuvassa takana myös museovastaava Marita Räsänen. Kuva: Milla Trumf 2020.

Entiset vapaaehtoiset työntekijät kertoivat paljon tietoa oppilaskodista ja näyttelyihin valikoituneista museoesineistä. He myös antoivat hyviä vinkkejä näyttelyn esteettisestä esillepanosta. He muun muassa kehottivat minua nostamaan Florence Nightingale -mitalia ylemmälle tasolle ja nostin heti. Esittelin tällä kertaa näyttelyä ensimmäistä kertaa yleisölle ja toimin ikään kuin museo-oppaana. Sain esittelystä positiivista palautetta. Oli myös hyvin tärkeätä saada hyväksyntä entisiltä vapaaehtoisilta työntekijöiltä näyttelyyn valikoituneista esineistä ja näyttelyiden esillepanosta. Metropolia Ammattikorkeakoulun innovaatioprojektin kulttuurituotannon ryhmä oli tallettamassa ja ottamassa kuvia päivästä sekä he myös ottivat näyttelyiden esittelytuokioni videolle.

Kuvio 23. Florence Nightingale -mitali. Tämä kyseinen mitali on myönnetty Venny Snellmanille vuonna 1947. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Kuvio 24. Hoitotyön koulutuksen museon entinen vapaaehtoinen työntekijä Inkeri Havu ja opiskelija Mimosa Saahko. Havu on entisen Hoitotyön koulutuksen museon perustajäseniä. Kuva: Marita Räsänen 2020.

Olimme etukäteen suunnitelleet, että Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon avajaispäivänä toimisimme yleisölle museo-oppaina ja pukeutuisimme vanhoihin hoitoalan asuihin. Etsimme väliaikaisessa säilytystilassa olleista asulaatikoista jokaiselle sopivan asun museon avajaisiin. Löysin itselleni laatikoista useita hyviä asua, mutta valitsin lopulta 1890-luvun sairaanhoitajaoppilaan asun. Valitsin kyseisen asun, koska Nightingale käytti samantyyllisiä asuja Krimillä ollessaan. Museovastaava Räsänen oli myös hankkinut kirpputorilta vanhan kynttilätelineen ja minun oli tarkoitus olla avajaisissa ikään kuin Florence Nightingale, joka kantaisi lyhtyä, niin kuin hän kantoi Krimillä ollessaan.

Kuvio 25. 1890-luvun sairaanhoitajaoppilaan asun sovittamista. Kuvassa Mimosa Saahko. Kuva: Milla Trumf 2020.

Esittelimme omat näyttelyt myös muille Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon parissa olleille innovaatioryhmäläisille. Innovaatioryhmäläiset olivat jakaantuneet kolmeen eri ryhmään, joista digiryhmä suunnitteli ja teki meidän näyttelyistämme QR -peliä, näyttelyn rakentamisen ryhmä kokosi sosiaali- ja terveysalan koulutuksista yhteistä vitriiniä sekä he kokosivat myös mitali- ja nukkenäyttelyvitriinit. Sitten oli vielä kulttuurituottajien ryhmä, jonka piti vastata avajaisista. Esittelimme digiryhmälle näyttelymme yksitellen. Kerroin digiryhmälle heidän tekemää QR -peliä varten hyviä kysymysvinkkejä oppilaskodista ja Nightingalesta. Digiryhmän QR -peli täydensi mielestäni hyvin museo oppimisympäristönä ajatusta. Sain digiryhmältä hyvää palautetta jälkikäteen museovastaava Räsänen kautta.

Kun olimme esitelleet näyttelymme innovaatioryhmäläisille, kokoontuimme kaikki yhdessä väliaikaiseen säilytystilaan ja aloimme järjestelmään sekä pakkaamaan tavaroita, jotta ne olisi myöhemmin helpompi kuljettaa alakerran Sosiaali -ja terveysalan koulutuksen museon viralliseen säilytystilaan.

Toteutusvaiheen lopussa museovastaava Räsänen laittoi museon kamerassa olevat meidän ja hänen ottamat valokuvat museon rakentamisen vaiheista muistitikulle. Räsänen antoi muistitikun yhdelle museotyöryhmän jäsenelle ja tämä opiskelija siirsi jokaiselle One Drive -palveluun kuvat. Kävin läpi nämä kuvat ja valitsin sieltä muutaman kuvan opinnäytetyöraporttiin. Valitsin myös omalla puhelimella otetut ja WhatsApp -sovelluksen ryhmästäemme sopivat valokuvat raporttiin kuvaamaan näyttelyn rakentamisen vaiheita. Tein kotona Nightingalesta posterin koulun posteripohjaan ohjeiden mukaisesti.

Kuvio 26. Museovastaava Marita Räsänen otti aktiivisesti näyttelyiden rakentamisen vaiheista kuvia. Kuva: Mimosa Saahko. 2020

Museovastaava Räsänen oli käynyt teettämässä alkuperäisistä Nightingale lasinegatiiveista valokuvia valokuvausliikkeessä ja kävin hakemassa museon virallisesta säilytys-tilasta kyseiset valokuvat. Valitsin kuvista viisi kuvaa ja vein ne näyttelyyn. Viimeistelin näyttelyiden lopullisen ilmeen sekä numeroin loput esineet. Tarkistin lopuksi tietokoneelta, että esineet ja numerointi olivat näyttelyteksteissä kunnossa. Florence Nightingalen ja Oppilaskodin elämää -näyttelyt olivat vihdoin valmiit, mutta vitriinit jäivät vielä silkkipapereiden peittoon odottamaan näyttelyiden julkistamista ja museon avaamista.

Kuvio 27. Florence Nightingale- ja oppilaskoti -näyttelyt lähes valmiina odottamassa julkistamista.
Kuva: Mimosa Saahko 2020.

6.3 Näyttelyiden julkistaminen

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon avajaisten sekä näyttelyiden julkistamisen piti alun perin olla Metropolia Ammattikorkeakoulun Myllypuron kampuksen avajaisissa maaliskuun 24. päivänä. Koronaviruksen (COVID-19) johdosta, Suomen hallitus päätti maaliskuun 13. päivänä perua kaikki yli 500 tapahtumat toukokuun 31. päivään asti, joten Metropolia Ammattikorkeakoulun Myllypuron uuden kampuksen avajaiset peruuntuvat ja näin ollen myös museon avajaiset. Lopulta hallitus sulki koronapandemian takia kouluja ja myös Metropolia Ammattikorkeakoulun kaikki kampukset olivat kiinni 18.3–13.5.2020 välisen ajan ja koulu oli kokonaan etäopetuksessa. Toukokuun 14. päivästä alkaen kampukselle sai mennä vain erillisellä luvalla ja kampus aukesi normaalisti vasta syksyllä 2020. Sovimme museovastaava Räsänen kanssa puhelimitse, että palaamme asiaan syksyllä 2020. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2020; Metropolia 2020; Räsänen 2020 b.)

Tapasimme museovastaava Räsänen kanssa kaksisteen elokuun 26. päivänä Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon tiloissa. Poistimme kaikista näyttelyvitriineistä silkkipaperit, pyyhimme kaikista vitriineistä pölyt ja liat sekä veimme vitriineihin muutamia puuttuvia museoesineitä. Veimme museon tiloista myös ylimääräisiä hyllyjä varastoon ja kirjoitin yhteiseen museopäiväkirjaan. Tulostimme koulutusalatekstit museon virallisessa säilytystilassa ja kiinnitimme koulutusalatekstin jokaisen vitriiniin ylös. Koulutusalateksteissä lukee näyttelyiden aihe, näyttelyn tekijät sekä ohjaaja. Otimme lopuksi valokuvat museosta ja kaikista näyttelyvitriineistä omilla kameroillamme. Avasimme näyttelyn kaksin museovastaava Räsänen kanssa ja näyttely avautui vihdoinkin yleisölle. Tavoitteena on, että Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon avajaiset pidetään vielä tulevaisuudessa.

Lopulliseen Florence Nightingale -näyttelyyn valikoitui 23 esinettä ja ne numeroitiin numeroin 1–23. Lopulliseen Oppilaskodin elämää -näyttelyyn valikoitui 16 esinekokonaisuutta ja ne numeroitiin aakkosin A–P. Florence Nightingale -näyttelyteksteissä (liite 5) ja Oppilaskodin elämää -näyttelyteksteissä (liite 6) on jokaisesta näyttelyiden museoesineistä tarkempaa tietoa. Näyttelytekstit eivät ole vielä museon tiloissa esillä turvallisuussyistä koronaviruksen (COVID-19) johdosta, mutta ne laitetaan heti näyttille, kun tilanne laantuu. Florence Nightingalesta tehtiin myös digitaalinen posterit (liite 7) mainostamaan kyseistä näyttelyä ja posterit on Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon käytettävissä.

Kuvio 28. Kuvassa näkyy Florence Nightingale -näyttelyn hyllyä. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Kuvio 29. Florence Nightingale -näyttelyn esineistöä. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Kuvio 30. Valmis Florence Nightingale -näyttely. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Kuvio 31. Oppilaskodin elämää -näyttelyn vitriiniä. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Kuvio 32. Valmis Oppilaskodin elämää -näyttely. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Kuvio 33. Kuva Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon pöytävitriineistä ja takana Oppilas-
kodin elämää- sekä Florence Nightingale -näyttelyt. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

Kuvio 34. Kuva Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon päätytilasta. Kuva: Mimosa Saahko
2020.

Kuvio 35. Juuri avatun näyttelyn esittelyä museovastaava Räsäselle elokuussa 2020. Kuvassa Mimosa Saahko. Kuva: Marita Räsänen 2020.

Kuvio 36. Museovastaava Räsänen ihastelemassa juuri avattua Sosiaali-terveysalan koulutuksen museota elokuussa 2020. Kuva: Mimosa Saahko 2020.

7 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettiset periaatteet

Tässä luvussa tarkastellaan opinnäytetyön luotettavuutta ja tutkimuseettisiä periaatteita.

7.1 Luotettavuus

Työn luotettavuuden arviointi kuuluu olennaisella tavalla laadukkaaseen sekä hyvään tutkimuskäytäntöön. Luotettavuutta parantaa se, että tutkimusprosessi on julkista ja kaikki tekemä raportoidaan yksityiskohtaisesti (Tuomi – Sarajärvi 2009: 142). Toteutin tässä opinnäytetyössä huolellista ja avointa projektin vaiheiden kuvaamista koko prosessin ajan ja tallensin kaikki näyttelyiden rakentumisen vaiheet päiväkirjan sekä valokuvauksen avulla.

On tärkeää, että tutkijat kunnioittavat muiden tutkijoiden tekemää työtä ja antavat heidän saavutuksilleen niille kuuluvan arvon sekä merkityksen, esimerkiksi viittaamalla heidän julkaisuihinsa asianmukaisella tavalla (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012: 6). Toin raportissa esille subjektiivisuuden ja reflektion, jotka näytin oikealla lähdeviittaustekniikalla. Käytin aiheelle sopivia ja olennaisia luotettavia lähteitä. Käytin Nightingalen elämästä jo olemassa olevaa tutkittua sekä havaittua tietoa. Metropolia Ammattikorkeakoulun entisen Hoitotyön koulutuksen museon vanhat ja arvokkaat alkuperäiset dokumentit sekä esineet olivat tärkeässä asemassa tässä työssä. Työn luotettavuutta lisäsi se, että museon esineistössä oli Florence Nightingalen itse lahjoittama omakuva, kuivatut kielot sekä hänen kirjoittama alkuperäinen kirje. Työn luotettavuutta lisäsi se, että esittelin näyttelyt ja esineiden tarinat Hoitotyön koulutuksen museon entisille pitkäaikaisille vapaaehtoisille työntekijöille. Vapaaehtoiset antoivat hyväksynnän esineille ja tarinoille sekä antoivat ensikäden tietoa joistakin esineistä.

Lähdekritiikki kuuluu aina historiantutkimuksen tutkimusmenetelmiin ja lisää luotettavuutta. Asianmukaiset lähteet tulee aina arvioida kriittisesti sekä perustella niiden käyttö. (Kalela 2000: 163.) Kun tutkitaan historiallista henkilöä, niin kirjallisuus on pääsääntöisesti jo vanhaa, joten lähestyin tietoa kriittisesti. Pyrin lukemaan kaikkia tähän aiheeseen liittyvää materiaaleja sekä lähteitä aina kriittisesti arvioiden. Otin huomioon, että kirjallisuutta oli paljon, joten osasin rajata tiedonhaun sekä pyrin katsomaan eri lähteiden tiedon toistettavuutta. Opinnäytetyöhön valittiin erittäin huolellisesti lähdemateriaalit ja asioiden todenperäisyys varmistettiin useista eri lähteistä sekä lähteiden sisältö säilytettiin muuttumattomana.

Olin siis koko tiedonhakuprosessin ajan lähdekriittinen ja huomasin, että eri lähteissä oli joistakin asioista eri tietoa esillä esimerkiksi siitä, kuinka kauan todellisuudessa Nightingalen matka Turkin Skutariin kesti. Mobergin (2002) mukaan hän lähti matkaan Turkin Skutariin lokakuun 21. päivänä vuonna 1854 ja saapui Skutariin marraskuun 5. päivänä kun taas Lavinia ym. (1945) kertovat, että Nightingale lähti seurueineen matkaan lokakuussa ja saapui marraskuun 4. päivänä Skutariin. Tuulio (1937) kertoo myös, että matkaan lähdettiin lokakuun 21. päivänä ja Skutarissa oltiin marraskuun 4. päivänä. Kyseinen perillä olo päivä on varmasti vain ajan saatossa muuttunut, eikä sillä ole niin suurta arvoa, kun kyseessä on vain yhden päivän eroavaisuus.

Kun Nightingale palasi Krimin sodasta, Punainen Risti keräsi hänelle suuren lahjoituksen ja eri lähteissä on mainittu eri rahamäärät hänen saamalle lahjoitukselle. Tuulio (1937) mainitsee, että summa oli 44 000 kuten myös Neuman-Rahnin (1927), kun taas Mobergin (2012) mukaan varoja kerättiin 45 000. Kyseessä oli suuri summa ja voi olla, että summa on muuttunut vuosien saatossa rahan arvon muuttumisen mukana.

Ellen Janssonin (o.s. Ekblom) ja Nightingalen tapaamisen ajankohdasta oli kahdenlaista tietoa, Sorvettulan (1998) mukaan he tapasivat vuonna 1894, kun taas Tuulion (1937) mukaan he tapasivat vuonna 1896. Sorvettula (1998) ja Tuulio (1937) kertovat kuitenkin molemmat, että tapaamisesta muutaman päivän jälkeen Nightingale kirjoitti Janssonille (o.s. Ekblom) kirjeen ja tämä alkuperäinen kirje, joka on Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon omaisuutta, on päivätty vuodelle 1896, joten tapaaminen oli ilmeisesti vuonna 1896. Nightingalen antama viiden punnan lahjoitus suomalaisen oppilaskodin perustamiselle oli myös eri lähteissä kerrottu eritavoin. Tuulion (1937) mukaan Jansson (o.s. Ekblom) sai viisi puntaa Nightingalen lähettämän kirjeen mukana, Sorvettulan (1998) mukaan Jansson (o.s. Ekblom) oli saanut tapaamisesta seuraavana päivänä kyseisen viiden punnan lahjoituksen, kun taas Sibenbergin (1989) mukaan hän sai rahat kirjeen mukana. Selvitin todellisuuden ja suomensin Nightingalen alkuperäisen kirjeen Janssonille (o.s. Ekblom) ja kirjeessä kerrottiin, että Jansson (o.s. Ekblom) sai kyseisen viiden punnan lahjoituksen kirjeen mukana.

Sjuksköterskeforeningen (SFF) perustettiin Sibenbergin (1989) mukaan 1897 ja Sorvettulan mukaan (1998) se perustettiin vuonna 1898. Ensimmäisen oppilaskodin sijainti oli myös epäselvä, Sorvettulan (1998) mukaan se sijoittui Kasarmikadulle ja oli pisimpään Kasarmikadulla. Lindhin ym. (2014) opinnäytetyössä mainittiin, että se oli Korkeavuorenkatu 21. Tuulio (1937) puhui kirjassaan vain Stenbäckinkadun oppilaskodista. Kysyin

Hoitotyön koulutuksen museon entisiltä vapaaehtoisilta tästä tiedosta ja he muistelivat vahvasti, että ensimmäinen oppilaskoti oli Kasarmikadulla.

Työhön kuului käännöstyötä ja pyrin olemaan niissä erityisen huolellinen sekä säilyttämään aina alkuperäisen ajatuksen. Opinnäytetyön vieraskielisiä lähteitä olivat muun muassa Florence Nightingalen kirjoittama alkuperäinen kirje, Edward Cookin ”The Life of Florence Nightingale” -kirja sekä Cecil Woodham-Smithin ”Florence Nightingale” -kirja. Suomensin Nightingalen kirjoittaman kirjeen huolellisesti ja tarkastutin sen vielä Metropolia Ammattikorkeakoulun lehtori Mirja Järvisellä. Lehtori Järvinen toimii ruotsin kielen lehtorina ja hän tehnyt muiden tekijöiden kanssa muun muassa englannin kielen oppikirjan. Lehtori Järvinen auttoi minua kirjeessä olleiden muutaman vaikean sanan hahmottamisessa sekä hän antoi lopullisen hyväksynnän Nightingalen kirjeen suomennokselle.

Tutkimuskirjallisuuden olisi hyvä olla alle 10 vuotta, jotta sitä pidetään luotettavana, mutta poikkeuksena voidaan pitää tärkeitä alkuperäislähteitä, joihin tutkijat ovat tukeutuneet tai alan klassikoita (Tuomi – Sarajärvi 2009: 159). Tämän opinnäytetyön keskiössä on historiallinen merkkihenkilö, joka eli vuosina 1820–1910, joten Nightingalen alkuperäiset kirjoitukset sekä päiväkirjat ovat peräisin kyseiseltä ajalta. Nightingalen elämään perehtyneet tutkijat, kirjailijat tai hoitoalan ihmiset ovat kirjoittaneet hänestä tunnetuimmat elämäkerrat monia kymmeniä vuosia sitten. Opinnäytetyön luonteen vuoksi tässä työssä oli luvallista hyödyntää myös muita Hoitotyön koulutuksen museon opinnäytetöitä tai muita aiheeseen liittyviä opinnäytetöitä. Opinnäytetöiden hyödyntäminen voi heikentää opinnäytetyön luotettavuutta, koska opinnäytetyöt eivät ole niin luotettavia kuin esimerkiksi tieteelliset tutkimukset. Toisaalta ne muutamat opinnäytetyöt, joita hyödynsin, olivat juuri Metropolia Ammattikorkeakoulun museotyöhön liittyviä ja yhdessä opinnäytetyössä oli hyödynnetty Lontoon Florence Nightingale -museon tietoja, jossa on ollut paljon esillä alkuperäistietoa Nightingalesta.

Opinnäytetyö tehtiin tiiviissä yhteistyössä Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon kanssa. Opinnäytetyö tehtiin yksin, mikä voi myös heikentää työn luotettavuutta, mutta lehtori ja museovastaava Räsänen ohjasi minua koko prosessin ajan aktiivisesti ja antoi palautetta sekä kehitysideoita koko opinnäytetyöprosessiin liittyen. Luotettavuutta lisäsi myös se, että museovastaava Räsäsellä on paikallismuseonhoitajan koulutus. Räsäsellä on myös kahdeksan vuoden kokemus museoprojektin opinnäytetöiden ohjaamisesta ja

museotyöstä sekä hänellä on laaja museoesineiden tuntemus. Räsänen on myös toiminut museo-oppaana ja vuodesta 2017 Metropolia Ammattikorkeakoulun museovastavaana.

7.2 Eettisyys

Tässä opinnäytetyössä käytettiin koko prosessin ajan tieteellisen käytännön keskeisiä lähtökohtia, joihin kuuluu muun muassa tiedeyhteisön tunnustamien toimintatapojen noudattaminen. Näihin toimintatapoihin kuuluu huolellisuus, rehellisyys ja tarkkuus tutkimustyötä tehdessä, tulosten tallentamisessa, esittämisessä sekä niiden arvioinnissa. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012: 6.) Hyvää tutkimusta ohjaa eettinen sitoutuneisuus. Huolehdin, että opinnäytesuunnitelma oli laadukas ja raportointi hyvää. (Tuomi – Sarajärvi 2009: 127.) Hankin tietoperustaa luotettavista lähteistä, esitin näyttelyt rehellisesti ja arvioin tuotoksen lopulta huolellisesti sekä tarkasti.

Huolehdin, että opinnäytetyön sopimus- ja tutkimusluvut ovat kunnossa ja tein kirjallisen opinnäytetyösopimuksen Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon museovastaava Marita Räsänen kanssa, jossa sitouduttiin projektiin ja määriteltiin työn aihe sekä tuotos. Eettisyys ilmeni sopimuksen noudattamisena sekä sovittujen aikataulujen, sisältöjen sekä tavoitteiden osalta. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012: 6.) Tieteellisen käytännön perusteita edustavassa työssä ei saa olla missään nimessä plagiointia. Plagioinnilla tarkoitetaan toisen tekemän tekstin luvatonta käyttöä omassa työssään. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012: 9.) Tämän opinnäytetyön kaikki lähteet on merkitty todella tarkasti sekä tunnollisesti (Vilka – Airaksinen 2004: 78). Tämä opinnäytetyö on käytetty Turnitin -järjestelmässä plagioinnin estämiseksi sekä luotettavuuden lisäämiseksi.

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon museovastaava Räsänen antoi luvan kuvata avoimesti museon esineitä ja koko näyttelyn rakentamisen prosessia. Museovastavaana hän tarkisti, mitkä kuvat sopivat opinnäytetyöhän julkaistavaksi. Kaikki opinnäytetyössä olevat kuvat on otettu itse tai joku museotyöryhmäläinen on ne ottanut, joten tekijänoikeuslakia ei rikota. Kuvan ottajalla on tekijänoikeuslain mukaan tekijänoikeudet ottamaansa valokuvaan (Tekijänoikeuslaki 404/1961 § 1). Myös jokaiselta kuvissa esiintyvältä henkilöltä on kysytty suullinen lupa kuvaamiseen ja kuvien julkaisuun.

Opinnäytetyön tiedonhankinnassa käytin historiallis -dokumentoivaa otetta. Historian tutkimuksessa on eettisesti tärkeää, että tehdään oikeutta kohteena oleville asioille ja ihmisille (Kalela 2000: 55). Pysin käyttämään mahdollisimman paljon sellaista kirjallisuutta, jotka perustuivat Nightingalen omiin päiväkirjoihin sekä tuotoksiin tai jonka olivat kirjoittaneet Nightingalen elämään hyvin perehtyneet kirjailijat sekä tutkijat. Näin huolehdin, että Nightingalen oma ääni pääsi kuuluviin mahdollisimman hyvin, koska hänen omat tekstinsä ovat luotettavin tieto kertomaan hänen omaa elämäntarinaansa.

Kansainvälinen museoneuvosto ICOM on laatinut museotyöhön kahdeksan eettistä sääntöä, joihin kuuluu muun muassa, se että museot toimivat lainmukaisesti ja luotettavasti. Icomin kahdeksan eettistä sääntöä ohjasivat koko prosessin ajan työskentelyäni Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museolla. (International Council of Museums.) Kohtelin aina vanhoja museoesineitä arvostaen ja kunnioittaen sekä pyrin tekemään ja tuomaan niille kunniaa näyttelyiden avulla. Monet museoesineistä olivat vanhoja, haurastuneita ja arvokkaita, joten käsittelin museoesineitä aina asianmukaisella tavalla muun muassa koskin niihin vain puuvillakäsinein, jotten omalla toiminnallani tuhoaisi kulttuurihistoriallisesti merkittäviä museoesineitä. Opinnäytetyöprosessin aikana ei tullut ilmi eettisiä ongelmia. Minulla ei ollut mitään ennakko-oletuksia aiheeseen liittyen ja opinnäytetyötäni ohjasi koko ajan vain luotettava tieto sekä Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon omistamat museoesineet.

8 Pohdinta

Tässä luvussa tarkastellaan rakentamiani näyttelyitä ja koko opinnäytetyöprosessia sekä pohditaan jatkokehittämisideoita.

8.1 Näyttelyiden ja opinnäytetyöprosessin tarkastelu

Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet onnistuivat tässä opinnäytetyössä kokonaisuudessaan hyvin. Florence Nightingale -näyttely on ajankohtainen ja ainutlaatuinen, eikä Suomessa ole aiemmin ollut aiemmin missään näin laajasti Nightingaleen liittyvää esineistöä esillä. On tärkeää, että Nightingale sai oman näyttelyn uuteen Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museoon. Hän on niin merkittävä uudistaja ja suunnannäyttävä koko hoitotyön historiassa. Näiden näyttelyiden avulla museon yleisö saa mielestäni hyvän käsityksen Nightingalen merkittävästä elämäntyöstä ja oppivat tuntemaan häntä sekä saavat

tietoa oppilaskodin synnystä sekä Nightingalen vaikutuksesta siihen. Sosiaali- ja terveystieteiden alan koulutuksen museo ja suunnittelemani sekä rakentamani näyttelyt tarjoavat elämyksellisen. Museon kävijä pääsee museossa ikään kuin aikamatkalle menneisyyteen.

Nightingale on kansainvälinen sankari ja hänen näyttelynsä herättää varmasti jopa kansainvälisestä kiinnostuksesta, joten näyttely voi auttaa tulevaisuudessa museon kansainvälisen ilmeen kohottamisessa. Koronaviruksen (COVID-19) vuoksi näyttelytekstit eivät ole vielä esillä museon tiloissa mikä on harmillista, koska näyttelyiden tekstit ja tarinat edesauttaisivat saamaan kokonaisvaltaisemman ja merkityksellisemmän museokokemuksen. Emme tosin tehneet näyttelytekstejä muilla kielillä kuin suomeksi, joten sitten kun näyttelytekstit tulevat esille, niin kansainväliset kävijät näkevät vain näyttelyn esineistön, eivätkä pääse lukemaan esineiden tarinoita omalla kielellään. Näyttelytekstit ovat kuitenkin mielestäni kokonaisuudessaan hyvin onnistuneet ja ne kuvaavat mielenkiintoisesti aitojen tapahtumien sekä tarinoiden avulla kävijöille, mitä on historiassa tapahtunut.

Sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksen museo sekä luomani näyttelyt toimivat hyvin eri kävijöille oppimisympäristönä ja varsinkin sitten, kun näyttelytekstit tulevat esille. Museotilaa voi hyödyntää opetuksessa hyvin innovatiivisesti esimerkiksi eri oppilaskäyntien ja tapahtumien avulla. Rakentamieni näyttelyiden esteettinen sommittelu ja visuaalinen ilme ovat mielestäni myös hyvin onnistuneet kokonaisuudessaan. Esillepano on mielestäni selkeä, kiinnostava ja edesauttaa herättämään museossa kävijän kiinnostusta sekä näin ehkä edesauttaa myös uuden oppimista.

On ollut suuri kunnia saada olla mukana uuden Sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksen museon rakentamisessa heti alkuvaiheista asti mukana sekä päästä luomaan sinne kaksi näyttelyä. Opin paljon museotyöstä ja siitä, mitä kaikkea kuului näyttelyiden suunnitteluun sekä rakentamiseen. Museotyöskentely oli todella tarkkaa, suunnitelmallista, tavoitteellisesta ja huolellista työtä. Nautin museotyöskentelystä ja tulevaisuudessa voisin toimia välillä museossa vapaaehtoisena museo-oppaana.

Tätä toiminnallista oppinäytetyötä tehdessä huomasin, että jotkut etukäteen suunnitellut asiat eivät lopulta menneetkään alkuperäisten suunnitelmien mukaan. Alkuun minun piti tehdä näyttely vain Nightingalesta, mutta hänen elämäänsä tutustumalla tuli eri kirjoituksista ilmi hänen vaikutuksensa sairaanhoidon oppilaiden oppilaskotien syntymiseen. Entisen Hoitotyön koulutuksen museon esineistössä oli paljon oppilaskodin esineitä, joten

päätimme museovastaava Räsäsen kanssa laajentaa näyttelyä kattamaan myös oppilaskodin elämää, jotta näyttelystä saataisiin mahdollisimman kattava kokonaisuus museon kävijöille. Alkuun minua jännitti tuleva työmäärä. Lisäksi minua huoletti, että miten tulen selviämään yksin kahden näyttelyn tekemisestä näyttelyteksteineen. Päästessäni kuitenkin työntouhuun sekä jännitys, että huoli lähtivät ja kahden näyttelyn rakentaminen sujui todella hyvin, koska näyttelyillä oli yhdistävä tekijä eli Florence Nightingale. Oli hienoa huomata, kuinka Nightingalen toiminta ylettyi jopa tänne Suomeen asti sekä muuhun maailmaan.

Prosessin alussa joidenkin museoesineiden etsimisessä menikin odotettua pidempään tai osa esineistä jäi uupumaan. Lisäksi koronaviruspandemia toi prosessiin lisähaasteen. Koronaviruspandemia vaikutti myös oleellisesti opinnäytetyön julkistamiseen ja avajaisiin. Avajaisten peruuntuminen harmitti kovasti ja jouduimme muuttamaan sen vuoksi opinnäytetyön sisältöjä. Emme saaneet esimerkiksi pukeutuakaan vanhoihin hoitoalan-asuihin emmekä toimia avajaisissa museo-oppaina. Olisi ollut hienoa saada nähdä paikan päällä avajaisissa ihmisten reaktioita museon ja näyttelyiden sisällöstä sekä visuaalisesta ilmeestä. Olisin halunnut myös kysyä kutsuvierailta kirjallista palautetta näyttelyistä, mutta se ei onnistunut avajaisten peruuntumisen vuoksi. Onneksi sain kuitenkin kuulla palautetta Hoitotyön koulutuksen museon entisiltä vapaaehtoisilta työntekijöiltä, innovaatioprojektilaisilta, muilta museotyöryhmäläisiltä ja museovastaava Räsäseltä. Sain hyvää palautetta muun muassa näyttelyjen visuaalisesti ilmeestä ja sisällöstä.

Tämän opinnäytetyöprosessin aikana saavutin hyvin myös yleiset projektityön tavoitteet. Työskentelimme museon rakentamisen eri vaiheissa tiiviinä ryhmänä muiden museotyöryhmäläisten kanssa, josta pääsin ammentamaan paljon verkosto- ja yhteistyötaitoja opinnäytetyöprosessin aikana. Luonteeltani olen itseohjautuva, huolellinen sekä järjestelmällinen ja ne taitoni korostuivat tässä prosessissa. Terveystieteiden ammattikkin on hyvin itsenäistä ja tässä prosessissa olen päässyt olemaan vastuullinen sekä harjaanuttamaan organisointitaitoja, joista on minulle varmasti paljon hyötyä tulevaisuudessa.

Toimin koko prosessin ajan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti sekä pysyin hyvin omassa aikataulussani. Kokonaisuudessaan prosessi opetti minulle myös pitkäjänteisyyttä, luovuutta sekä sopeutumista, koska jotkin suunnitelmista peruuntuivat matkan varrella ja jouduimme keksimään nopeasti uusia ratkaisuja. Oma kirjallinen ja suullinen ilmaisutaitoni ovat kehittyneet sekä tietynlainen asiantuntijuus on herännyt minussa.

Tätä opinnäytetyötä oli hyvin miellyttävä tehdä ja oli todella mukavaa, kun tämän projektin pohjana oli aito historia, toiminnallisuus sekä pääsi luomaan konkreettisia tuotoksia.

On ollut todella opettavaista päästä tutustumaan Nightingaleen. Opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa tietouteni aiheesta oli hyvin kapea-alainen, jolloin prosessi lähti käyntiin kirjallisuuteen tutustumisena. Prosessin aikana opin valtavasti Nightingalesta ja hänen elämästään. Tämän opinnäytetyön tekeminen on lisännyt minulle valtavasti ammattikunnan historian tuntemista. Olen päässyt perehtymään siihen, miten hoitotyö on kehittynyt vuosien saatossa sekä mikä asema Nightingalella on ollut. Historian tuntemisen avulla ymmärrän nyt paremmin nykypäivää sekä tiedän miten hoitoalan juuret ovat syntyneet. Hoitotyön historiaan tutustuessani eteeni tuli myös muita merkityksellisiä uudistajia ja uranuurtajia kuten Aurora Karamzin, Valerie de Gasparin ja Theodor Fliedner, jotka mainitsin tässä opinnäytetyössäni. Nightingale on ollut yksi merkittävimmistä uudistajista, mutta ei saa unohtaa muita merkittäviä uranuurtajia, jotka ovat tehneet valtavasti hoitotyön sekä sen kehittymisen eteen.

Lääketiede ja hoitotiede ovat kehittyneet huomasti Nightingalen jälkeen, mutta kehittymisen on mahdollistanut osittain Nightingalen aikanaan tekemät tutkimukset ja teoriat. Osa Nightingalen opeista oli hyvin alkeellisia, mutta niitä on vuosien saatossa kehitetty ja jalostettu sekä näin on saavutettu suuria asioita hoitotieteissä. Nightingalen kuuluisin ”Notes on Nursing” -kirja on mielestäni sellainen teos, josta voi ammentaa joitain ajatuksia käytännön perushoitoon liittyen. Kirjasta on selkeästi löydettävissä nykyajan hoitotyön peruseräitä, vaikka ne eivät olekaan ilmaistu nykyisin hienoin termein. Teoksen avulla nykyaikainen hoitajakin voi saada esimerkiksi hyviä ohjeita potilaan luottamuksen herättämiseen hoitosuhteessa. Kirjassa myös mainitaan melun ja huonon ilman vaikutus terveyteen ja sairastumiseen, ja ne ovat nykyäänkin terveyden edistämiseen liittyviä riskejä.

Nightingalen sairaalahygienian ja aseptiikan opit ovat myös tässä koronapandemian valitsemassa maailmantilassa todella ajankohtaisia, kun jokainen joutuu miettimään hygieniaa ja aseptiikka jo heti, kun astuu kodista. Monet Nightingalesta lähtöisin olevat opit ovat jo niin syväälle juurtuneita sekä vakiintuneita hoitotyön peruslähtökohtia, ettei niitä ei edes mieti sen enempää tai kyseenalaista. Näistä mainittakoon sairaalahygienian, perushoidon, näyttöön perustuva hoitotyön, potilaista kirjaamisen, opiskelijoiden ohjauksen sekä jatkuvan itsensä kehittämisen. Nightingalen useat ajatukset ovat nykypäivänä vielä hyvin ajankohtaisia, vaikka osa hänen teorioistaan onkin jouduttu hylkäämään tiedon ja

taitojen kehittyessä, mutta Nightingale sai luotua aikanaan hyvän ja vankan pohjan nykypäivän hoitotyölle.

Nightingalella oli sairaanhoidon koulutuksenaan virallisesti vain kolmen kuukauden koulutus Kaiserswerthin sairaalasta ja muutamien vuosien kokemus hoitotyöstä sairaalasta ennen Krimille lähtöään. Nightingalella oli ollut melkein koko ikänsä vahva hoivavietti ja hän löysi nuorena jo kutsumuksensa sairaiden, köyhien sekä heikkojen auttamisesta. Hänellä oli palava halu opiskella unelmiensa alaa, jota ei ollut edes kunnolla olemassa. Nightingale aivan varmasti siis luki koko ajan kaikkea mitä vain eteensä sai hoitotyöhön sekä lääketieteeseen liittyen. Nightingale oli saanut todella hyvät opit jo kotikoulussakin, joten hän omasi hyvän sivistyksen, joten en ihmettele yhtään miten rohkea, päättäväinen ja erinomainen hoitaja Nightingale oli Krimillä toimiessaan, vaikka hänellä ei ollutkaan paljon kokemusta itse hoitotyöstä.

Nightingale oli Krimillä kaksi vuotta. Krimillä toimiessaan Nightingalen kaikki aiemmat opit pääsivät vihdoinkin käytäntöön ja hän pääsi luomaan täysin uusia oppeja, teorioita sekä tilastoja, joiden ansiosta hänen ammattitaitonsa vahvistui entisestään. Oli surullista, että Nightingale sairastui Krimillä vakavasti. Hän ei voinut enää sen jälkeen tehdä käytännön hoitotyötä ja hän vietti loppuelämänsä pääsääntöisesti vuoteen omana. Toisaalta jos Nightingale ei olisi sairastunut, niin olisiko hänellä sitten ollut niin paljon aikaa kirjoittaa sekä tehdä eri tutkimuksia hoitotyön hyväksi? Olisiko Nightingale vain jatkanut terveenä käytännön hoitotyötä, eikä olisi tehnyt merkityksellisiä kirjoituksia sekä tutkimuksia? Nightingale ei olisi sitten välttämättä jäänytkaan historian kirjoihin, niin merkityksellisenä henkilönä kuin mitä nyt on.

1800–1900-luvuilla naisen asema oli aivan eri tasolla kuin nykypäivänä ja tasa-arvoa ei ollut oikeastaan edes olemassa. Miehet olivat pääosin perheen hallitsijoita ja naisten odotettiin menevän naimisiin sekä avioliiton myötä naiset elivät pääosin miehen vallan alla. Nightingale kuitenkin uhmasi kaikkia normeja, eikä mennyt naimisiin, vaikka hänellä kosijoita riittikin. Nightingale on kertonut, että vaikka löysi saman arvomaailman omaavan miehen Richard Monckton Milnesin, ei hän uskaltanut mennä avioliittoon, koska pelkäsi, että se estäisi hänen kutsumustaan toteutumasta. On ihailtavaa, että tuon ajan nainen ajatteli noin ja uskalsi myös toimia ajatusten mukaan muiden vastusteluista huolimatta.

Nightingalen aatteiden johdosta perustetut oppilaskodit myös mahdollistivat naisille muuton kotoa pois sekä näin vahvistivat heidän itsemääräämisoikeuttaan, koska siihen aikaan naiset saivat muuttaa kotoa pois vain avioliittoon sekä miehet näin vaikuttivat naisten itsemääräämisoikeuteen. Nightingalen aikaan ei ollut vielä kunnolla edes koko feministi käsitettä olemassa. Nightingale toimi mielestäni vahvana ja itsenäisenä feministisenä esikuvana, joka taisteli ja tavoitteli rohkeasti unelmiaan välittämättä muiden mielipiteistä. On uskomatonta, miten Nightingale on uskaltanut omana aikanaan olla niin rohkea, päättäväinen ja itsenäinen.

Nightingalella oli myös vaikeita kausia elämässään ja hän sairasti ainakin masennusta nuoruusvuosina ja vielä niidenkin jälkeen. Hänellä oli nuoruudessaan myös hyvin samanlaisia maailmantuskan ajatuksia kuin kenellä tahansa nykynuorella, niin ulkonäön ja ihmissuhteiden rintamalla. Ihmismieli on ja pysyy näköjään, vaikka vuodet kuluvat ja maailma, tieto sekä teknologia kehittyvät. On hienoa, että Nightingale on kertonut avoimesti vaikeista ajoistaan päiväkirjoissaan ja muissa kirjoituksissaan. Hänen kirjoituksensa voivat tuoda ihmisille toivon tunnetta ja uskoa vaikeuksista selviytymiseen.

Nightingalen elämäntyöhön tutustumalla voi saada valtavasti myös inspiraatiota olla oma itsensä, tavoitella unelmia sekä ehkä jopa saada kipinän tehdä jotain suurta elämässä tai vaikka työn saralla. On ollut hienoa huomata, kuinka minusta on tullut tämän matkan aikana ikään kuin Nightingalen elämän asiantuntija. Nightingaleen tutustuminen on myös vahvistanut omaa ammatti-identiteettiäni ja koen, että hänen elämäntarinaansa tutustumisen avulla minusta tulee entistä parempi terveydenhoitaja tulevaisuudessa. Nightingalen ansiosta aion olla tulevaisuudessa työelämässä entistäkin rohkeampi ja luottaa enemmän itseeni.

Koen, että minulla on aito kutsumus tätä alaa kohtaan ja aion jatkaa Nightingalen oppeihin tutustumista jatkossakin, vaikka tämä opinnäytetyöprosessi loppuu. Nightingalen tuotokset ovat todella laajat, joten en ehtinyt kuin pintapuolisesti tutustua niihin. Uskon, että löydän vielä paljon suuria oivalluksia hänen oppejaan lukemalla. Nightingalenkin mielestä elämä oli ikuista oppimista ja hän korosti sitä, kuinka tärkeää on, että sairaanhoitajilla jatkuu ammatillinen kehitys läpi elämän. Meidän kaikkien pitäisi pyrkiä samaan ajattelutapaan, kukaan ei ole koskaan täysin valmis, vaan aina löytyy jotain kehitettävää ja hoitoalalla varsinkin on hyvin tärkeää pysyä kehityksen mukana.

Jokaisen pitäisi tietää kuka Nightingale oli ja mitä hän teki, joten onneksi Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museossa on nyt nähtävillä luomani näyttely, joka antaa hyvän peruskuvan hänestä. Näyttelyvitriinit, näyttelytekstit sekä posterit ovat hyvin esittelemässä ja antamassa kunniaa Nightingalen elämää sekä saavutuksia kohtaan. Meillä kaikilla on mahdollisuus päästä näkemään museoesineitä paikan päällä sekä oppia niiden kautta tämän vaikutusvaltaisen naisen elämästä ja saada niiden kautta ehkä myös oivalluksia omaan elämään. Nightingale on suuri esikuva ja on hienoa, että pääsin omalta osaltani jatkamaan hänen perintöään sekä luomaan hänestä näyttelyn vielä hänen 200-vuotis juhluvuotenaan. Nightingale oli merkittävä henkilö ja uskon, että hänen perintönsä tulee elämään ikuisesti.

8.2 Jatkokehittäminen

Perehdyin ja keskityin opinnäytetyössäni lähinnä Nightingalen saavutuksiin ja merkitykseen, enkä tuonut esille mitkä hänen opeistaan ja teorioista ovat vanhentuneet tai havaittu toimimattomiksi. Olisi merkittävää, jos Nightingalen kirjoituksista, tutkimuksista ja elämäntyöstä tehtäisi oma opinnäytetyö. Opinnäytetyössä voisi verrata Nightingalen oppeja nykypäivän teorian valossa ja selvittää tarkemmin sekä laajemmin mitkä hänen opeistaan ovat vanhentuneet ja mitkä ovat vielä ajan tasalla.

Olisi merkittävää, jos suomalaisista sairaanhoitajasankareista kuten esimerkiksi Venny Snellmanista, Ellen Janssonista (o.s. Ekblom), Ellen Nylanderista, Anna Falckenista ja Aino Durchmanista tehtäisiin, vaikka henkilökuvat opinnäytetöinä, koska olisi tärkeää nostaa esiin myös tuntemattomampia sairaanhoitajia, jotka ovat tehneet merkityksellistä työtä hoitotyön eteen.

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museo on avattu syyskuussa 2020 ja siellä on vielä paljon jatkokehitettävää seuraaville aiheesta kiinnostuneille opiskelijoille. On hienoa, että seuraavat museon parissa työskentelevät opiskelijat pääsevät jatkamaan sekä kehittämään museota entistä toimivammaksi tulevaisuudessa.

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museo pitäisi tehdä entistä monipuolisempaa kävijäkuntaa palvelevammaksi. Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museolle pitäisi tehdä pian omat Internet-sivut, jotta ihmiset saisivat tietää paremmin museon olemassaolosta ja Internet-sivut auttaisivat myös museon markkinoinnissa. Olisi hyvä, että näyttelytekstit olisivat myös sähköisesti saatavilla. Näyttelytekstit voisi laittaa esimerkiksi museon

omille Internet-sivuille esille. Sähköinen portaali myös edesauttaisi vastaavissa poikkeustilanteissa, koska vallitsevan maailmantilanteen (COVID-19) johdosta näyttelytekstit eivät voi olla vielä museon tiloissa konkreettisesti esillä ja näin näyttelyiden sanomat jäävät vajaaksi. Näyttelytekstit eivät ole vielä saaneet rinnalleen englannin- tai ruotsinkielisiä tekstejä. Tässä olisi oiva mahdollisuus museotoiminnan jatkajille laajentaa näyttelyiden sanomaa kansainvälisempään suuntaan. Olisi myös hyvä, että Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museoon tehtäisi opastuslehtiöt. Opastuslehtiöissä olisi hyvä olla kaikista näyttelyistä perustiedot selkokielellä.

Museoon on tulossa virtuaalinäyttely, mutta museossa voisi vieläkin enemmän hyödyntää teknologiaa. Näyttelytekstit voisi olla esimerkiksi QR-koodilla saatavia. Voisi luoda yhden opaslehtisen, jossa olisi numeroitu jokaisesta eri näyttelystä museoesineet. Kävijät voisivat kiertää näyttelyitä tämän opaslehtisen kanssa ja avalla QR-koodeilla näyttelytekstejä. Nykyisistä näyttelyistä ja niiden näyttelyteksteistä voisi tehdä myös ääninauhat sekä ääninauhoja voisi kuunnella museossa kuulokkeilla. Moni ihminen tykkää kuunnella ääntä enemmän kuin lukea ja selata lehtiöitä. Kävijät myös ehkä keskittyisivät enemmän ääninauhan kuuntelemiseen kuin lukemiseen.

Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon sijaintia voisi visualisoida kampuksella erilaisin opastein, jotta museotilaan löydettäisi paremmin. Museoon voisi kouluttaa opiskelijoista oppaita kokonaisvaltaista museokokemusta parantamaan. HyMy-kylän kylävastaavilla on erilaisia tehtäviä hoidettavana ja yksi tehtävä voisi olla säännöllisesti museo-oppaana toimiminen. Koulutetut oppaat toimisivat museokävijöiden apuna ja tiedon jakajina.

Uuden museon tilat ovat hyvin innovatiiviset ja museolla voisi järjestää pienimuotoisia opetustunteja yhdistettynä museon sisältöihin. Olisi tärkeää, että museota hyödynnettäisi entistäkin enemmän oppimisympäristönä. Olisi hyvä esimerkiksi, että opintonsa aloittaville kuuluisi aina pakollinen käynti museossa ja siihen sisältyisi jotkin pakolliset alan historiaan liittyvät tehtävät. On todella tärkeää, että sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille muodostuisi ymmärrys ja käsitys alan historiasta. Historian kautta on helpompi ymmärtää nykypäivää, ja sitä miksi asiat ovat juuri näin, sekä sitten osaa ehkä myös paremmin kehittää alaa tulevaisuudessa.

Museota pitäisi vielä markkinoida ja mainostaa entistäkin enemmän, jotta sinne saataisi monipuolisempaa kävijäjoukkoa. Museon markkinoinnissa voisi käyttää juurikin museon

omia Internet-sivuja, Facebook -sovellusta, Twitteriä tai Instagram -sovellusta. Myös esitteitä tai opaslehtisiä voisi käyttää hyödyksi ja niitä voisi jakaa esimerkiksi lähiseudun palvelutaloille, eri järjestöille, seurakunnille sekä kouluille. Palvelutaloissa olisi paljon potentiaalista museon yleisöä. Museossa on paljon yleissivistäviä asioita, jotka varmasti kiinnostaisivat muitakin kuin alan ihmisiä. Museot ovat pala meidän historiaamme. Olisi-kin tärkeää, että Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museo olisi kaikille avoin kohtaamispaikka ja monipuolinen sekä oiva oppimisympäristö, jonne olisi mukava tulla oppimaan uusia asioita. Museot sivistävät ja tuovat ihmisiä yhteen. Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museo tarjoaa parhaimmillaan ainutlaatuisen elämyksen ja opettaa hoitoalan historiaa sekä edistää näin sivistystä.

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tultua päätökseen, haluan vielä kiittää tässä projektissa mukana olleita, jotka ovat olleet osallisina mahdollistamassa tämän työn tekemistä. Lämmin ja suurin kiitos lehtori sekä museovastaava Marita Räsäselle. Oli ilo ja suuri kunnia saada tehdä tätä projektia juuri sinun kanssasi sekä ohjauksessasi. Annoit todella hyvää, asiantuntevaa ja laadukasta ohjausta koko prosessin ajan. Olet Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon sydän ja ilman sinua, museo ei olisi sitä, mitä se on nyt. Kiitokset kaikille Hoitotyön koulutuksen museon entisille vapaaehtoisille upeasta vuosien työstä museon parissa ja erityiskiitokset Inkeri Havulle, Tuula-Aulikki Oksaselle, Sirkka Paavilainen-Wiherheimolle ja Pirkko Kiianheimolle. Sain teiltä todella arvokasta tietoa rakentamiini näyttelyihin. Teidän palautteenne oli suuressa arvossa minulle ja ohjasi näyttelyn sisältöä sekä yleisilmettä. Kiitos Metropolia Ammattikorkeakoulun lehtori Mirja Järviselle. Annoit alkuperäiselle Florence Nightingale -kirjeen suomenkieliselle käännökselleni viimeisen silauksen ja varmistuksen. Kiitokset myös jokaiselle museotyöryhmän jäsenelle eli opiskelijatovereille, jotka tekivät kanssasi samaan aikaan opinnäytetyötä sekä kevään 2020 museon innovaatioprojektilaisille.

Lähteet

Ahde-Rasku, Johanna – Leppämäki, Aija 2018. Hoitotyön koulutuksen museon historia. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Cook, Edward 1913. The life of Florence Nightingale. Vol 2. London: Macmillan and Co.

Epione 1924. Oppilaskodin 25-v. juhla. Suomen sairaanhoitajatyhdistyksen aikakauslehti 17 (10), 29–33.

Erjanti, Helena – Willman, Helvi 1989. Helsingin sairaanhoito-opiston vaiheita 100 vuotta. Havanto, Aino-Maria – Iivonen, Marja-Leena – Määttä, Ritva – Sibenberg, Inkeri – Willman, Helvi – Lahtiharju, Raili (toim.). Mänttä: Mäntän Kirjapaino Oy.

Eskola, J – Suoranta, J 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 4. Painos. Tampere: Vastapaino.

Forsius, Arno 1995. Florence Nightingale -sairaanhoidon ja terveydenhuollon uudistaja. Lääkärilehti 25, 2609. Saatavilla myös sähköisesti: <<https://www-laakarilehti-fi.ezproxy.metropolia.fi/arkisto/terveydenhuollon-historia/florence-nightingale-sairaanhoidon-ja-terveydenhuollon-uudistaja/>>.

Forsius, Arno 1997. Sophie Mannerheim, Suomen sairaanhoidon uranuurtaja. Lääkärilehti 52, 1361. Saatavilla myös sähköisesti: <<https://www-laakarilehti-fi.ezproxy.metropolia.fi/arkisto/terveydenhuollon-historia/sophie-mannerheim-suomen-sairaanhoidon-uranuurtaja/>>.

Forsius, Arno 2012. Sairaanhoitajien ammatillisen koulutuksen alkuvaiheista Suomessa 1800-luvun puolivälin jälkeen. Verkkodokumentti. <<http://www.saunalahti.fi/arnoldus/so-tahoit.htm>>. Viitattu 15.3.2020.

Havu, Inkeri 2020. Hoitotyön koulutuksen museon entinen vapaaehtoistyöntekijä. Suullinen tiedonanto. Annettu 4.2.2020. Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Helsingin sairaanhoito-opisto n.d. Hoitotyön koulutuksen museo. Julkaisematon dokumentti. Helsinki. Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Hurskainen, Eeva 2003. Aurora Karamzin. Pietarin hovista köyhien auttajaksi. Helsinki: Kirjapaja.

International Council of Museums (ICOM). Icomin museotyön eettiset säännöt. Verkkodokumentti. <<https://icomfinland.fi/eettiset-saannot>>. Viitattu 10.2.2020.

Kalela, Jorma 2000. Historian tutkimus ja historia. Helsinki: Gaudeamus.

King`s college London. Florence Nightingale Faculty of Nursing, Midwifery & Palliative Care. Verkkodokumentti. <<https://www.kcl.ac.uk/nmpc>>. Viitattu 12.3.2020.

Kuningas, Anne – Ojala, Minni 2015. Florence Nightingale- mitali, Opintomatka Florence Nightingale museoon. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Lauri, Sirkka – Kyngäs, Helvi 2003. Hoitotieteen teorian kehittäminen. Porvoo: WSOY.

Lavinia, L – Dock – Stewart, Isabel, M – Seymer, L 1945. Tuulio, Tyyni (suom.). Sairaanhoidajan työn historia. Porvoo: WSOY.

Lindh, Anu – Mässeli, Katri – Ryyänen, Sanna 2014. Varhaiset oppilaskodit Helsingissä. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Marriner-Tomey, Ann ym. 1994. Viitanen, Raija (suom.). Hoitotyön teoreetikot ja heidän työnsä. Sairaanhoidajien koulutussäätiö. Vammala: Vammalan kirjapaino.

Mattila, Mirva – Kaukonen, Marianna – Salmela, Ulla (toim.). 2005. Opas paikallismuseon hoitoon. Helsinki: Museovirasto.

Metropolia Ammattikorkeakoulu 2014. Hoitotyön koulutuksen museo. Museo-opas, tutustu hoitotyön koulutuksen museoon. Päivitetty 10.9.2014.

Metropolia Ammattikorkeakoulu 2017. Hoitotyön koulutuksen museo. Verkkodokumentti. <<http://www.metropolia.fi/palvelut/hoitotyon-museo/>>. Viitattu 9.1.2020.

Metropolia Ammattikorkeakoulu 2020. Metropolian kampukset avautuvat vaiheittain – pääsääntöisesti etätyöskentely jatkuu. Verkkodokumentti. <<https://www.metropolia.fi/fi/metropoliasta/ajankohtaista/uutiset/metropolian-kampukset-avautuvat-vaiheittain-paasaantoisesti-etatyoskentely-jatkuu>>. Viitattu 7.5.2020.

Moberg, Åsa 2012. Ihminen myytin takana. Tuomi-Giddings, Susanna (suom.). Fioca Oy: Helsinki.

Museoliitto n.d. Mistä museo -nimitys on peräisin? Verkkodokumentti. <<https://www.museoliitto.fi/mikamuseo/nimitys>>. Viitattu 11.3.2020.

Määttänen, Ritva 1989. Helsingin sairaanhoito-opiston vaiheita sata vuotta. Havanto, Aino-Maria – Iivonen, Marja-Leena – Määttänen, Ritva – Sibenberg, Inkeri – Willman, Helvi – Lahtiharju, Raili (toim.) Mänttä: Mäntän Kirjapaino Oy.

Neuman-Rahn, Karin 1927. Sairaanhoidon käsikirja. Söderström, HJ (suom.). Porvoo: WSOY.

Ojasalo, Katri – Moilanen, Teemu – Ritalahti, Jarmo 2018. Kehittämistyön menetelmät, uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3.- 5. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Punainen risti 2013. Florence Nightingale -mitali suomalaiselle kättilölle. Julkaistu 11.6.2013, päivitetty 12.6.2013. Verkkodokumentti. <<https://www.punainenristi.fi/uutiset/20130611/florence-nightingale-mitali-suomalaiselle-katilolle>>. Viitattu 18.2.2020.

Räsänen, Marita 2019. Hoitotyön lehtori, museovastaava. Johdatus museotyöhön, Metropolian Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon sekä näyttelyn tuotannon vaiheisiin, Power Point -diat. Metropolia Ammattikorkeakoulu, 13.8.2019.

Räsänen, Marita 2020 a. Hoitotyön lehtori, museovastaava. Suullinen tiedonanto. Annettu 8.1.2020. Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Räsänen, Marita 2020 b. Hoitotyön lehtori, museovastaava. Suullinen tiedonanto. Annettu 16.3.2020 puhelimesta. Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Sairaanhoitajaliitto. Organisaatio ja tavoitteet. Verkkodokumentti. <<https://sairaanhoitajat.fi/meista-enemman/organisaatio/>>. Viitattu 18.2.2020.

Sibenberg, Inkeri 1989. Helsingin sairaanhoito-opiston vaihteita sata vuotta. Havanto, Aino-Maria – Iivonen, Marja-Leena – Määttä, Ritva – Sibenberg, Inkeri – Willman, Helvi – Lahtiharju, Raili (toim.). Mänttä: Mäntän Kirjapaino Oy.

Sorvettula, Maija 1998. Johdatus suomalaiseen hoitotyön historiaan. Suomen sairaanhoitajaliitto Ry. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2020. Hallitus päätti suosituksista koronaviruksen leviämisen hillitsemiseksi. Valtioneuvoston viestintäosasto. Verkkodokumentti. <<https://valtioneuvosto.fi/-/10616/hallitus-paatti-suosituksesta-koronaviruksen-leviamisen-hillitsemiseksi>>. Viitattu 12.3.2020.

Suomenlinna. Krimin sota ja Viaporin pommitus. Verkkodokumentti. <<https://www.suomenlinna.fi/linnoitus/venalainenkausi/krimin-sota-ja-viaporin-pommitus/>>. Viitattu 18.2.2020.

Suomen museoliitto 2004. Kallio, Kalle (toim.). Suomen museoliitto ja Suomen Tammi Plus -projekti 2004. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Tekijänoikeuslaki 404/1961. Annettu Helsingissä 8.7.1961. Saatavilla sähköisesti: <<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1961/19610404>>. Viitattu 19.4.2020.

Tuomi, Jouni – Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. painos. Helsinki: Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Varantola, Krista – Launis, Veikko – Helin, Markku – Spoof, Sanna Kaisa – Jäppinen, Sanna (toim.). Saatavilla myös sähköisesti: <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf>.

Tuulio, Tyyni 1937. Florence Nightingale, nykyaikaisen sairaanhoidon luoja. Porvoo: WSOY.

Tuulio, Tyyni 1966. Vapaaherratar Sophie Mannerheim. 4. painos. Porvoo: WSOY.

Vahtolampi, Jonina 2019. Näyttelyn tuotannon vaiheet. Suomen Kotiseutuliitto. Paikallismuseonhoitajien koulutuksen materiaali.

Vehkäperä, Ulla 2013. Innostu ja innovoi, käsikirja innovaatioprojekteihin. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisusarja. Helsinki: Unigrafia.

Vilka, Hanna – Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. 1.- 2. painos. Helsinki: Tammi.

Woodham-Smith, Cecil 1950. Florence Nightingale. London: Constable and company LTD.

World Health Organization (WHO) 2020. Year of the nurse and the midwife. Verkkodokumentti. <<https://www.who.int/campaigns/year-of-the-nurse-and-the-midwife-2020>>. Viitattu 18.1.2020.

Menetelmäpäiväkirja

Taulukko näyttelyiden rakentamisen vaiheista

Florence Nightingale- ja oppilaskodin näyttelyiden rakentamisen vaiheet:

Päivämäärä ja prosessin vaihe	Mitä tein:	Miten tein ja millä tavalla tein:
Viikko 1 Suunnitelmavaihe	Aiheen valikoituminen, tiedonhakua ja suunnittelua	
13.12.2019, 8.1.2020	Ohjaustapaaminen ryhmässä sekä yksilöllisesti sekä aiheen valinta.	Tapasin opinnäytetyö ryhmässä muiden opiskelijoiden ja opettaja Marita Räsäsen kanssa. Aihe valikoitui jo ensimmäisellä tapaamisella.
15.12.2019- 15.1.2020	Tiedonhakua ja Florence Nightingalen elämään perehtymistä kirjallisuuden avulla.	Sain Maritalta lainaksi Tyyni Tuulien Florence Nightingale elämäkerran. Etsin eri tietokannoista kirjallisuutta Florence Nightingalesta sekä etsin menetelmäkirjallisuutta muun muassa kehittämistöistä, toiminnallisesta opinnäytetyöstä sekä museon rakentamisesta. Lainasin koulun kirjastosta yhteensä 27 kirjaa.
14.1. 2020 ja 20.1.2020	Pajoihin osallistuminen.	Osallistuin tiedonhaku-, kysymitä vaan-, lähde- ja tuotetekstien pajaan.
19.1.2020	Suunnitelman kirjoittaminen ja palautus.	Kirjoitin useita päiviä suunnitelmaa ja palautin sen 19.1.2020.
20.1.2020	Ohjaustapaaminen.	Tapasin Marita Räsäsen kahden kesken ja esittelin hänelle suunnitelmaani sekä juttelimme käytännön asioista.

Viikko 2 Toteutusvaihe	Näyttelyn rakentaminen	
20.1.-27.1.2020	1. Esineiden etsiminen ja valikoiminen.	Kaikki esineet olivat pakattuina silkkipapereihin tai kupla-muoviin ja ne olivat laatikoissa väliaikaisessa varastossa C-talon luokassa. Purin laatikoita yksi kerralla ja etsin omaan näyttelyyn sopivat esineet hyvässä yhteistyössä muiden museoryhmäläisten kanssa. Autoimme toisia avuliaasti esineiden etsimisessä ja toimimme hyvässä yhteistyössä. Museo-vastaava Marita Räsänen auttoi myös esineiden osoittamisessa. Kävimme myös oikeassa alakerran varastossa etsimässä kirjoja ja löysin sieltä alkuperäisen Nightingalen ”Notes of Nursing” -kirjan näyttelyyn.
28.1.2020	2. Esineiden puhdistus.	Puhdistin museoesineet yksitellen niille sopivin menetelmin, esimerkiksi osan esineistä puhdisti etikka - vesi laimennoksella ja osan vain pyyhin liinalla.
28.1.2020	3. Näyttelyvitriinien puhdistus.	Kävimme puhdistamassa koko tiimin kanssa museon vitriinit puhdistusaineella ja liinoilla.
28.1.2020	4. Esineiden kuljetus.	Kuljetimme turvallisesti esineet museotilaan rullakon ja apupöydän avulla. Irrotimme vitriineistä lasilevyjä ja hyllyjä, jotta sain esineet hienosti esille.
28.1- 31.1.2020	5. Esineiden esillepano telineisiin ja yleisilmeen visualisointia.	Kokosin läpinäkyviä pieniä näyttely telineitä ja laitoin esineitä niihin. Visualisoin näyttelyni yleisilmeen.

29.1-31.2.2020	6. Esineiden numerointia.	Numeroin esineet läpinäkyvin akryylikuutioiden ja laitojen niihin yksitellen numero- tai kirjain tarralappu. Näyttelyiden yleisilme alkoi pikkuhiljaa rakentamaan.
28.1-6.2.2020	7. Lasivitriinien peitto silkkipaperilla.	Peitin vitriinit silkkipaperilla, jotta kukaan ei näe niitä kuin vasta museon avajaispäivänä.
19.1-23.1.2020	8. Kirjeen suomentaminen.	Suomensin alkuperäisen Florence Nightingalen kirjoittaman kirjeen ja kävin tarkistuttamassa sen 23.1 lehtori Mirja Järvisellä.
20.1→	9. Näyttelytekstien kirjoittaminen.	Kirjoitin museoesineiden numeroinnista listan sekä esineiden tarinat museon tuleviin lehtiöihin.
3.-6.2.2020	10. Näyttelystä puuttuvien tavaroiden hankinta itsenäisesti.	Kävin Frida -kirpputorilla ja ostin sieltä 2 kehystä valokuviiin. Kävin myös ostamassa askartelukaupasta vanhalta näyttävää paperia, jotta saan laitettua kirjeen suomennoksen tauluun näyttelyyn. Ostin 30 vuotta vanhan ruokakellon oppilaskodin ruokajärjestystaulun viereen.
4.2.2020	Näyttelyn esittely ja Hoitotyön koulutuksen entisten vapaaehtoisten vierailu ja innovaatioprojektin kulttuurituotannon porukka valokuvaamassa.	Museon entiset vapaaehtoiset tulivat käymään ja sain haastatella vapaamuotoisesti Inkeri Havua. He antoivat hyviä vinkkejä minulle näyttelyyn kuten, että nosta näyttelystä Florence Nightingale -mitalia ylemmälle tasolle ja nostin heti. Esittelin näyttelyä ensimmäistä kertaa yleisölle ja sain positiivista palautetta. Innovaatioprojektin kulttuurituotannon ryhmä oli tallettamassa ja ottamassa kuvia päivästä.

6.2.2020	<p>Näyttelyn avajaisten asujen valikointi ja sovitus.</p> <p>Innovaatioprojektilaisille näyttelyn esittelyä ja jatkosta sopiminen museoryhmän kanssa.</p>	<p>Etsimme laatikoista jokaiselle näyttelyn avajaisiin asun. Minä löysin itselleni 1890 -luvun sairaanhoitajaoppilaan asun. Yksi museon opinnäytetyöryhmän jäsen silittää ja huoltaa meille kyseiset asut.</p> <p>Esittelimme innovaatioryhmäläisille omat näyttelyt. Innovaatioryhmäläiset ovat jakaantuneet kolmeen eri ryhmään. Digiryhmä suunnittelee näyttelyistä peliä, sitten on näyttelyn rakentamisen ryhmä, joka kokoaa sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksesta vitriinin, kokoaa mitalit ja nuket. Sitten on kulttuurituottajien ryhmä, joka vastaa avajaisista. Esittelin digiryhmälle näyttelyt ja kerroin hyviä peli kysymyksiä oppilaskodista ja Florencia. Digiryhmän peli täydentää mielestäni hyvin museo oppimisympäristönä aatetta.</p>
6.2.2020	Esineiden paketointi ja väliaikaisen varaston siivoaminen.	Tänä päivänä paketoimme silkkipapereihin loput esineet mitä ei käytetty näyttelyissämme. Siivosimme C-talon luokkaa ja laitoimme pahvilaatikat siistiin järjestykseen, jotta ne on helppo kuljettaa lopulliseen varastoon heti kun sinne tulee hyllyt.
17.3.2020	Näyttely melkein valmis.	Marita Räsänen laittoi viestiä, että hän on tulostanut lasinegatiiveista valokuvat. Menin koululle ja laitoin kuvat ostamiini kehyksiin. Laitoin Nightingalen kirjeen kopion esille sekä vaihdoin kirjeen suomennos tauluun vanhanaikaisen paperin. Laitoin kaikki esineiden numerot oikein. Näyttely vihdoon valmis ja kaikki puuttuvat esineet ovat valmiina.

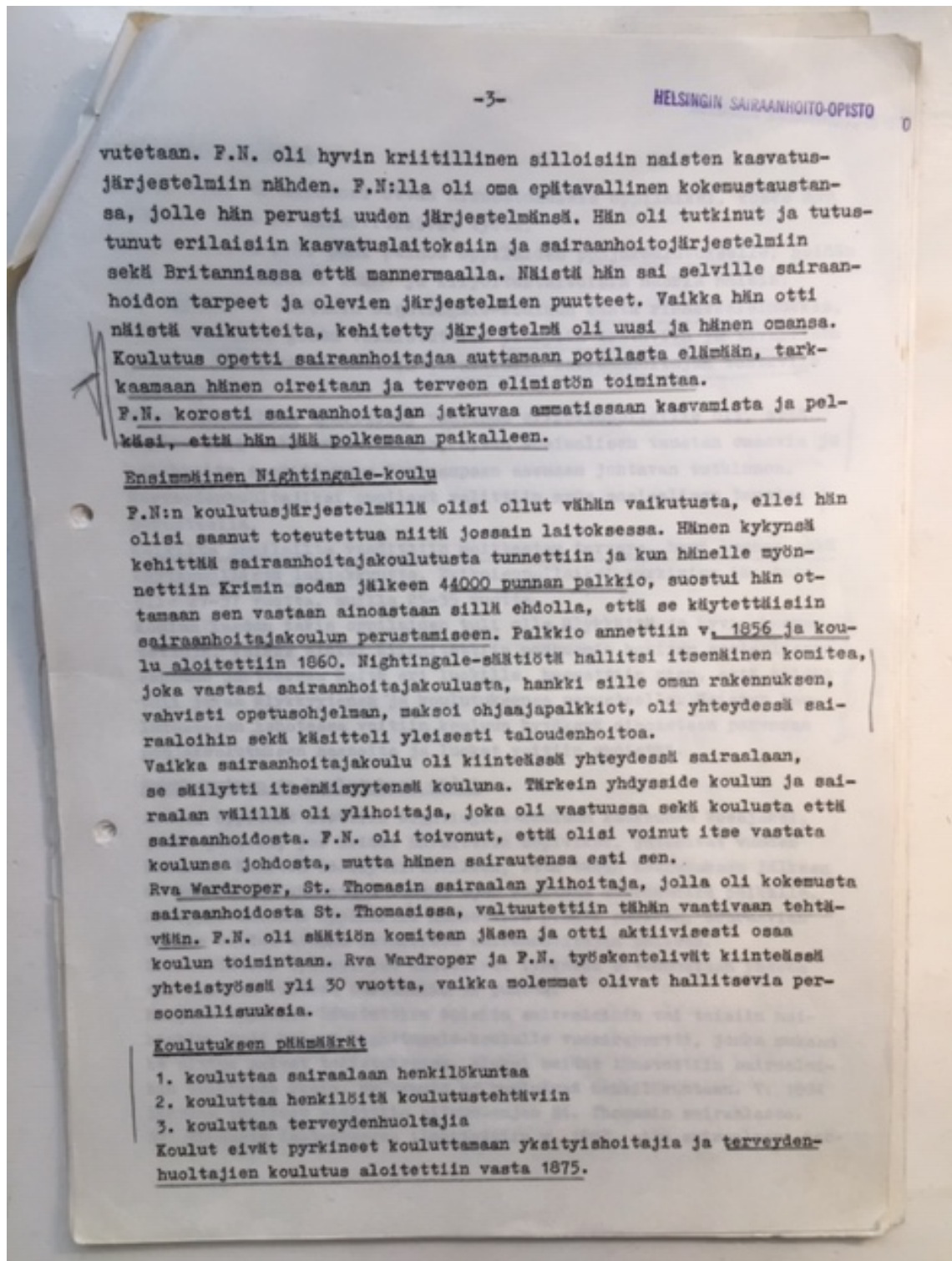
20.1-17.3.2020	Näyttelyn rakentamisen dokumentointi ja tallettaminen.	Näyttelyn rakentamisen dokumentointia ja tallettamista omalla puhelimella ja museon järjestelmäkameralla Koko näyttelyn rakentamisen vaihe talletettiin ottamalla jokaisesta vaiheesta valokuvia. Pidin koko prosessin ajan myös tätä menetelmäpäiväkirjaa näyttelyn rakentamisen vaiheista.
13.3. 26.8.2020	Avajaisten suunnittelu, valmistelu ja toteutus. Tämä tapaaminen peruttiin koronapandemian vuoksi. Näyttelytekstit olisi pitänyt tulostaa ja näyttelyvitriinien ylös laittaa koulutusalojen tekstit. Museon avajaiset. Silkkipaperien poisto, koulutuslatastehtien laitto ja näyttelyn julkistaminen.	 Tapasimme Maritan Räsänen kanssa museolla kaksin ja poistimme silkkipaperit kaikista vitriineistä, tulostimme ja laitoimme koulutuslatastehtit vitriineihin ja avasimme näyttelyn.
Viikko 3 Raportointi 9.2.2020-22.9.2020 7.4.2020. 7.9.2020 17.9.2020. 6.10.2020	Arviointia ja raportointia Näyttelyn rakentamisen vaiheesta valokuvien siirtäminen raporttiin sekä opinnäytetyön raportin kirjoittamista itsenäisesti kotona. Seminaari ja opponointi etänä tietokoneen välityksellä. Kypsyyskoe. Museolla käynti. Opinnäytetyön palautus.	Marita Räsänen laittoi valokuvat museon rakentamisesta muistitikulle. Valitsin niistä kuvista, omasta puhelimesta ja WhatsApp -ryhmästä sopivat valokuvat raporttiin kuvaamaan näyttelyn rakentamisen vaiheita. Osallistuin seminaariin ja esittelin opinnäytetyötäni Power Point -esityksen avulla. Sain opettajalta ja opponijilta hyvää palautetta sekä opponoin myös yhtä opinnäytetyötä kirjallisesti sekä suullisesti. Osallistuin kypsyysnäytteeseen koululla. Kävin museolla vielä valokuvaamassa toisen museotyöryhmäläisen kanssa ja lisäsin lopulliset näyttelyiden kuvat opinnäytetyöhöni. Opinnäytetyö annettu arvioitavaksi, jonka jälkeen julkaisu Theseuksessa.

Opinnäytetyön aikataulu

Taulukko 1. Opinnäytetyön aikataulu

Ensimmäinen opinnäytetyön ryhmätapaaminen ohjaaja Marita Räsäsen kanssa. Aihe valikoitui.	13.12.2019
Ryhmäohjaus ja ensimmäinen käynti museon tiloissa.	8.1.2020 klo 9-12:00.
Opinnäytetyön eri pajoihin osallistuminen.	1. Paja 9.1.2020 2. Paja 14.1.2020 3. Paja 20.1.2020
Opinnäytesuunnitelman kirjoittamista Opinnäytesuunnitelman palautus	9.1-19.1.2020. 20.1.2020 klo 8 mennessä.
Projektin toteutus alkaa ja kahdenkeskinen tapaaminen Marita Räsäsen kanssa.	20.1.2020 klo 10:00
Suunnitelmaseminaari ja toisen opiskelijan opponointia.	21.2.2020
Museon vapaaehtoisten tapaaminen ja mahdollisen haastattelun sopiminen.	4.2.2020
Projektin työstäminen ja näyttelyn esillepanoa.	Tammikuu-Helmikuu
Posterin tekoa ja näyttelyn avajaisten suunnittelua.	Helmikuun ja maaliskuun aikaan
Museon avajaiset (peruttu).	(24.3.2020) siirtyy keväälle 2021.
Opinnäytetyön raportin kirjoittamista Raportin palautus Opinnäytetyön esittely seminaarissa Kypsyyskoe Opinnäytetyö valmis ja palautettu	Helmikuu-lokakuu 31.3.2020 7.4.2020 7.9.2020 6.10.2020

Hoitotyön koulutuksen museon dokumentit, Sairaanhoido-opisto

Hoitotyön koulutuksen museon dokumentit, Sairaanhoito-opisto

2 (3)

-7-

HELSINGIN SAIRAANHOITO-OPISTO

Erikoisluokan oppilaille oli viikottain kaksi luentoiltopäivää, tavalliset oppilaat opiskelivat työnsä yhteydessä. Ylihoitaja teki välillä kierroillaan oppilaille pistokokeita kontrolloiden näin, kuinka heitä oli opetettu.

F.N. ei arvostanut erikoisemmin kirjatietoja sairaanhoidosta, vaan jokaisen sairaanhoitajan paras opettaja ja kokemuksen antaja on potilas ja hänen jatkuva auttamisensa.

Vaikka F.N. ei arvostanut kirjatietoutta, julkaisi hän v. 1861 kirjan Sairaanhoidosta, jonka kaikki hänen oppilaansa tunsivat erittäin hyvin. Se ei ole metodien oppikirja, vaan sairaanhoidon ja hygienian periaatteiden. Sitä voidaan kutsua sairaanhoidon filosofiaksi, vaikka se ei olekaan kuiva ja teoreettinen.

Koulu vaati os. hoitajia käyttämään viikottain oppilaan kehitystä ja edistymistä osoittavan lomakkeen. Ylihoitaja täytti lomakkeen harvemmin. Näiden lomakkeiden perusteella annettiin lopputodistus. Jos sairaanhoitajan käyttös tai luonne osoittautui myöhemmin epätyytyväiseksi, voitiin häneltä kieltää oikeus ammattiin.

Sairaala organisaatio, mahdollisuudet ja keinot

Sairaalan sairaanhoidollista tasoa pidettiin tärkeimpänä suunniteltaessa sairaanhoitajakoulua. F.N. tutki kaikkien sen aikaisten koulutusjärjestelmien hyvät ja huonot puolet.

Monissa yhteyksissä F.N. korosti, että sairaanhoitajakoululla tuli olla oma ympäristönsä ja omat mahdollisuutensa hyvään työhön. Opetussairaalassa tuli olla riittävästi mahdollisuuksia saada kokemuksia yleisestä sisätautien ja kirurgisesta sairaanhoidosta. Tavalliseen sairaanhoitajakoulutukseen ei liitetty hoitoyhteisöä, koska sen Englannissa hoitivat erikoissairaaloissa kättilöt. Lasten sairaanhoidossa oppilaat saivat jonkin verran kokemusta St. Thomasissa, koska siellä hoidettiin myös lapsia yleisillä osastoilla.

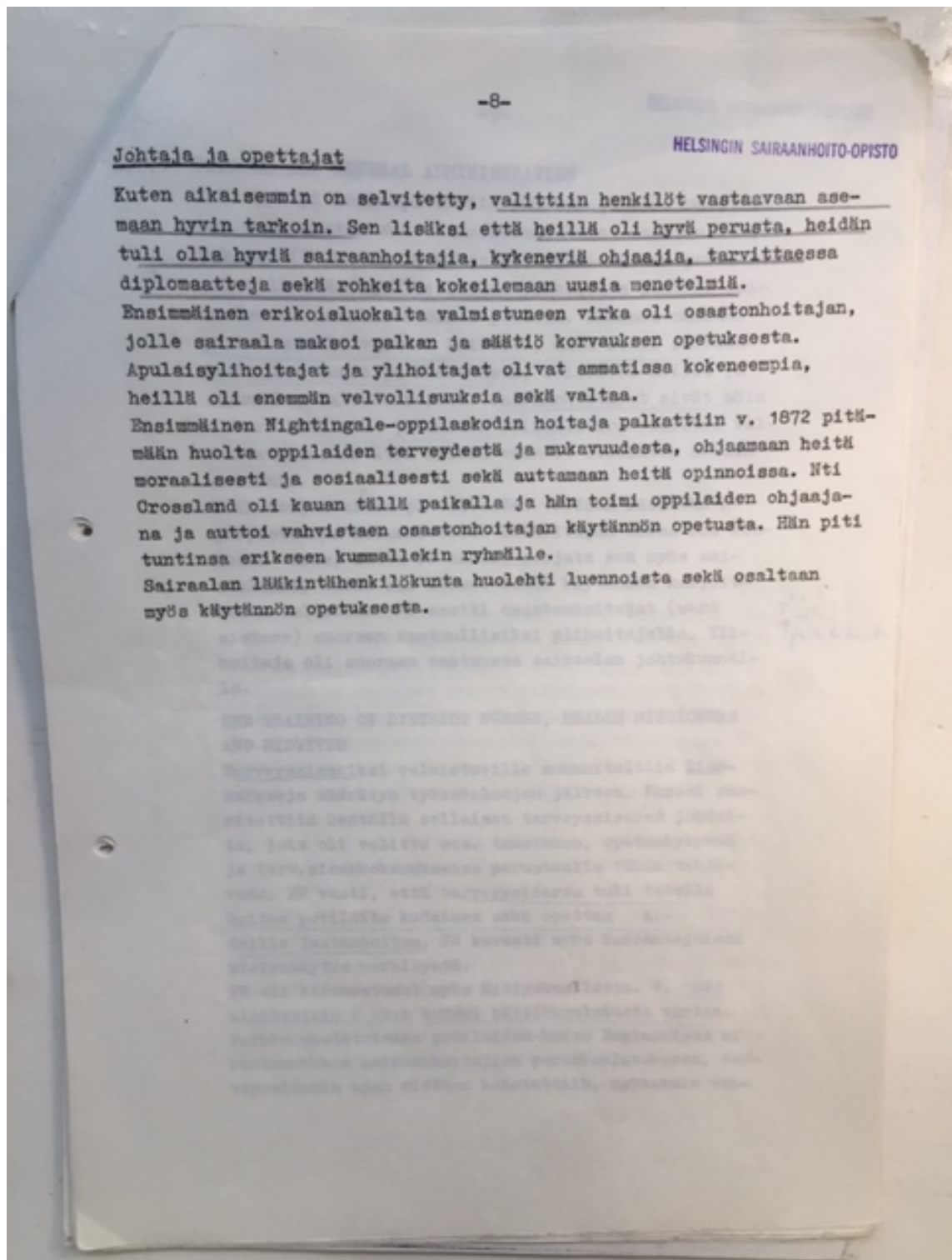
Työaika oli 12 tuntia sekä yö- että päivävuorossa ja siihen kuuluivat ruoka-ajat sekä lyhyt lepotauko. Erikseen oli suunniteltu taukko, jossa oli lepo, virkistys ja opinnot.

Mukavaa ja viihtyisää asuntolaa pidettiin välttämättömyytenä. Ruoka täytyi olla maittavaa ja kauniisti tarjoiltua. Muiden mahdollisuuksiensa lisäksi Nightingale-koululla oli kirjasto viihtyvyyttä ja kehitystä lisäämässä.

F.N. katsoi asuntolan ensiarvoisen tärkeäksi sairaanhoitajakoulutukselle. Siellä tapahtui suurelta osaltaan sairaanhoitajien henkinen kasvatus. Kaikkien oppilaiden piti asua asuntolassa.

Hoitotyönkoulutuksen museon dokumentit, Sairaanhoido-opisto

3 (3)

Suomennos Nightingalen alkuperäisestä kirjeestä Ellen Janssonille (o.s. Ekblom)

5. maaliskuuta 1896, 10 South Street, Park Lane. W.

Rakas neiti Ekblom!

Opin sinulta enemmän kuin voit oppia minulta. Haluaisitko olla ystävällinen ja kirjoittaa minulle englanniksi, kun olet Edinburghissa tai Skotlannissa (täällä sinulla ei ole aikaa). Kertoisitko minulle aseptiikasta, esimerkiksi valkoisista takeista, lyhyistä hihoista ja kuinka et koskaan koske potilaaseen ennen kuin käytät sidosta tai katetria. Sängyistä, steriloinnista ja miten, ette sterilisoi osastollanne. Olet oikeassa, kun sanot, että olemme palanneet osastoillamme antiseptisiin tuotteisiin. Kertoisitko sideharsosta, josta ette pidä. Jne., Jne., Jne.

Arvostan suuresti kaikkea sitä mitä ystävällisesti kerrot minulle. Se tieto ei mene hukkaan. Pyytäisin sinua olemaan ystävällinen ja ottamaan vastaan pienen 5 punnan lahjoituksen uutta oppilaskotiinne varten. Rahat voidaan vaihtaa täällä, kun kirjoitat nimenne taakse. Mutta jos ilmenee vaikeuksia, minun pitää pyytää täällä olevaa pankkiiria lähettämään tämä summa Helsingin pankkiin. Jumala olkoon kanssasi. On todella välttämätöntä, että sairaalassa on opiskelijoiden ja myös sairaanhoitajien koti. Muutoin ei voi olla kurinalaisuutta, yhteisöllisyyttä eikä yhteishenkeä. Heidän pitäisi olla niin kuin Pyhä perhe. Kotiäiti ei sijoita palvelijaansa muihin koteihin kuin missä hän itse asuu. Meidän täytyisi menetellä samoin hoitajiemme suhteen. Seuratkoon Jumalan siunaus sinua. Niin varmasti tapahtuukin. Jään toivoon ja rakkaudella

Florence Nightingale

Florence Nightingale -näyttelytekstit

FLORENCE NIGHTINGALE

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museo

Näyttelyn- ja näyttelytekstien tekijä: Mimosa Saahko, SXQ18S1

Florence Nightingale -näyttelytekstit

FLORENCE NIGHTINGALE 1820–1910

Vuonna 2020 oli Florence Nightingalen juhlavuosi ja hänen syntymästään tuli 200 vuotta täyteen. Nightingale oli englantilainen nainen, joka teki merkittävää työtä nykyaikaisen sairaanhoidon eteen. Nightingale oli vaikuttava asiantuntija ja teoreetikko koko hoitotyön historiassa. Häntä voidaankin pitää nykyaikaisen sairaanhoidon sekä terveydenhoidon luojana ja sairaanhoitajan esikuvana. Nightingalea pidetään kotimaassaan Englannissa kansallissankarina ja maailmassa koko hoitoalan suunnannäyttäjänä sekä uranuurtajana.

Nightingale oli mukana luomassa ensimmäisiä sairaanhoitajakouluja maailmaan. Hänen koulujensa ansiosta sairaanhoitajan ammatista tuli arvostettu ammatti. Nightingale huomasi, kuinka tärkeä merkitys aseptiikalla on sairauksien ehkäisyssä ja teki jatkuvasti erilaisia tärkeitä tutkimustöitä yhteiskunnan hyväksi. Nightingale aloitti virallisten tilastojen tekemisen Krimin sodanaikana ja näyttöön perustuvan toiminnan kehityksen katsotaankin alkaneen sieltä. Hän myös huomasi, kuinka tärkeää on hoitaa ihmistä kokonaisvaltaisesti niin psyykkisesti kuin fyysisesti. Nightingale myös edisti sukupuolten välistä tasa-arvoa. Nightingale edisti elinaikanaan hoitotyötä todella paljon eteenpäin ja oli osallaan tekemässä hoitotyöstä arvotettua sekä kunniallista työtä.

Florence Nightingale syntyi Italian Firenzessä vuonna 1820 ja sai nimensä syntymäkaupunkinsa mukaan. Firenze on englanniksi Florence ja hänen sukunimensä Nightingale tarkoittaa satakieltä. Nightingalen perhe oli hyvin varakasta ja sivistynyttä väkeä. Nightingalella oli pienestä pitäen vahva halu opiskella sairaanhoitajaksi. Hänen perheensä ei tosin vuosiin hyväksynyt hänen haaveitaan opiskella sairaanhoitajaksi. Siihen aikaan sairaanhoitajan työ ei ollut kunniallista ja sitä teki vain alkoholia juovat huonomaineiset naiset, joilla ei ollut mahdollisuutta tehdä mitään muuta. Nightingale turhautui ja masentui, kun hän ei päässyt täyttämään kutsumustaan. Lopulta hän otti päättäväisesti oikeuden omiin käsiin ja lähti toteuttamaan haaveitaan.

Florence Nightingale -näyttelytekstit

Nightingale opiskeli sairaanhoitoa vuonna 1851 kolme kuukautta Diakonissalaitoksen johtajan perustamassa Kaiserswerthin sairaalassa, joka oli ensimmäisiä laitoksia maailmassa, jossa opetettiin sairaanhoitoa.

Nightingalen uran kohokohta oli Krimin sota, jossa hän toimi vuosina 1854–1856. Hän lähti Krimiin ennakkoluulottomasti 38 hoitajan kanssa hoitamaan sodassa haavoittuneita sotilaita. Krimin sodassa Nightingale pääsi näyttämään todelliset kykynsä. Nightingalen tullessa Krimiin kaikki sairaalat olivat todella huonossa kunnossa ja alkeelliset eikä siellä ollut mitään tietoa hygieniasta. Nightingale työskenteli, pitkiä päiviä haavoittuneiden sotilaiden parissa. Hän huomasi, kuinka suuri merkitys sairaalahygienialla on potilaiden toipumisen kanssa. Nightingale teki tilastoja ja ruusudiagrammin Krimin sodan aikana ja hän todisti, että sotilaita kuolee hygienian puutteeseen enemmän kuin itse sotaan. Hän uudisti päättäväisesti Krimillä sairaaloita ja niiden hygienian tasoa sekä pääsi samalla myös uudistamaan koko armeijan huoltojärjestelmää.

Krimin sodan jälkeen Nightingalen vanhemmat alkoivat tukea häntä ja hänestä tuli kansainvälisesti kuuluisa. Hän tosin sairastui sodassa ja ei Krimin sodan jälkeen enää pystynyt tekemään käytännön hoitotyötä ja vetäytyi pois julkisuudesta. Nightingale viettikin elämänsä loppuun asti käytännössä omassa vuoteessa, mutta teki samalla merkittäviä asiantuntijan tehtäviä kansainvälisesti ja kotimaassaan, sekä kirjoitti lukuisia julkaisuja. Nightingale eli sairauksista huolimatta pitkään ja kuoli 90-vuotiaana vuonna 1910 rauhallisesti kotonaan.

”Jokaisen pitäisi saada tietää kuinka merkittävä henkilö Nightingale oli”.

Florence Nightingale -näyttelytekstit

FLORENCE NIGHTINGALE -NÄYTTELYN ESINEISTÖ

1. Nuori Florence Nightingale lukemassa kirjaa tässä piirrettyssä muotokuva taulussa.

Taulun teksti: Florence Nightingale Established the First Training School for Nurses 1860–1910. Nightingale oli jo pienenä mietiskeleväinen ja ajatteli usein ääneen sekä hän kirjoitti ahkerasti päiväkirjoja. Nightingalella oli sisko nimeltä Parthenope. Vanhemmille oli hyvin tärkeää tyttärien kasvatusta. Äiti huolehti, että tyttäret oppivat hyvää käytöstä ja käsitöitä. Säätyläisneitojen kasvatuksessa oli tärkeää piirtäminen ja musiikki. Tyttärien isä halusi myös, että lapset saavat hyvän tietopuolisen kasvatuksen ja heillä kävi myös kotiopettajatar. Kotiopettajatar kuoli Nightingalen ollessa 12-vuotias, ja isä päätti alkaa itse opettaa tyttärilleen latinaa, kreikkaa, italiaa, historiaa ja matematiikkaa. Tuohon aikaan oli hyvin poikkeuksellista, että tytöt opiskelivat matematiikkaa. Nightingale oli hyvin tyytyväinen, että pääsi uppotumaan numeroiden ja matemaattisten haasteiden pariin. Nightin-

gale oli pienestä pitäen hyvin uskonnollinen ja hänen sanotaan kokeneen 16-vuotiaana vahva Jumalan kutsumus.

”Nightingale rakasti kirjoittaa jo nuoresta pitäen ja kirjoitti ahkerasti koko elämänsä”.

2. Florence Nightingalen valokuva.

Kuva on 1800-luvun lopulta. Nightingalesta on otettu hänen elämänsä aikana vain 8 muotokuvaa. Tämä on yksi tunnetuimmista muotokuvista. Tämä kuva on otettu heti Krimiltä paluun jälkeen.

3. Florence Nightingalen mustavalkoinen muotokuva taulu.

Lasinegatiivista teetetty paperikehyksessä oleva valokuva, joka on myös yksi tunnetuimmista niistä harvoista muotokuvista, joita Nightingalesta on otettu.

”Nightingalelle oli pohdiskeleva sekä päättäväinen luonne jo pienestä pitäen.”

Florence Nightingale -näyttelytekstit

4. Florence Nightingale kiertämässä lampun kanssa Krimin sairaalassa.

Lasinegatiivista teetetty paperikehyksessä oleva valokuva. Tämä kuva on vuodelta 1855 ja se on alun perin lontoolainen sanomalehtikuva. Nightingale oli Krimin sodassa hoitamassa sodassa haavoittuneita. Hän kiersi siellä öisin kävelen koko sairaalan läpi lamppu mukanaan. On kerrottu, että hänen läsnäolonsa toi kärsimysten keskelle rauhaa ja onnellisuutta. Miehet jopa suutelivat hänen varjoaan. Nightingalella oli uskomaton kyky antaa apunsa ja turvansa potilaille juuri vaikeimpina hetkinä. Nightingale oli ensimmäisiä maailmassa, joka ymmärsi potilaan kokonaisvaltaisen kohtaamisen. Nightingale piti kuolevia viime hetket kädestä ja toimi ikään kuin potilaan omaisena lähdön hetkellä.

5. The Lady with the lamp -patsas.

Valokuvassa oleva patsas on nimeltään ”The Lady with the lamp” ja se on osa Krimin sodan muistomerkkiä. Patsaan on tehnyt Arthur George Walker vuonna 1915. Patsas sijaitsee Lontoon Waterloo Placessa, lähellä St. Thomasin sairaalaa.

”Florencea on kutsuttu kautta historian Lampun leidi -nimellä”.

6. Kynttilän jalka ja kynttilä.

Nightingalella oli lyhtylamppu Krimin sodan sairaaloita kiertäessään. Alkuperäinen lamppu on esillä Florence Nightingale -museossa Lontoossa. Lamppua ja valon liekkiä on käytetty kaikkialla maailmassa sairaanhoidon ja sen palvelemisen hengen symbolina. Maailmalla on käytetty erilaisia versioita kuvaamaan Nightingalen lamppua ja valoa kuten öljylamppua ja kynttilää, koska Nightingalen käyttämä lyhtylamppu oli harvinaisempaa mallia, vaikkakin se olikin Turkissa siihen aikaan yleinen malli.

7. Florence Nightingale ja vaunut.

Lasinegatiivista teetetty paperikehyksessä oleva valokuva. Nightingale liikkui näillä hevosvaunuilla eri sairaaloiden välillä Krimin sodan aikana Turkissa vuosina 1854–1856.

”Nightingalen elämän suurin käännekohta oli Krimin sota.”

8. Nightingalen kotitalo Embley Park.

Lasinegatiivista teetetty paperikehyksessä oleva valokuva. Tässä kuvassa on Hampshiressä sijaitseva Nightingalen perheen kotitalo Embley Park. Perhe asui tässä kartanossa talvet. Perheellä oli myös Derbyshiressä ”Lea Hurst” niminen kesäasunto. Myöhemmin Nightingale muutti yksin Lontooseen South Streetille.

9. Vanhoja lasinegatiiveja Florence Nightingalesta.

Näistä vanhoista lasinegatiiveista on kehitetty viisi kuvaa tähän näyttelyyn, kuvat 3, 4, 7, 8 ja 12. Lasinegatiiveja käytettiin yleisesti 1800–1900 luvun taitteessa. Varsinainen filmi keksittiin 1930-luvulla.

10. Florence Nightingale ja oppilaat valokuva.

Nightingale Training -koulu perustettiin Lontooseen St. Thomasin sairaalan yhteyteen vuonna 1860. Sen perustana olivat Nightingalen saama 44 000 punnan kansallislahja. Nightingale oli itse niin uupunut, ettei voinut ryhtyä koulun johtajaksi, mutta toimi koulun taustyössä vahvasti. Nightingale halusi, että hoitajista tulisi ammattitaitoisia sekä sairaan-

hoito nostettaisi lääketieteen vaatimusten tasolle. Kouluun kelpasi vain sivistyneitä naisia, joiden piti olla rauhallisia, täsmällisiä sekä luotettavia. Oppilaat harjoittelivat sairaanhoitoa osastonhoitajattaren tai ylihoitajattaren johdolla sekä heille pidettiin luentoja. Uusien koulutettujen sairaanhoitajien kysyntä kasvoi ja ennen pitkää uusia sairaanhoitajakoulutuksia perustettiin. Nightingalen ansiosta aloitettiin koulutus myös köyhäintalojen sairaanhoitajille sekä kättilöille. Nightingalen ansioista syntyi lopulta virallinen sairaanhoitajan ammatti laadukkaan ja arvotetun koulutuksen johdosta.

11. Nightingale-systeemin leviäminen.

Nightingale-systeemi levisi maailmalla ja Nightingale-hoitajat levittivät ympäri maailmaa nykyaikaista sairaanhoitoa. Suomessa Nightingalen oppeja edusti Nightingale-hoitaja Sophie Mannerheim. Mannerheim kävi Lontoossa Nightingale Training -koulun vuosina 1899–1902. Hän toi Suomeen Nightingalen periaatteita ja oppeja, vaikka ei ollut henkilökohtaisessa kosketuksessa Nightingalen kanssa. Mannerheim teki todella merkityksellistä työtä Suomessa muun muassa sairaanhoitajakoulutuksen kehityksen sekä sairaalaolojen eteen.

Florence Nightingale -näyttelytekstit

”Nightingalen periaatteiden ja koulutusjärjestelmän ansiosta sairaanhoitajan ammatista tuli ajan saatossa arvotettu ja kunniallinen ammatti.”

12. Vanhuuskuva Florence Nightingalesta.

Lasinegatiivista teetetty paperikehyksessä oleva valokuva. Nightingale eli sairauksistaan huolimatta pitkän elämän ja kuoli rauhallisesti kotonaan Lontoossa vuonna 1910. Nightingale haudattiin East Wellowin maalaiskirkon hautausmaalle, joka oli lähellä hänen kotipaikkaansa. Suvun yhteisessä muistomerkinä on Florence Nightingalen kohdalla vain kirjaimet F.N. ja sen alla syntymä sekä kuolinpäivät.

13. Kristallimaljakko.

Maljakko on Riihimäen lasia ja se on 1800-luvun lopulta. Maljakko on ollut Helsingissä sairaanhoitajien oppilaskodissa ja sen on oppilaskodille lahjoittanut rehtori Ellen Nylander. Nightingalelle tuoreet kukat olivat todella tärkeitä. Hän havaitsi kuinka merkittäviä kukat ovat esimerkiksi sairastuneelle potilaalle piristämässä ja toipumisessa. Nightingale sairastui Krimin sodassa vakavasti Krimin kuumeeseen ja kertoi jälkikäteen, että paraneminen alkoi heti kun joku oli tuonut hänelle kimpun tuoreita kukkia.

”Nightingale rakasti tuoreita kukkia ja hänellä oli elämänsä loppuun asti päivittäin tuoreita kukkia kodissaan.

14. Florence Nightingalen lahjoittama omakuva nimikirjoituksella ja kuivatut kielot.

Nightingale lahjoitti tämän vuoden 1858 nimikirjoituksella varustetun omakuvan suomalaiselle sairaanhoitajalle Ellen Janssonille (o.s. Ekblom). Jansson oli ollut harjoitteluissa

Florence Nightingale -näyttelytekstit

Lontoon sairaaloissa ja Nightingale oli kuullut hänestä serkultaan Bonham Carterilta, joten hän halusi tavata tämän suomalaisen sairaanhoitajan. Nightingale ja Jansson tapasivat Nightingalen kotona vuonna 1896 ja tapaaminen venähti puolentoista tunnin mittaiseksi. Nightingale oli ollut kiinnostunut Suomen sairaalaloista ja Venäjän suhtautumisesta Suomen vapauteen. Jansson oli maininnut, että hänestä Suomessa on sairaalahygienia paremmalla tasolla kuin Englannissa. He olivat myös keskustelleet oppilaskodin tärkeydestä ja Nightingale oli ehdottanut, että Suomeen perustettaisi oppilaskoti. Nightingale oli myös maininnut, että yhteisten tavoitteiden vuoksi ponnistaessa ihmisten välille syntyy yhteinen voimakenttä. Tapaamisen jälkeen Nightingale lahjoitti suomalaiselle oppilaskodille omakuvansa nimikirjoituksella sekä ”pohjolan kukkia” eli kielokimpun. Nämä piti luovuttaa tulevalle oppilaskodille, sitten kun se voi majoittaa kaikki oppilaat. Tämä Nightingalen lahjoittama muotokuva, jossa on kuivatettuja kieloja, sai kunniaapakan oppilaskodista ja riippui myöhemmin Sairaanhoidon opiston Sophie Mannerheim -salissa.

15. Ellen Janssonin (o.s. Ekblom) valokuva.

Valokuvassa on suomalainen sairaanhoitaja Ellen Jansson (o.s. Ekblom), joka tapasi Nightingalen Lontoossa. Jansson valmistui sairaanhoitajaksi vuonna 1891 Kirurgin kurssilta ja vahvisti ammattitaitoaan sen jälkeen muun muassa Kööpenhaminassa, Lontoossa ja Skotlannissa. Jansson työskenteli Suomessa muun muassa Kirurgisessa sairaalassa ja ylihoitajana Eirassa lääkärin yksityisessä sairaskodissa. Jansson toimi vuosina 1904–1905 Sjuksköterskeföreningen i Finland -järjestön puheenjohtajana ja sen jälkeen toimi aktiivisesti järjestön hallinnossa. Janssonilla oli myös vaikutusta siihen, että Sophie Mannerheim pääsi vuonna 1899 opiskelemaan Lontooseen Nightingale Training -kouluun. Mannerheim oli juuri eronnut aviomiehestään ja halusi päästä opiskelemaan sairaanhoitoa. Janssonilla oli suhteita Nightingale -kouluun ja hän kirjoitti koulun ylihoitaja Gordonille suosituskirjeen Mannerheimista. Gordon vastasi, että ottavat Mannerheimin kouluun, mikäli pitävät salaisuutta, että Mannerheim on juuri eronnut avioliitosta ja näin toimittiin.

Florence Nightingale -näyttelytekstit

16. Florence Nightingale -mitali.

Nightingalen merkittävää työtä sairaiden ja haavoittuneiden sotilaiden hyväksi haluttiin kunnioittaa ja Punainen Risti päätti vuonna 1912 perustaa hänen kunniaakseen kansainvälisen Florence Nightingale –mitalin komitean (ICRC). Florence Nightingale -mitali jaetaan sairaanhoitotyössä ansioituneille sairaanhoitajille. Mitalien jaon päätökset tehdään, joka toinen vuosi Nightingalen syntymäpäivänä toukokuun 12. päivänä. Mitaleita on kaksi, iso ja pieni. Iso on juhlamitali ja pieni on tarkoitettu arkeen. Tämä kyseinen mitali on annettu suomalaiselle Venny Snellmanille vuonna 1947.

17. Nightingalen ”Notes on Nursing” -kirja

Nightingale kirjoitti ”Notes of Nursing” -teoksen ja se ilmestyi vuoden 1859 lopulla. Tätä teosta on pidetty nykyaikaisen sairaanhoidon käsikirjana. Teoksessa Nightingale esittää muun muassa, että kotien terveydessä ovat tärkeimpiä puhtas ilma, puhtas vesi, tehokkaat viemärit ja yleinen siisteys. Kirjassa on myös kappale tytöille vauvojen hoidosta. Teoksen on suomentanut Aune Brotheus ja se ilmestyi suomeksi WSOY:n kustantamana vuonna 1938 nimellä ”Sairaanhoidosta”. Tämä kyseinen ”Sairaanhoidosta” -kirja on kuulunut rehtori Helvi Willmanille ja hän on lahjoittanut kirjan sairaanhoito-oppilaitokselle.

18. Vanha mustekynä, kynän teräpaketti, mustepullot ja leimasinväri.

Terä kiinnitettiin kynän kärkeen ja kastettiin musteeseen.

19. Kirjoituslusta.

Tämän metallisen kirjoituslustan on suunnitellut Johan Lindblad Turussa vuonna 1831.

”Nightingale kirjoitti elämänsä aikana yhteensä noin 200 kirjaa, tekstiä tai artikkeleita sekä noin 12 000 kirjettä”.

Florence Nightingale -näyttelytekstit

20. Florence Nightingalen kirjoittama kirje Ellen Janssonille (o.s. Ekblom).

Kirjeen kopion sivut 1 ja 2 ovat luettavissa ylhäältä vasemmalta sekä sivut 3 ja 4 ovat luettavissa alhaalla vasemmalta alkaen. Nightingale kirjoitti suomalaiselle sairaanhoitaja Janssonille (o.s. Ekblom) kirjeen pari päivää heidän tapaamisensa jälkeen vuonna 1896. Kirjeessä käsiteltiin sairaaloiden aseptiikkaa ja Nightingale lahjoitti siinä viisi puntaa suomalaisen oppilaskodin perustamiseen. Lahjoitus piti ottaa käyttöön heti, kun Suomessa on mahdollista tarjota jokaiselle oppilaalle paikka oppilaskodissa. Nightingalen mielestä oppilaskoti oli tärkeä tekijä oppilaskasvatuksessa. Suomen Sairaanhoitajataryhdistyksen perustama ensimmäinen oppilaskoti perustettiin vuonna 1899, mutta sinne mahtui vain 12 oppilasta. Suomen Sairaanhoitajataryhdistys avasi kaikille tarkoitetun pakollisen oppilaskodin vuonna 1906. Jansson (o.s. Ekblom) kirjoitti Nightingalelle vielä oppilaskodin avaamisesta, mutta ei enää koskaan saanut siihen vastausta.

21. Florence Nightingalen kirjoittaman kirjeen suomennos taulu.

Tässä taulussa on Nightingalen vuonna 1896 Janssonille (o.s. Ekblom) kirjoittaman alkuperäisen kirjeen suomennos. Kirjeen on suomentanut terveydenhoitajaopiskelija Mimosa Saahko vuonna 2020.

22. Florence Nightingale mitalin kunniakirja Venny Snellmanille vuonna 1947.

Venny Snellman (1893–1966) oli suomalainen sairaanhoitaja, joka oli kehittämässä Suomen sairaanhoitajakoulutusta ja hoitotyötä. Venny työskenteli Mannerheimin Lastensuojeluliiton lastenhuoltotyön tarkastajana vuosina 1922–1929 ja ensimmäisenä lääkintöhallituksen sairaanhoitajakoulutuksen tarkastajana vuosina 1930–1958. Venny perusti Sairaanhoitajien koulutussäätiön (SHKS) vuonna 1944. Sairaanhoitajien koulutussäätiö jakaa Venny Snellmanin nimeä kantavaa apurahaa.

"Florence Nightingalen -mitali on arvostetuin ja suurin kunnianosoitus mitä sairaanhoitaja voi työstään saada"

Florence Nightingale -näyttelytekstit

”Nightingale oli merkittävä sairaanhoidon ja terveydenhoidon uudistaja. Hänen oppinsa ja periaatteensa levisivät ympäri maailmaa.”

23. Florence Nightingale -mitalin jakotilaisuus.

Kuva on vuodelta 1947 ja siinä näkyy ensimmäinen sodan jälkeinen Florence Nightingale -mitalien jakotilaisuus, joka järjestettiin Suomen Marsalkka Mannerheimin kodissa. Florence Nightingale -mitali jaettiin Venny Snellmanille. Kuvassa vasemmalta alkaen Lääkintöhallituksen pääjohtaja professori Oskari Reinikainen, kouluhoitaja Lyyli Hagan, tarkastaja Venny Snellman, terveyssisar Elina Siltonen ja Suomen Marsalkka Mannerheim.

Florence Nightingale oli historiallinen merkkihenkilö. Tämä näyttely kertoo vain osan hänen tarinastaan, joten ota ihmeessä hänen elämästään vielä lisää selville. Tulet yllättymään siitä, kuinka paljon hänellä on vaikutusta siihen, mitä meillä on hoitoalalla tänä päivänä. Nightingalen tarina toimii myös hyvänä inspiraation lähteenä ja hänen esimerkillään voi saavuttaa, vaikka jotain suurta hoitoalalla tai muuten elämässä.

Ole rohkea, oman elämäsi Nightingale!

Florence Nightingale -näyttelytekstit

NÄYTTELYTEKSTIEN LÄHTEET

Museoesineiden taustat ja tarinat:

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon arkiston dokumentit.
Hoitotyön koulutuksen museon entiset vapaaehtoistyöntekijät.

Kirjallisuus:

Cook, Edward 1913. The life of Florence Nightingale. Vol 2. Macmillan and co: London.

Havanto, Aino-Maria – Iivonen, Marja-Leena – Määttä, Ritva – Sibenberg,
Inkeri – Willman, Helvi 1989. Helsingin sairaanhoito-opiston vaiheita 100 vuotta. Lahti-
harju, Raili (toim.) Mänttä: Mäntän Kirjapaino Oy.

Lavinia, L – Dock – Stewart, Isabel, M – Seymer, L 1945. Tuulio, Tyyni (suom.). Sairaanhoidajan työn historia. Porvoo: WSOY.

Marriney- Tomey, Ann ym. 1994. Viitanen, Raija (suom.) Hoitotyön teoreetikot ja heidän työnsä. Sairaanhoidajien koulutussäätiö. Vammala: Vammalan kirjapaino.

Sorvettula, Maija 1998. Johdatus suomalaiseen hoitotyön historiaan. Suomen sairaanhoidajaliitto Ry. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Tuulio, Tyyni 1937. Florence Nightingale, nykyaikaisen sairaanhoidon luoja. Porvoo: WSOY.

Tuulio, Tyyni 1948. Vapaaherratar Sophie Mannerheim. Porvoo: WSOY.

Näyttelytekstien kannen kuva:

Florence Nightingale. U.S. National Library of Medicine. Saatavissa sähköisesti:
<<http://resource.nlm.nih.gov/101424616>>.

Oppilaskodin elämää -näyttelytekstit

OPPILASKODIN ELÄMÄÄ

”Nightingale -järjestelmä ohjasi vahvasti sairaanhoitajien oppilaskodin syntyä ja toimintaa Suomessa”.

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sosiaali - ja terveystieteiden koulutuksen museo

Näyttelyn- ja näyttelytekstien tekijä: Mimosa Saahko, SXQ18S1

Oppilaskodin elämää -näyttelytekstit

SUOMEN OPPILASKODIN SYNTY

Suomessa Helsingin sairaanhoito-opiston toiminta sai alkunsa helmikuussa vuonna 1889 Helsingin Yleisen sairaalan kirurgian klinikassa. Sairaanhoitajien opetuksen sisältö sekä kesto vaihtelivat hyvin paljon eri paikkakunnilla ja Suomessa oli alkuun lyhyempi koulutuksen kesto kuin muualla maailmassa. Suomeen perustettiin vuonna 1898 Suomen sairaanhoitajatar yhdistys eli Sjuksköterskeföreningen i Finland (SFF) ja se oli Pohjoismaissa ensimmäinen sairaanhoitajien järjestö. Nightingale -järjestelmä sekä Nightingale Training -koulun käytännöt alkoivat pikkuhiljaa näkyä myös Suomessa.

Sairaanhoitaja Ellen Jansson (o.s. Ekblom) oli ollut 1890-luvulla Lontoossa eri sairaaloissa harjoitteluissa opintomatalla. Vuonna 1896 hän sai Lontoossa kunnian tavata itse Florence Nightingalen. He keskustelivat muun muassa oppilaskodin perustamisen tärkeydestä ja Nightingale oli maininnut, kuinka tärkeää olisi, että Suomeenkin perustettaisiin oppilaskoti. Jansson o.s (Ekblom) sai tapaamisessa Nightingalen lahjoittaman omakuvataulun sekä kielot, jotka Janssonin piti luovuttaa Suomen oppilaskodille. Jansson (os. Ekblom) sai vielä tapaamisen jälkeen kirjeellä viiden punnan lahjoituksen sitä päivää varten, jolloin sairaanhoidon opiskelijoiden oppilaskoti voi majoittaa kaikki oppilaat. Tämä viisi puntaa toimi oppilaskodin symbolina. Myöhemmin vapaaherratar Sophie Mannerheim opiskeli Lontoossa Nightingale Training -koulussa ja valmistui sieltä sairaanhoitajaksi. Mannerheim toi Lontoosta mukanaan paljon Nightingalen oppeja ja periaatteita Suomeen.

”Nightingale ehdotti suomalaiselle sairaanhoitajalle, että Suomeen perustettaisiin sairaanhoidon oppilaille yhteinen oppilaskoti”.

Oppilaskodin elämää -näyttelytekstit

Suomen sairaanhoitajaryhdistys avasi lopulta vuonna 1899 ensimmäisen sairaanhoidon opiskelijoiden oppilaskodin Suomeen, jota oli rahoittamassa muun muassa Punainen Risti. Oppilaskodissa ei ollut alussa kaikille tilaa ja ensimmäiseen oppilaskotiin mahtui vain 12 oppilasta. Oppilaskodin ensimmäisenä johtajana toimi Sairaanhoitajaryhdistyksen puheenjohtaja Anna Falcken. Nightingalen ajatusten perusteella tehtiin päätös, että kaikkien oppilaiden pitäisi saada asua oppilaskodissa ja saada olla kodin johtajan opeissa sekä hyvässä huolenpidossa. Sophie Mannerheim vaikutti siihen päätökseen, että lopulta Suomen sairaanhoitajaryhdistys avasi kaikille tarkoitetun pakollisen oppilaskodin vuonna 1906. Tämän oppilaskodin yhteyteen tuli myös oppilaskoulu, jota kutsuttiin valmistavaksi kouluksi. Florence Nightingalen lahjoittamasta viidestä punnasta tuli oppilasstipendirahaston perusta maaliskuun 5. päivä vuonna 1906 sekä Ellen Jansson (o.s Eklom) lahjoitti viimein oppilaskodille Nightingalelta saaman omakuvan kieloi-neen.

Nightingale -mallin mukaan oppilaskodilla oli sosiaalinen ja kasvattava merkitys. Oppilaskodit tarjosivat viihtyisää ja kodinomaista asumista. Oppilaskodin johtaja opasti oppilaskodin asukkaita ruoanlaitossa ja opasti terveellisen ruoan äärelle. Oppilaskodin johtaja myös huolehti, että oppilaat noudattivat sääntöjä ja järjestystä. Oppilaat asuivat kahden hengen huoneissa oppilaskodissa. Oppilaskodissa oli keittiö, ruokasali ja seurusteluhuone, jossa oppilaat saivat tavata ystäviään sekä sukulaisiaan. Seurusteluhuoneessa oli myös kirjasto, radio ja soittokone. Käytävällä oli puhelin, jota oppilaat saivat käyttää. Myöhemmin oppilaskoteja oli useita ympäri Helsinkiä ja lähellä eri sairaaloita. Yleensä oppilaat asuivatkin siellä missä olivat töissä, jotta olivat lähellä työpaikkaansa. Tukholmankadun oppilaskoti oli käytössä vielä 1980-luvulle asti ja viimeisinä vuosina se toimi ulkomailta tulleiden opiskelijoiden sekä tutkijoiden majoituspaikkana.

”Oppilaskodilla oli sosiaalinen ja kasvattava merkitys”.

Oppilaskodin elämää -näyttelytekstit

OPPILASKODIN ELÄMÄÄ -NÄYTTELYN ESINEISTÖ

A Oppilaskodin valvontataulu sekä puhelinvihko.

Valvontataulu oli käytössä Tukholmankadun oppilaskodissa ja sillä valvottiin oppilaiden läsnäoloja sekä poissaoloja. Taulussa oli jokaisen oppilaan nimi ja jokaisen nimen kohdalla koukku. Koukkuun laitettiin pieni värilappu merkitsemään oppilaan läsnäolo tai poissaolo. Valvontataulua pidettiin alun perin oppilaskodin keittiössä puhelimen vieressä. Valvontatauluun merkittiin myös, kuka oli oppilaskodin yövalvoja. Tauluun laitettiin myös välillä akuutteja viestilappuja. Puhelinvihkoon kirjoitettiin puhelinterveiset oppilaille, mikäli oppilas ei ollut tavoitettavissa tai ei päässyt puhelimeen.

Vihreä lappu = Oppilas on kotona.

Punainen lappu = Oppilas on ulkona.

Keltainen lappu = Oppilaalla on pitkä ilta töissä.

Musta lappu = Oppilas on yötyössä.

Sininen = Oppilaalla on vapaailta.

Valkoinen = Oppilas on yön poissa.

B Valokuva.

Oppilaita oppilaskodissa vuonna 1906.

C Ruokakello ja ruokajärjestystaulu.

Oppilaskodin alkuaikoina oppilaiden ruoka-ajan merkiksi päivystävä oppilas soitti ruokakelloa. Kellon soitua oppilaat kokoontuivat ruokasaliin sääntillisesti ja ilman melua. Ruokasalissa tai sen ulkopuolella ei saanut odotella ennen kellon soittoa. Oppilaiden piti istua ruoalle ja pyrkiä nousemaan pöydästä samaan aikaan. Ruokailun aikana oli tärkeää noudattaa järjestystä ja päivystävän oppilaan ohjeita sekä hyviä pöytätapoja. Päivystävä oppilas toimi vuorossa neljä päivää peräkkäin ja hänen vastuullaan oli ruokakellon soittaminen, palvelijan avustaminen, pöydän raivaamiset, kattaminen ja oppilaiden ruokajärjestyksen valvominen. Päivystävä oppilas auttoi myös aamiaispöydässä tarjoilemalla kahvia. Päivällisellä päivystävä oppilas auttoi emäntää jakamaan ruoan ja illallisella hän tarjosi teetä sekä nouti yön ruoka-annokset ruokasalista ja jakoi ne oppilaille osastolla. Päivystävä oppilas auttoi myös oppilaskodin siivouksessa.

"Oppilaskodissa oli tarkat säännöt, joita piti noudattaa".

Oppilaskodin elämää -näyttelytekstit

D Oppilaskodin tarjotin.

Arabian posliini tarjottimella on oppilaskodin lasinen lääkemitta, metallinen desimitta, posliininen nokkamuki ja metallinen voirasia.

E Kaljakannu sekä kaljamuki.

Nämä kupariset esineet olivat käytössä oppilaskodin keittiössä.

F Valokuva.

Kuvassa on oppilaita kahvilla oppilaskodissa.

G Oppilaskodin puinen tarjotin.

Tarjottimella on kolme erilaista Arabian kananmunakuppia, lasinen suolasirotin, Arabian kermakko, kaksi erilaista Arabian posliinilautasta, Arabian pieni pyöreä voilautanen, vihreä lasi, käsin ommeltu lautasliinapussi sekä aterimet.

H Valokuvataulu.

Kuvassa Stenbäckinkadun opetuskeittiö 1920-luvulla.

I Valokuvataulu.

Kuvassa oppilaskodissa asuvia oppilaita.

J Oppilaskodin pitsiliina.

Käsin tehty pitsiliina, joka on ollut oppilaskodissa.

K Valokuvataulu.

Kuvassa valmistavan koulun neljän hengen huone Kasarmikadulla 1920-luvulla.

L Oppilaskodin keittiön teepannu ja lämmitysteline.

Teepannu ja lämmitysteline ovat metallia. Teepannussa on kolme jalkaa ja kahva, jossa puinen sorvattu kädensija sekä telinepidikkeet. Teline on koristeellinen ja siinä on aukko sprilämmitintä varten.

M Lautasliinapusseja.

Lautasliinapussit ovat käsin tehtyjä ja ne yleensä nimikoitiin kirjaillemalla. Lautasliinapussin sisällä on lautasliina. AD kirjaimin nimikoitu lautasliinapussi on kuullunut Aino Durchmanille. Aino Durchman toimi Helsingin sairaanhoitajakoulun johtajattarena vuosina 1936 – 1958 sekä rehtorina Helsingin sairaanhoito-opistolla 1958–1959. Hän sai ansiokkaasta työstään Florence Nightingale -mitalin vuonna 1967.

N Valokuvataulu.

Kuva on 1920-luvulta ja se on Stenbäckinkadun oppilaskodista.

O Oppilaan käyttämät kengät.

Nämä kengät ovat olleet oppilaalla käytössä.

P Vuoteenlämmitin.

Vuoteenlämmitin on kuparia ja se täytettiin kuumalla vedellä. Vuoteenlämmitin laitettiin vuoteeseen ennen nukkumaan menoa ja se piti vuoteen lämpimänä.

Oppilaskodin elämää -näyttelytekstit

NÄYTTELYTEKSTIEN LÄHTEET

Museoesineiden taustat ja tarinat:

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon arkiston dokumentit.

Havu, Inkeri 2020. Hoitotyön koulutuksen museon entinen vapaaehtoinen työntekijä.

Kirjallisuus:

Dock, Lavinia, L – Stewart, Isabel, M & Seymer, L 1945. Tyyni, Tuulio (suom.) Sairaanhoidajan työn historia. Porvoo: WSOY.

Havanto, Aino-Maria – Iivonen, Marja-Leena – Määttä, Ritva – Sibenberg, Inkeri – Willman, Helvi 1989. Helsingin sairaanhoito-opiston vaiheita 100 vuotta. Lahti-harju, Raili (toim.) Mänttä: Mäntän Kirjapaino Oy.

Sorvettula, Maija 1998. Johdatus suomalaisen hoitotyön historiaan. Suomen sairaanhoitajaliitto Ry. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Näyttelytekstien kannen kuva:

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen museon arkiston dokumentit.

Florence Nightingale -posteri

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Florence Nightingale -näyttely

Tervetuloa uuteen Sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksen museoon Myllypuron kampuksen B-talon 1. kerrokseen!

Vuonna 2020 on Florence Nightingalen juhlavuosi ja hänen syntymästään tuli 200 vuotta täyteen toukokuun 12. päivänä. Maailman terveysjärjestö (WHO) julisti vuoden 2020 sairaanhoitajan ja kätilön vuodeksi.

Nightingalen merkitys

Nightingale eli vuosina 1820 - 1910. Nightingale oli merkittävä englantilainen asiantuntija ja teoreetikko. Häntä voidaan pitää nykyaikaisen sairaanhoidon ja terveydenhoidon luojana sekä sairaanhoitajan esikuvana. Nightingale teki paljon suurta työtä sairaanhoidon saralla. Hän muun muassa kehitti sairaalahygieniaa ja näyttöön perustavaa hoitotyötä, edisti naisten asemaa sekä hänen ansiostaan sairaanhoitajan työstä tuli pikkuhiljaa arvostettu ja kunniallinen ammatti.

Kuvio 1. Florence Nightingale -mitali on arvostetuin kunnianosoitus mitä sairaanhoitajalle voidaan myöntää. Kyseinen mitali on nähtävissä Florence Nightingale -näyttelyssä Sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksen museossa.